

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DÖVLƏT STATİSTİKA KOMİTƏSİ**

№ _____

SOSIAL, İQTİSADI İNKİŞAF

12

YANVAR-DEKABR

Məlumatlardan istifadə edərkən Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinə istinad etmək lazımdır.

Xüsusi işarələr:

"-" hadisə baş verməmişdir

"..." məlumat mövcud deyil

"0,0" məlumat çox kiçik rəqəmlə xarakterizə olunur

"x" müqayisə mümkün deyil

İzahlar:

-cari ilə dair məlumatlar növbəti dəqiqləşdirilmiş statistik hesabatlar əsasında sonrakı nəşrlərdə korrektə edilə bilər

-bəzi hallarda yekunla toplananların cəmi arasındakı fərq rəqəmlərin yuvarlaqlaşdırılması ilə izah olunur

-bu nəşrdə əvvəlki dövrlərə dair məlumatlarla əvvəlki nəşrlərdə həmin dövrlərə aid məlumatlar arasındakı bəzi fərqlər beynəlxalq praktikaya uyğun olaraq yekun statistik hesabatlar əsasında ilkin məlumatlarda aparılmış dəqiqləşdirmələrlə izah olunur

Azərbaycan Respublikasının
Dövlət Statistika Komitəsi
Məruzə № 12
21 yanvar 2020-ci il

2019-cu İLİN YANVAR-DEKABR AYLARINDA ÖLKƏNİN İQTİSADI VƏ SOSIAL İNKİŞAFININ MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏRİ

2019-cu ildə ölkədə fəaliyyət göstərən müəssisə, təşkilat və fərdi sahibkarlar tərəfindən 81,7 milyard manatlıq və ya 2018-ci illə müqayisədə 2,2 faiz çox **ümumi daxili məhsul** istehsal edilmişdir. Bu dövrdə iqtisadiyyatın qeyri neft-qaz sektorunda istehsal olunmuş əlavə dəyər 3,5 faiz, neft-qaz sektorunda isə 0,4 faiz artmışdır.

Əlavə dəyərin 41,4 faizi sənaye, 10,0 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 7,3 faizi tikinti, 6,0 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 5,7 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 2,4 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə, 1,8 faizi informasiya və rabitə sahələrində, 16,7 faizi isə digər sahələrdə istehsal edilmişdir. Məhsula və idxala xalis vergilər ÜDM-in 8,7 faizini təşkil etmişdir. Əhalinin hər nəfərinə düşən ÜDM 8247,0 manata bərabər olmuşdur.

Sənaye müəssisələri və bu sahədə fəaliyyət göstərən fərdi sahibkarlar tərəfindən 2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında 46,7 milyard manatlıq və ya 2018-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1,8 faiz çox sənaye məhsulu istehsal edilmişdir. Sənayenin qeyri neft-qaz sektorunda məhsul istehsalı 14,3 faiz artmışdır.

Sənaye məhsulunun 69,9 faizi mədənçıxarma sektorunda, 25,2 faizi emal sektorunda, 4,2 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda, 0,7 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda istehsal olunmuşdur.

Mədənçıxarma sektorunda neft hasilatı 3,3 faiz azalmış, əmtəəlik qaz hasilatı isə 27,7 faiz artmışdır.

Emal sektorunda ağacın emalı və ağacdən məmulatların istehsalı 82,9 faiz, tütün məmulatlarının istehsalı 80,7 faiz, hazır metal məmulatlarının istehsalı 80,0 faiz, kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı 51,8 faiz, poliqrafiya məhsullarının istehsalı 42,2 faiz, içkilərin istehsalı 41,4 faiz, toxuculuq sənayesi məhsullarının istehsalı 33,2 faiz, mebel istehsalı 29,5 faiz, maşın və avadanlıqların quraşdırılması və təmiri işləri 27,5 faiz, kimya sənayesi məhsullarının istehsalı 25,6 faiz, kağız və karton istehsalı 25,5 faiz, geyim istehsalı 22,6 faiz, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı 22,0 faiz, əczaçılıq məhsullarının istehsalı 20,6 faiz, qida məhsullarının istehsalı 10,8 faiz, tikinti materiallarının istehsalı 5,0 faiz, elektrik avadanlıqlarının istehsalı 1,1 faiz, maşın və avadanlıqların istehsalı 1,0 faiz artmış, dəri və dəri məmulatlarının, ayaqqabıların istehsalı 2,9 faiz, neft məhsullarının istehsalı 3,2 faiz, metallurgiya sənayesi məhsullarının istehsalı 9,5 faiz, sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı 17,4 faiz, avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı isə 17,7 faiz azalmışdır.

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda istehsalın həcmi 3,5 faiz, su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda isə 6,0 faiz artmışdır.

İstehsal edilmiş sənaye məhsulunun böyük hissəsi istehlakçılara göndərilmiş, əvvəlki dövrlərdə yaranmış ehtiyatlar da nəzərə alınmaqla sənaye müəssisələrinin anbarlarında 01 yanvar 2020-ci il vəziyyətinə 471,9 milyon manatlıq hazır məhsul olmuşdur.

Kənd təsərrüfatında bitkiçilik məhsullarının yığımı başa çatmışdır. 2019-cu ildə dənli və dənli paxlalı bitkilərin (qarğıdalısız) 1039,5 min hektar əkin sahəsindən 3254,9 min ton və ya 2018-ci illə müqayisədə 6,3 faiz çox məhsul götürülmüşdür. Orta hesabla hər hektardan 31,3 sentner məhsul yığılmışdır. Bundan əlavə, 32,8 min hektar dən üçün qarğıdalı sahəsindən 283,6 min ton məhsul toplanmışdır. Qarğıdalı dən

nəzərə alınmaqla ölkə üzrə taxıl istehsalı 3538,5 min ton olmuşdur.

2019-cu ildə sahələrdən 1714,7 min ton və ya əvvəlki ilə nisbətən 12,7 faiz çox tərəvəz, 1004,2 min ton (11,7 faiz çox) kartof, 447,6 min ton (11,4 faiz çox) bostan məhsulları, 1099,7 min ton (8,8 faiz çox) meyvə və giləmeyvə, 201,8 min ton (20,4 faiz çox) üzüm, 929,4 ton (7,0 faiz çox) yaşıl çay yarpağı, 34,8 min ton (43,3 faiz çox) dən üçün günəbaxan, 237,0 min ton (20,9 faiz az) şəkər çuğunduru, 295,3 min ton (26,4 faiz çox) pambıq və 6,0 min ton (4,4 faiz az) tütün yığılmışdır.

2019-cu ildə 573,3 min ton, yaxud əvvəlki ilə nisbətən 3,0 faiz çox diri çəkiddə ət, 2129,4 min ton (2,4 faiz çox) süd, 1827,1 milyon ədəd (9,0 faiz çox) yumurta, 16,1 min ton (1,6 faiz çox) yun istehsal olunmuşdur. Bundan başqa, ölkədə 643,7 ton və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 25,3 faiz çox barama istehsal olunmuşdur.

İlkin məlumatlara görə 2020-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə 8296,3 min baş qoyun və keçi, 2658,1 min baş iribuynuzlu mal-qara, o cümlədən 1281,2 min baş inək və camış mövcud olmuşdur. 2019-cu il yanvarın 1-nə nisbətən qoyun və keçilərin sayı 7,8 min baş (0,1 faiz), iribuynuzlu mal-qaranın sayı 0,7 min baş (0,03 faiz) azalmış, inək və camışların sayı isə 2,1 min baş (0,2 faiz) artmışdır.

2018-ci illə müqayisədə kənd təsərrüfatının ümumi məhsulu 7,2 faiz, o cümlədən bitkiçilik məhsullarının istehsalı 11,7 faiz, heyvandarlıq məhsullarının istehsalı isə 3,5 faiz artmışdır.

2019-cu ildə **əsas kapitala** 17184,3 milyon manat məbləğində, yaxud 2018-ci illə müqayisədə 2,3 faiz az vəsait yönəldilmişdir. Bu azalma neft-qaz sektoruna yatırılmış investisiyaların azalması ilə bağlı olmuş, qeyri neft-qaz sektoruna yönəldilən vəsaitin həcmi 1,9 faiz artmışdır. İstifadə olunmuş vəsaitin 11393,4 milyon manatı və ya 66,3 faizi məhsul istehsalı sahələrinə, 4432,6 milyon manatı (25,8 faizi) xidmət sahələrinə, 1358,3 milyon manatı (7,9 faizi) isə yaşayış evlərinin tikintisinə sərf olunmuşdur. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin 11995,4 milyon manatını və ya 69,8 faizini daxili vəsaitlər təşkil etmişdir.

Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin 11245,4 milyon manatı və ya 65,4 faizi bilavasitə tikinti-quraşdırma işlərinin yerinə yetirilməsinə sərf olunmuşdur.

Nəqliyyat sektorunda fəaliyyət göstərən müəssisələr və fiziki şəxslər tərəfindən 2019-cu ildə 235,3 milyon ton yük və 2056,5 milyon sərnişin daşınmışdır. 2018-ci illə müqayisədə yük daşınması 2,2 faiz, sərnişin daşınması isə 2,7 faiz artmışdır. Yüklərin 66,0 faizi avtomobil, 24,9 faizi boru kəməri, 6,5 faizi dəmir yolu, 2,5 faizi dəniz, 0,1 faizi isə hava nəqliyyatı ilə daşınmışdır.

Sərnişinlərin 88,2 faizi avtomobil, 11,5 faizi metro, qalan hissəsi isə digər nəqliyyat növləri ilə daşınmışdır.

İnformasiya və rabitə müəssisələri tərəfindən göstərilmiş 2197,9 milyon manatlıq xidmətlərin 72,8 faizi əhali sektoruna aid olmuşdur. Əvvəlki illə müqayisədə 2019-cu ildə göstərilmiş informasiya və rabitə xidmətlərinin həcmi 15,9 faiz artmış, bu sahədə əldə edilmiş gəlirin 82,4 faizi qeyri-dövlət sektorunun payına düşmüşdür.

2019-cu ildə **pərakəndə ticarət** şəbəkəsindən əhaliyə 39391,7 milyon manatlıq məhsul satılmış, xidmət subyektləri tərəfindən 9607,3 milyon manatlıq **ödənişli xidmət** göstərilmişdir. Əvvəlki illə müqayisədə əmtəə dövriyyəsi 3,6 faiz, əhaliyə göstərilmiş ödənişli xidmətlərdən əldə olunan gəlir 3,1 faiz artmış, ticarət şəbəkəsində 19967,4 milyon manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları, 19424,3 milyon manatlıq qeyri-ərzaq məhsulları satılmışdır.

Gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilmiş dəyəri də nəzərə alınmaqla 2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında ölkənin **xarici ticarət** dövriyyəsi 30040,5 milyon ABŞ dolları təşkil etmişdir. Ticarət dövriyyəsinin 17655,8 milyon dollarını və ya 58,8 faizini ölkədən ixrac olunmuş məhsulların, 12384,7 milyon dollarını (41,2 faizini) isə idxal məhsullarının dəyəri təşkil etmiş, nəticədə 5271,1 milyon dollar məbləğində müsbət saldo yaranmışdır. 2018-ci ilin yanvar-noyabr ayları ilə müqayisədə xarici ticarət

dövriyyəsi faktiki qiymətlərlə 3,2 faiz artmış, real ifadədə isə 2,2 faiz, o cümlədən idxal 5,6 faiz, ixrac 0,3 faiz azalmışdır.

2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında qeyri neft-qaz məhsullarının ixracı 2018-ci ilin yanvar-noyabr aylarına nisbətən faktiki qiymətlərlə 16,3 faiz, real ifadədə isə 10,3 faiz artaraq 1781,1 milyon dollar təşkil etmişdir.

2019-cu ildə **istehlak qiymətləri indeksi** 2018-ci illə müqayisədə 102,6 faiz, o cümlədən ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları üzrə 103,8 faiz, qeyri-ərzaq malları üzrə 101,2 faiz, əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər üzrə 102,0 faiz təşkil etmişdir.

2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında muzzla işləyənlərin **orta aylıq nominal əməkhaqqı** 2018-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən 15,4 faiz artaraq 623,1 manat təşkil etmişdir.

2018-ci illə müqayisədə 2019-cu ildə **əhalinin gəlirləri** nominal ifadədə 7,4 faiz artaraq 57,0 milyard manat təşkil etmişdir.

Maliyyə Nazirliyinin operativ məlumatlarına əsasən 2019-cu ildə **dövlət büdcəsinə** 24199,6 milyon manat vəsait daxil olmuş, büdcədən 24404,8 milyon manat vəsait xərclənmiş, büdcənin icrasında 205,2 milyon manatlıq kəsir yaranmışdır.

Mərkəzi Bankın məlumatlarına görə, 2019-cu il dekabr ayının 1-nə ölkənin bank və digər kredit təşkilatlarının **kredit portfeli** milli valyuta ekvivalentində 15116,4 milyon manat təşkil etmiş, onun 12108,7 milyon manatı uzunmüddətli kreditlər olmuşdur. Ödəmə vaxtı keçmiş kreditlərin məbləği ümumi kredit portfelinin 9,3 faizini təşkil etmişdir.

Əhalinin banklardakı **əmanətlərinin** milli valyuta ekvivalentində məbləği 2019-cu il dekabr ayının 1-nə 8681,5 milyon manat təşkil etmişdir.

2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında milli valyutanın 1 ABŞ dollarına nisbətdə **orta məzənnəsi** 1,70 manata, 1 Avroya – 1,90 manata, 100 Rusiya rubluna – 2,63 manata bərabər olmuşdur.

2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında **əhəlinin sayı** 78737 nəfər və ya 0,8 faiz artaraq 2019-cu il dekabr ayının 1-i vəziyyətinə 10060194 nəfərə çatmışdır.

MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏR

Cədvəl 1

MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏR

Göstəricinin adı	2019-cu ildə, faktiki	2019-cu il 2018-ci ilə nisbətən, faizlə	<u>Məlumat üçün</u> 2018-ci il 2017-ci ilə nisbətən, faizlə
A	1	2	3
Ümumi daxili məhsul, milyon manat	81 681,0	102,2	101,4
o cümlədən qeyri-neft ÜDM	50 391,8	103,5	101,8
Əhalinin hər nəfərinə düşən ÜDM, manat	8 247,0	101,4	100,5
Sənaye məhsulu, milyon manat	46 735,5	101,8	101,5
o cümlədən qeyri-neft sənayesi	11 321,7	114,3	109,1
Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər, milyon manat	17 184,3	97,7	95,7
o cümlədən qeyri-neft sektoruna	11 694,8	101,9	121,6
ondan qeyri-neft sənayesinə	3 139,2	123,0	113,8
Kənd təsərrüfatı məhsulu, milyon manat	7 836,7	107,2	104,6
o cümlədən: bitkiçilik	3 751,2	111,7	106,8
heyvandarlıq	4 085,5	103,5	102,7
Nəqliyyat sektorunda yük daşınması, milyon ton	235,3	102,2	101,5
Nəqliyyat sektorunda sərnəşin daşınması, milyon sərnəşin	2 056,5	102,7	101,5
İnformasiya və rabitə xidmətləri, milyon manat	2 197,9	115,9	109,3
Pərakəndə ticarət dövriyyəsi, milyon manat	39 391,7	103,6	103,0
Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər, milyon manat	9 607,3	103,1	103,0
Dövlət büdcəsinin gəlirləri, milyon manat	24 199,6	107,5	136,3
Dövlət büdcəsinin xərcləri, milyon manat	24 404,8	107,4	129,2
Dövlət büdcəsinin kəsiri, milyon manat	205,2	x	x
Əhalinin nominal gəlirləri, milyon manat	57 035,0	107,4	108,0
Əhalinin hər nəfərinə düşən nominal gəlirlər, manat	5 758,6	106,5	107,0

MAKROİQTİSADI GÖSTƏRİCİLƏR

...ardı

A	1	2	3
Əhalinin banklardakı əmanətləri, 2019-cu il 01 dekabr vəziyyətinə, milyon manat	8 681,5	107,5	109,5
Kredit qoyuluşları, 2019-cu il 01 dekabr vəziyyətinə, milyon manat	15 116,4	120,3	102,8
o cümlədən vaxtı keçmiş kreditlər	1 410,4	83,5	89,3
Orta aylıq nominal əməkhaqqı, manat	623,1*	115,4**	102,9***
İstehlak qiymətlərinin indeksi	x	102,6	102,3
Əhalinin sayı, 2019-cu il 01 dekabr vəziyyətinə, min nəfər	10 060,2	100,9	100,9
Xarici ticarət dövriyyəsi¹⁾, mln. ABŞ \$			
faktiki qiymətlərlə	30 040,5*	103,2**	134,1***
müqayisəli qiymətlərlə	x	97,8**	100,8***
o cümlədən: ixrac			
faktiki qiymətlərlə	17 655,8*	93,8**	135,2***
müqayisəli qiymətlərlə	x	99,7**	100,5***
ondan qeyri-neft ixracı			
faktiki qiymətlərlə	1 781,1*	116,3**	110,4***
müqayisəli qiymətlərlə	x	110,3**	101,4***
idxal			
faktiki qiymətlərlə	12 384,7*	120,3**	132,1***
müqayisəli qiymətlərlə	x	94,4**	101,2***

Qeyd:

* 2019-cu ilin yanvar-noyabr ayları.

** 2019-cu ilin yanvar-noyabr ayları 2018-ci ilin yanvar-noyabr aylarına nisbətən.

*** 2018-ci ilin yanvar-noyabr ayları 2017-ci ilin yanvar-noyabr aylarına nisbətən.

¹⁾ Hesabat dövründə gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilmiş dəyərində dair məlumatlar nəzərə alınmaqla.

Ümumi Daxili Məhsul

İlkin məlumatlara əsasən 2019-cu ildə ölkə rezidentləri tərəfindən istehsal edilmiş ümumi daxili məhsul əvvəlki illə müqayisədə 2,2 faiz artaraq 81681,0 milyon manata çatmışdır.

Yola saldıığımız ildə iqtisadiyyatın qeyri neft-qaz sektorunda istehsal olunmuş əlavə dəyər 3,5 faiz, neft-qaz sektorunda isə 0,4 faiz artmışdır.

Informasiya və rabitə sahələrində əlavə dəyər 15,9 faiz, kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq sahələrində 7,3 faiz, turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə sahələrində 6,4 faiz, ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri sahələrində 3,6 faiz, sənayedə 1,8 faiz, nəqliyyat və anbar təsərrüfatı sahələrində 1,0 faiz, digər xidmət sahələrində 3,3 faiz artmış, tikintidə isə 6,1 faiz azalmışdır.

ÜDM-in 41,4 faizi sənaye, 10,0 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 7,3 faizi tikinti, 6,0 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 5,7 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 2,4 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə, 1,8 faizi informasiya və rabitə sahələrində, 16,7 faizi digər sahələrdə istehsal edilmiş, məhsula və idxala xalis vergilər isə ÜDM-in 8,7 faizini təşkil etmişdir.

Əhalinin hər nəfərinə düşən ÜDM 8247,0 manat təşkil etmişdir.

Ümumi daxili məhsul istehsalı

milyon manat

	2019	2018	2019-cu il 2018-ci ilə nisbətən, faizlə
Ümumi Daxili Məhsul	81681,0	79797,3	102,2
o cümlədən:			
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	4669,6	4190,1	107,3
Sənaye	33845,0	35307,4	101,8
o cümlədən:			
mədənçıxarma sənayesi	28818,2	30559,4	100,6
emal sənayesi	4094,4	3847,9	111,1
elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	785,8	761,1	103,5
su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	146,6	139,0	106,0
Tikinti	5922,3	6353,8	93,9
Ticarət və nəqliyyat vasitələrinin təmiri	8141,7	7670,5	103,6
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	4939,8	5032,6	101,0
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	1976,7	1834,6	106,4
İnformasiya və rabitə	1454,4	1242,7	115,9
Digər sahələr	13613,3	11937,4	103,3
Məhsula və idxala xalis vergilər	7118,2	6228,2	102,7

Cədvəl 3

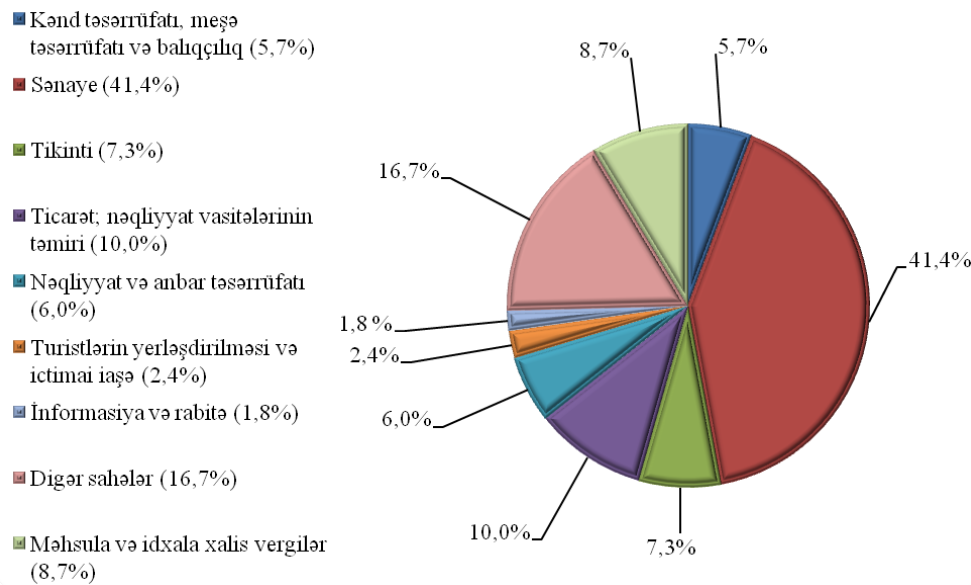
Neft-qaz və qeyri neft-qaz sektorlarında ümumi daxili məhsul istehsalı

milyon manat

	2019	2018	2019-cu il 2018-ci ilə nisbətən, faizlə
Ümumi Daxili Məhsul	81681,0	79797,3	102,2
o cümlədən:			
neft-qaz sektoru	31289,2	32904,2	100,4
qeyri neft-qaz sektoru	50391,8	46893,1	103,5

Qrafik 1

**2019-cu ildə istehsal olunmuş ümumi daxili məhsulun
strukturu**

Sənaye

2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında sənaye müəssisələri və bu sahədə fəaliyyət göstərən fərdi sahibkarlar tərəfindən istehsal olunmuş malların və göstərilmiş xidmətlərin həcmi 1,8 faiz artaraq 46,7 milyard manat təşkil etmişdir. Sənayenin qeyri neft-qaz sektorunda istehsal əvvəlki ilin yanvar-dekabr ayları ilə müqayisədə 14,3 faiz, neft-qaz sektorunda isə 0,2 faiz artmışdır. Sənaye məhsulunun 69,9 faizi mədənçıxarma, 25,2 faizi emal, 4,2 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, 0,7 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorlarında istehsal olunmuşdur.

Sənayedə qeyri-dövlət sektorunun payı 82,1 faiz olmuşdur. Ümumi istehsalın 88,6 faizi sənaye məhsullarının istehsalı, 11,4 faizi isə sənaye xarakterli xidmətlərin göstərilməsi hesabına yaradılmışdır.

Cədvəl 4

**Sənaye istehsalı indeksləri,
sabit qiymətlərlə, faizlə**

	Əvvəlki aya nisbətən	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən
2018-ci il		
Yanvar	102,6	101,5
Fevral	89,9	101,4
Mart	104,9	102,0
Aprel	98,8	100,9
May	110,8	100,7
İyun	100,6	101,0
İyul	95,4	100,7
Avqust	99,5	101,9
Sentyabr	94,1	102,0
Oktyabr	95,3	101,5
Noyabr	106,9	101,4
Dekabr	103,8	101,5
2019-cu il		
Yanvar	104,4	103,4
Fevral	92,1	104,6
Mart	103,1	104,4
Aprel	90,7	102,2

REAL SEKTOR

...ardı

	Əvvəlki aya nisbətən	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən
May	118,1	102,2
İyun	99,2	101,8
İyul	99,3	102,2
Avqust	95,8	102,0
Sentyabr	92,0	101,7
Oktyabr	97,0	101,4
Noyabr	109,5	101,4
Dekabr	111,3	101,8

2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında 2018-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə uzunmüddətli istifadədə olan istehlak mallarının istehsalı 41,8 faiz, qısamüddətli istifadədə olan malların istehsalı 15,8 faiz, istehsal vasitələrinin istehsalı 20,7 faiz, enerji məhsullarının istehsalı 0,9 faiz, aralıq istehlak məhsullarının istehsalı isə 5,7 faiz artmışdır.

Cədvəl 5

	2019-cu ilin dekabr ayı 2018-ci ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin yanvar- dekabr ayları 2018-ci ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə
Sənaye – cəmi	103,3	101,8
Aralıq istehlak məhsullarının istehsalı	114,3	105,7
Uzunmüddətli istifadədə olan istehlak mallarının istehsalı	165,5	141,8
Qısamüddətli istifadədə olan malların istehsalı	131,9	115,8
İstehsal vasitələrinin istehsalı	115,7	120,7
Enerji məhsullarının istehsalı	102,6	100,9

İstehsal edilmiş məhsulun böyük hissəsi istehlakçılara göndərilmiş, əvvəlki dövrlərdə yaranmış ehtiyatlar da nəzərə alınmaqla sənaye müəssisələrinin anbarlarında 01 yanvar 2020-ci il vəziyyətinə 471,9 milyon manatlıq hazır məhsul olmuşdur.

Ehtiyatların 0,4 faizi Naxçıvan Muxtar Respublikasının, 48,8 faizi Bakı, 11,0 faizi Gəncə, 6,2 faizi Sumqayıt, 3,6 faizi Şirvan, 0,3 faizi Mingəçevir şəhərlərinin, qalan hissəsi isə digər şəhər və rayonların sənaye müəssisələrinin anbarlarında qalmışdır. Sənaye müəssisələrinin anbarlarında başqa müəssisələrdən alınmış və satış üçün nəzərdə tutulmuş 89,5 milyon manat məbləğində digər məhsullar da mövcud olmuşdur.

Mədənçıxarma sənayesi

Mədənçıxarma sənayesində istehsalın ümumi dəyəri 32,7 milyard manat olmaqla, əvvəlki ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən 0,4 faiz artmışdır.

Sahənin əsas məhsulu olan xam neftin əmtəəlik hasilatı 37,4 milyon ton, əmtəəlik təbii qazın hasilatı isə 24,5 milyard kub metr təşkil etmişdir. Neft hasilatı 3,3 faiz azalmış, qaz hasilatı isə 27,7 faiz artmışdır.

Cədvəl 6

Mədənçıxarma sənayesində istehsal olunmuş əsas məhsul növləri

Məhsul növləri	2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.01.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Xam neft və təbii qaz hasilatı			
Xam neft (qaz kondensatı daxil olmaqla), min ton	37517,6	96,8	245,0
ondan əmtəəlik	37425,8	96,7	245,0
Təbii qaz, milyon kub metr	35591,4	116,3	-
ondan əmtəəlik	24526,7	127,7	-
Metal filizlərinin hasilatı			
Mis filizləri və konsentratları, ton	2212,9	134,1	103,6
Qiymətli metal filizləri və konsentratları, kq	7569,4	112,9	136,0
o cümlədən :			
qızıl	3711,6	106,8	79,5
gümüş	3857,8	119,5	56,5

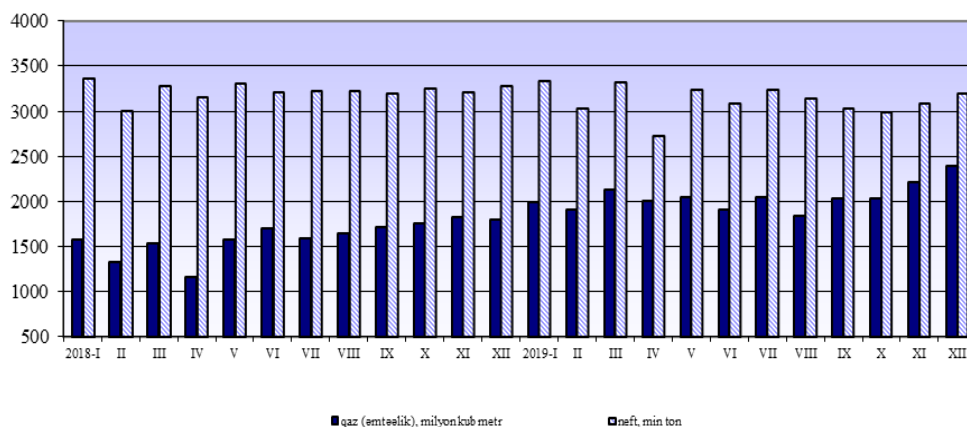
REAL SEKTOR

...ardı

Məhsul növləri	2019-cu ilin yanvar- dekabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.01.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Mədəncixarma sənayesinin digər məhsulları			
Tikinti qumu, min ton	948,5	100,7	3,4
İnşaat üçün əhəng daşı, min ton	289,5	127,3	-
Çınqıl, qırmadaş, xırda çay daşı, min ton	1034,9	73,7	18,1
Duz, min ton	77,1	115,6	0,1
Bentonit, min ton	222,5	104,8	168,6
ondan əmtəlik	203,6	101,0	168,6
Gips və anhidrit, min ton	313,9	116,6	23,8

Qrafik 2

Neft və qaz hasilatının aylar üzrə dinamikası

Emal sənayesi

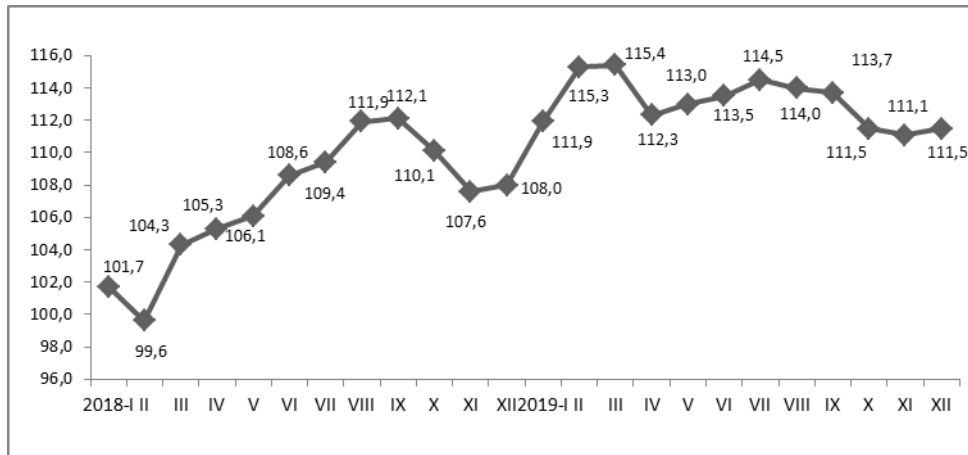
Emal sənayesində yanvar-dekabr aylarında 11765,3 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş və sənaye xarakterli xidmətlər göstərilmişdir.

Emal sənayesində istehsalın dinamikası

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	
	Emal sənayesi-cəmi	ondan qeyri-neft emal sənayesi
<u>2018-ci il</u>		
Yanvar	101,7	102,7
Yanvar-fevral	99,6	99,9
Yanvar-mart	104,3	106,9
Yanvar-aprel	105,3	108,0
Yanvar-may	106,1	109,0
Yanvar-iyun	108,6	111,8
Yanvar-iyul	109,4	113,7
Yanvar-avqust	111,9	114,2
Yanvar-sentyabr	112,1	113,5
Yanvar-oktyabr	110,1	112,5
Yanvar-noyabr	107,6	110,6
Yanvar-dekabr	108,0	110,8
<u>2019-cu il</u>		
Yanvar	111,9	120,3
Yanvar-fevral	115,3	122,6
Yanvar-mart	115,4	122,2
Yanvar-aprel	112,3	119,9
Yanvar-may	113,0	120,5
Yanvar-iyun	113,5	120,7
Yanvar-iyul	114,5	120,8
Yanvar-avqust	114,0	120,0
Yanvar-sentyabr	113,7	120,7
Yanvar-oktyabr	111,5	119,3
Yanvar-noyabr	111,1	118,2
Yanvar-dekabr	111,5	118,6

Qrafik 3

Emal sənayesi üzrə istehsal indeksinin dinamikası
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

Cədvəl 8

Emal sənayesinin fəaliyyət növləri üzrə məhsul buraxılışı

Fəaliyyət növlərinin adı	2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında istehsal edilmişdir, min manat*	2018-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən (sabit qiymətlərlə), faizlə
Emal sənayesi –cəmi	11765299,7	111,5
o cümlədən:		
qida məhsullarının istehsalı	3448406,4	110,8
içki istehsalı	437844,0	141,4
tütün məmulatlarının istehsalı	248911,0	180,7
toxuculuq sənayesi	299047,4	133,2
geyim istehsalı	109049,0	122,6
dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı	19401,3	97,1
mebeldən başqa ağacın emalı və ağacdən məmulatların istehsalı	66289,6	182,9
kağız və karton istehsalı	107178,9	125,5
poliqrafiya məhsullarının istehsalı	138476,1	142,2
neft məhsullarının istehsalı	3129193,4	96,8
kimya sənayesi	562525,7	125,6
əczaçılıq məhsullarının istehsalı	3110,5	120,6

...ardı

Fəaliyyət növlərinin adı	2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında istehsal edilmişdir, min manat*	2018-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən (sabit qiymətlərlə), faizlə
rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı	400349,2	122,0
tikinti materiallarının istehsalı	771712,4	105,0
metallurgiya sənayesi	514702,9	90,5
hazır metal məmulatlarının istehsalı	248748,3	180,0
kompyuter, elektron və optik məhsulların istehsalı	88644,2	151,8
elektrik avadanlıqlarının istehsalı	188135,6	101,1
maşın və avadanlıqların istehsalı	213864,8	101,0
avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı	93339,6	82,3
sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı	8300,8	82,6
mebellərin istehsalı	115012,4	129,5
zərgərlik məmulatları, musiqi alətləri, idman mallarının və tibb avadanlıqlarının istehsalı	70349,1	113,3
maşın və avadanlıqların quraşdırılması və təmiri	482707,1	127,5

*) ev təsərrüfatlarında sənaye məhsulu istehsalının, habelə hüquqi şəxs yaratmadan fərdi sahibkar kimi sənaye sahəsində fəaliyyət göstərənlərin işinin qiymətləndirilməsi də nəzərə alınmaqla

Əvvəlki ilin yanvar-dekabr ayları ilə müqayisədə bütün məmulatlarının istehsalında 80,7 faiz, içki istehsalında 41,4 faiz, qida məhsullarının istehsalında isə 10,8 faiz artım müşahidə olunmuşdur.

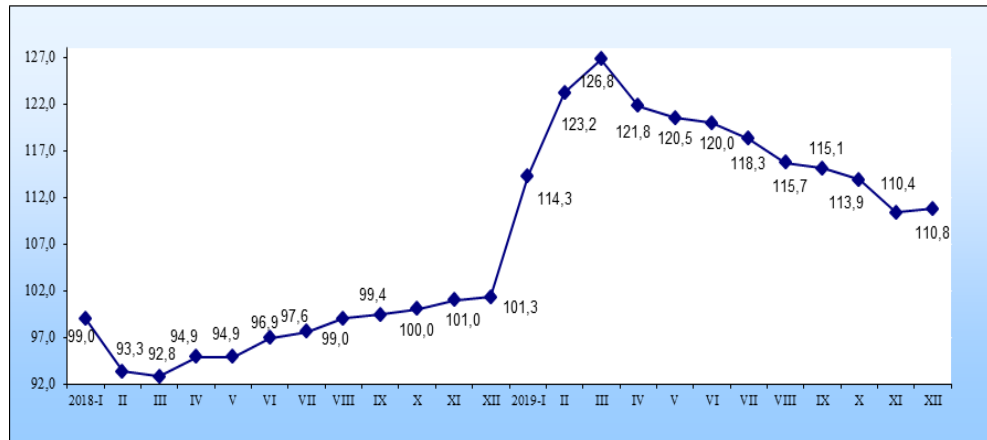
Bu sahələrin əsas məhsullarından kolbasa məmulatları 47,5 faiz, qənd və şəkər tozu istehsalı 40,0 faiz, qaymaq və xama istehsalı 23,7 faiz, cem və marmeladların istehsalı 11,0 faiz, alkoqolsuz içkilərin istehsalı 13,1 faiz artmışdır.

**Qida məhsullarının, içki və tütün məmulatlarının
istehsalı sahələrində istehsalın dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Qida məhsullarının istehsalı	İçki istehsalı	Tütün məmulat- larının istehsalı
<u>2018-ci il</u>			
anvar	99,0	75,2	2,8 d.
Yanvar-fevral	93,3	81,0	3,4 d.
Yanvar-mart	92,8	96,9	2,8 d.
Yanvar-aprel	94,9	96,4	2,7 d.
Yanvar-may	94,9	95,5	2,6 d.
Yanvar-iyun	96,9	105,6	3,4 d.
Yanvar-iyul	97,6	109,0	2,9 d.
Yanvar-avqust	99,0	109,3	2,6 d.
Yanvar-sentyabr	99,4	111,4	2,5 d.
Yanvar-oktyabr	100,0	110,6	2,5 d.
Yanvar-noyabr	101,0	108,3	2,2 d.
Yanvar-dekabr	101,3	112,2	2,7 d.
<u>2019-cu il</u>			
Yanvar	114,3	148,9	66,5
Yanvar-fevral	123,2	163,4	67,9
Yanvar-mart	126,8	178,8	107,2
Yanvar-aprel	121,8	157,1	121,1
Yanvar-may	120,5	159,8	114,9
Yanvar-iyun	120,0	165,2	114,2
Yanvar-iyul	118,3	152,2	125,1
Yanvar-avqust	115,7	144,9	132,2
Yanvar-sentyabr	115,1	140,4	178,5
Yanvar-oktyabr	113,9	139,5	167,6
Yanvar-noyabr	110,4	140,0	155,7
Yanvar-dekabr	110,8	141,4	180,7

Qrafik 4

Qida məhsullarının istehsalının dinamikası
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

Cədvəl 10

Qida məhsullarının, içki və tütün məmulatlarının istehsalı
sahələrində əsas məhsul növlərinin istehsalı

Məhsul növləri	2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.01.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Qida məhsulları			
Kolbasa məmulatları, ton	8439,9	147,5	5,8
Qaymaq və xama, ton	5884,4	123,7	-
Pendir və kəsmik, ton	50998,2	102,0	44,9
Kərə yağı, ton	23792,0	101,4	44,3
Cem və marmeladlar, ton	84348,9	111,0	8328,4
Duru bitki yağları, ton	53003,5	107,1	3085,9
Marqarin, ton	47269,2	100,1	661,2
İnsanın qidalanması üçün yararlı olan duz, min ton	74,7	116,0	0,9
Qənd və şəkər tozu, min ton	272,2	140,0	19,3
Çörək, min ton	1256,4	101,7	-

REAL SEKTOR

...ardı

Məhsul növləri	2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.01.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
İçki məhsulları			
Şampan şərabı, min dkl	0,5	16,1	3,1
Araq, min dkl	2119,2	250,2	215,0
Brendi (konyak), min dkl	24,8	150,3	12,3
Üzüm şərabı, min dkl	702,2	46,8	1106,3
Pivə, min dkl	5066,5	109,0	244,2
Likörlər, min dkl	315,1	152,4	39,4
Alkoqolsuz içkilər, min dkl	25344,9	113,1	539,0
Tütün məmulatları			
Fermentləşdirilmiş tütün, ton	4621,2	132,0	634,0
Papiros və siqaretlər, milyon ədəd	9528,8	192,5	0,7

Toxuculuq sənayesi, geyim, dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı sahələrində 427,5 milyon manat dəyərində məhsul istehsal edilmiş, əvvəlki ilin yanvar-dekabr ayları ilə müqayisədə toxuculuq sənayesində 33,2 faiz, geyim istehsalında 22,6 faiz artım, dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalında isə 2,9 faiz azalma müşahidə olunmuşdur.

**Toxuculuq sənayesi, geyim, dəri və dəridən məmulatların,
ayaqqabıların istehsalı sahələrində indekslərin dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Toxuculuq sənayesi	Geyim istehsalı	Dəri və dəridən məmulatların, ayaqqabıların istehsalı
2018-ci il			
Yanvar	173,9	47,7	3,2 d.
Yanvar-fevral	165,8	51,7	4,7 d.
Yanvar-mart	153,2	74,8	185,1
Yanvar-aprel	162,6	112,0	191,4
Yanvar-may	161,4	111,4	195,6
Yanvar-iyun	164,1	110,3	156,9
Yanvar-iyul	164,2	100,7	154,4
Yanvar-avqust	163,0	100,5	154,0
Yanvar-sentyabr	153,3	101,6	142,7
Yanvar-oktyabr	148,8	100,0	135,6
Yanvar-noyabr	142,4	97,9	128,3
Yanvar-dekabr	142,4	98,3	123,3
2019-cu il			
Yanvar	156,9	67,7	101,5
Yanvar-fevral	149,6	72,9	60,2
Yanvar-mart	161,4	71,1	64,0
Yanvar-aprel	148,1	110,2	70,5
Yanvar-may	147,4	99,9	72,3
Yanvar-iyun	151,2	103,3	102,0
Yanvar-iyul	140,9	105,6	88,6
Yanvar-avqust	135,8	108,1	83,6
Yanvar-sentyabr	139,2	110,6	74,8
Yanvar-oktyabr	137,0	112,0	73,8
Yanvar-noyabr	136,2	111,5	98,7
Yanvar-dekabr	133,2	122,6	97,1

**Toxuculuq sənayesi, geyim, dəri və dəridən məmulatların,
ayaqqabıların istehsalı sahələrində əsas məhsul
növlərinin buraxılışı**

Məhsul növləri	2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.01.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Toxuculuq məhsulları			
Pambıq lifi, ton	84811,1	138,9	13007,4
Hazır pambıq parçalar, min kv.m	21098,0	109,2	1939,1
Pambıq iplik, ton	34783,2	141,0	2157,5
ondan əmtəəlik	34783,2	143,4	2157,5
Pambıq yataq ağları, min ədəd	610,4	105,5	12,8
Xalça və xalça məmulatları, kv.m	2808,3	157,5	3555,6
Geyim istehsalı			
Üst geyim, min ədəd	373,6	88,7	1,3
Alt geyim, min ədəd	550,6	92,7	7,9
Digər trikotaj məmulatları, min ədəd	40,1	133,2	-
Corab məmulatları, min cüt	3248,9	137,2	43,8
Kişi və ya oğlanlar üçün pambıqdan və ya kimyəvi liflərdən hazırlanan istehsalat və peşə komplektləri, min ədəd	572,0	171,7	1,6
Kişi və ya oğlanlar üçün pambıqdan və ya kimyəvi liflərdən hazırlanan istehsalat pencəkləri və bleyzerləri, ədəd	2710,0	1,1	4370,0
Qadın və ya qızlar üçün kostyum və komplektlər, ədəd	2294,0	68,8	-
Dəri və dəridən məmulatlar, ayaqqabılar			
Dəri, min kv.m	53,5	99,3	140,0
Aşılınmış xəz dərilər, min kv.m	49,0	32,7	31,0
Ayaqqabı, min cüt	194,5*	87,5	3,8

*) Göstərici yanvar-noyabr aylarının məlumatlarında aparılmış dəqiqləşmə (163,1 min cüt) nəzərə alınmaqla hesablanmışdır

Neft məhsullarının istehsalı sahəsində istehsalın ümumi dəyəri 3129,2 milyon manat olmaqla əvvəlki ilin yanvar-dekabr ayları ilə müqayisədə 3,2 faiz azalmışdır. Neft məhsullarından neft-kimya sənayesində istifadə üçün benzinin istehsalı 20,7 faiz, yanacaq mazutunun istehsalı 18,7 faiz, dizel yanacağının istehsalı 8,0 faiz artmış, avtomobil benzininin istehsalı 2,1 faiz, neft koksunun istehsalı isə 2,3 faiz, ağ neftin istehsalı 4,2 faiz, neft bitumunun istehsalı 10,2 faiz, sürtkü yağlarının istehsalı isə 78,5 faiz azalmışdır.

Cədvəl 13

**Neft məhsullarının istehsalı sahəsində
əsas məhsul növlərinin buraxılışı**

Məhsul növləri	2019-cu ilin yanvar- dekabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.01.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Avtomobil benzini, min ton	1161,2	97,9	41,6
Neft-kimya sənayesində istifadə üçün benzin, min ton	246,9	120,7	-
Ağ neft, min ton	591,2	95,8	42,2
Dizel yanacağı, min ton	2112,8	108,0	68,7
Yanacaq mazutu, min ton	126,4	118,7	8,6
Sürtkü yağları, min ton	25,4	21,5	10,0
Neft bitumu, min ton	259,9	89,8	21,6
Neft koksu, min ton	238,3	97,7	23,8

Kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı sahələrində 966,0 milyon manatlıq məhsul istehsal edilmiş, əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə məhsul buraxılışı kimya sənayesində 25,6 faiz, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalında 22,0 faiz, əczaçılıq məhsullarının istehsalında isə 20,6 faiz artmışdır.

Əsas kimya məhsullarından lak-boya məmulatlarının istehsalı 66,8 faiz, propilen istehsalı 56,8 faiz, etilen istehsalı 18,5 faiz, yod istehsalı 2,8 faiz artmışdır. Butullar, butulkalar və tutumu

2 litrdən çox olmayan oxşar plastik məmulatların istehsalı 2,8 dəfə, plastik boruların istehsalı 96,0 faiz artmışdır.

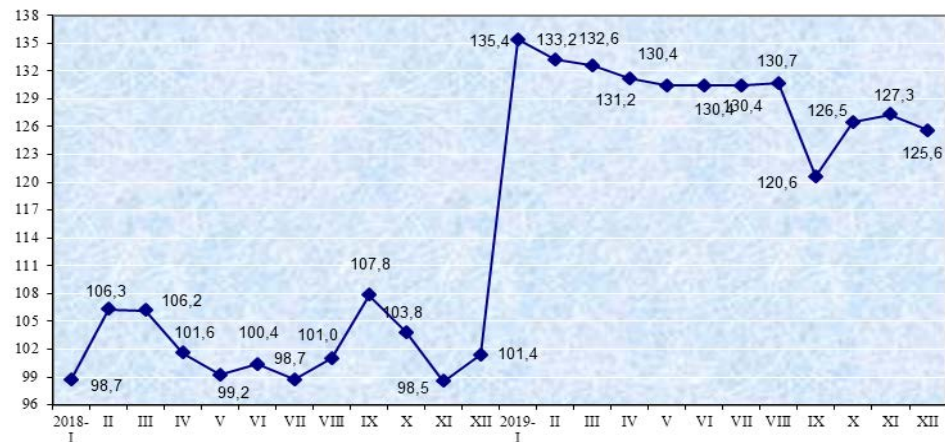
Cədvəl 14

Kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı sahələrində istehsalın dinamikası

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Kimya sənayesi	Əczaçılıq məhsullarının istehsalı	Rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı
<u>2018-ci il</u>			
Yanvar	98,7	3,1 d.	71,7
Yanvar-fevral	106,3	2,0 d.	55,1
Yanvar-mart	106,2	78,1	59,5
Yanvar-aprel	101,6	78,0	66,9
Yanvar-may	99,2	103,7	71,7
Yanvar-iyun	100,4	100,3	80,7
Yanvar-iyul	98,7	101,2	88,0
Yanvar-avqust	101,0	120,2	90,4
Yanvar-sentyabr	107,8	96,4	97,2
Yanvar-oktyabr	103,8	87,1	100,1
Yanvar-noyabr	98,5	82,9	106,2
Yanvar-dekabr	101,4	84,9	114,0
<u>2019-cu il</u>			
Yanvar	135,4	75,6	163,3
Yanvar-fevral	133,2	126,8	164,0
Yanvar-mart	132,6	144,0	159,3
Yanvar-aprel	131,2	154,2	128,7
Yanvar-may	130,4	116,8	132,8
Yanvar-iyun	130,4	105,7	130,8
Yanvar-iyul	130,4	101,3	127,2
Yanvar-avqust	130,7	90,2	124,4
Yanvar-sentyabr	120,6	112,6	126,1
Yanvar-oktyabr	126,5	120,8	122,7
Yanvar-noyabr	127,3	124,7	117,1
Yanvar-dekabr	125,6	120,6	122,0

Qrafik 5

Kimya sənayesi məhsullarının istehsalının dinamikası
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

Cədvəl 15

Kimya sənayesi, əczaçılıq məhsullarının, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı sahələrində əsas məhsul növlərinin buraxılışı

Məhsul növləri	2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.01.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Kimya sənayesi məhsulları			
Azot, min kub m	22681,5	94,5	84,0
ondan əmtəəlik	878,4	40,1	84,0
Yod, ton	190,3	102,8	15,7
Oksigen, min kub m	3647,9	76,7	43,1
ondan əmtəəlik	3586,1	78,7	43,1
Propilen, min ton	88,1	156,8	0,6
ondan əmtəəlik	87,6	177,9	0,6
Polietilen, min ton	95,6	99,5	1,4
Etilen, min ton	117,2	118,5	-
Metanol (metil spirti), min ton	345,5	180,5	7,1
Lak-boya məmulatları, ton	25231,3	166,8	2369,2
Sair üzvi kompozisiya həllediciləri və durulaşdırıcıları, ton	28581,6	150,2	21,3

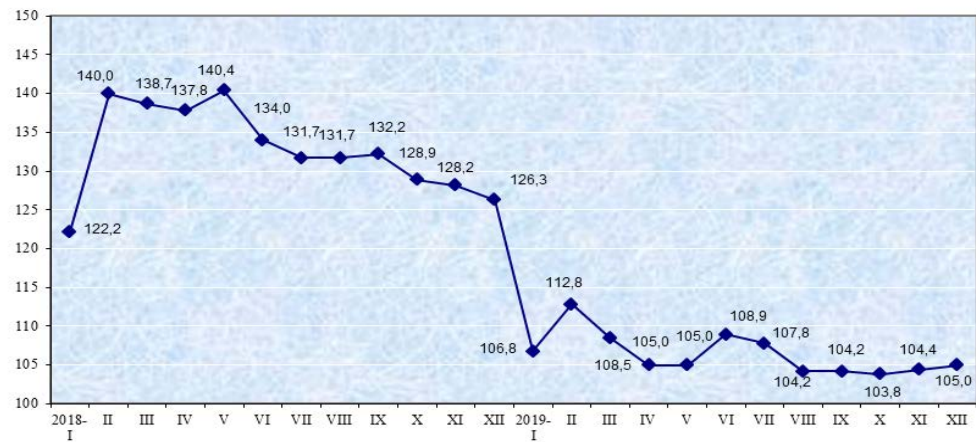
...ardı

Məhsul növləri	2019-cu ilin yanvar- dekabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.01.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı			
Bərk polietilen borular, borucuqlar, şlanqlar, qollar, ton	11207,3	104,3	3985,5
Bərk polipropilen borular, borucuqlar, şlanqlar, qollar, ton	3561,8	101,5	208,1
Məsəməli polistirol lövhələr və zolaqlar, ton	1711,6	129,7	-
Butullar, butulkalar və tutumu 2 litrdən çox olmayan oxşar plastik məmulatlar, min ədəd	12083,9	279,8	3970,2
Plastik borular, borucuqlar və şlanqlar üçün fitinqlər, ton	806,6	196,0	180,4
Əczaçılıq məhsullarının istehsalı			
Tərkibində digər antibiotiklər olan, pərakəndə satış üçün qablaşdırılan dərmanlar, min manat	39,7	88,6	2,9
Tərkibində qarışıq və ya xalis məhsullar olan, digər qruplara daxil edilməyən, pərakəndə satış üçün qablaşdırılan sair dərmanlar, min manat	592,1	106,8	180,8

Tikinti materiallarının istehsalı sahəsində fəaliyyət göstərən müəssisələr tərəfindən istehsal edilmiş məhsulun ümumi dəyəri 5,0 faiz artaraq 771,7 milyon manat təşkil etmişdir. Tikinti əhənginin istehsalı 39,7 faiz, hörmə üçün hazır beton qarışığının istehsalı 28,9 faiz, tikinti kərpicinin istehsalı 28,2 faiz artmış, sementin istehsalı 1,4 faiz, betondan yığma tikinti konstruksiyalarının istehsalı 42,2 faiz, tikinti gipsinin istehsalı 65,1 faiz azalmışdır.

Qrafik 6

Tikinti materiallarının istehsalının dinamikası
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

Cədvəl 16

Tikinti materiallarının istehsalı sahəsində
əsas məhsul növlərinin buraxılışı

Məhsul növləri	2019-cu ilin yanvar- dekabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.01.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Sement, min ton	3396,2	98,6	77,8
Tikinti gipsi, min ton	14,2	34,9	2,1
ondan əmtəlik	14,1	146,8	2,1
Tikinti əhəngi, min ton	43,1	139,7	3,8
Sementdən, süni daşdan və ya betondan tikinti blokları və kərpicləri, min ton	83,1	129,6	46,7
Betondan yığma tikinti konstruksiyaları, min kub metr	49,3	57,8	5,6
Asfalt, min ton	418,8	144,3	-
Tikinti kərpic, min kub metr	440,3	128,2	14,5
Hörmə üçün hazır beton qarışığı, min ton	1815,6	128,9	-
Emal edilmiş mərmər, travertin, alebastr və onlardan məmulatlar, ton	37811,0	112,1	-

Metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalı sahələrində yanvar-dekabr aylarında 763,5 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş, hazır metal məmulatlarının istehsalı sahəsində 80,0 faiz artım, metallurgiya sənayesində 9,5 faiz azalma müşahidə olunmuşdur. Dövr ərzində sahə üzrə 22172,8 ton (96,7 faiz çox) qara metallardan sair konstruksiyaclar istehsal edilmişdir.

Cədvəl 17

Metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalı sahələrində indekslərin dinamikası

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	
	Metallurgiya sənayesi	Hazır metal məmulatlarının istehsalı
2018-ci il		
Yanvar	96,2	181,5
Yanvar-fevral	90,0	167,0
Yanvar-mart	111,5	246,4
Yanvar-aprel	114,2	219,9
Yanvar-may	118,4	204,1
Yanvar-iyun	115,0	164,1
Yanvar-iyul	114,3	128,2
Yanvar-avqust	113,4	118,2
Yanvar-sentyabr	115,7	107,4
Yanvar-oktyabr	113,3	98,8
Yanvar-noyabr	116,3	75,1
Yanvar-dekabr	111,4	72,6
2019-cu il		
Yanvar	83,9	74,6
Yanvar-fevral	91,1	87,6
Yanvar-mart	86,1	77,4
Yanvar-aprel	83,3	104,8
Yanvar-may	81,6	121,1
Yanvar-iyun	81,8	147,1
Yanvar-iyul	82,4	159,2
Yanvar-avqust	83,9	180,1
Yanvar-sentyabr	85,4	178,1
Yanvar-oktyabr	87,4	183,5
Yanvar-noyabr	88,3	182,4
Yanvar-dekabr	90,5	180,0

Cədvəl 18

Metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalı sahələrində əsas məhsul növlərinin buraxılışı

Məhsul növləri	2019-cu ilin yanvar- dekabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.01.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Metallurgiya sənayesi məhsulları			
Polad tökmə, min ton	326,4	85,5	5,1
Armatur, min ton	300,6	97,2	5,7
Polad borular, min ton	49,2	103,0	-
Paslanmayan poladdan dəstə şəklində katankalar (girdə çubuqlar), ton	6788,9	94,7	242,7
Emal edilməmiş alüminium ərintiləri, ilkin şəkildə, min ton	32,7	74,9	3,3
Alüminium çubuqlar, millər və profillər, ton	1363,9	173,2	213,1
Hazır metal məmulatlarının istehsalı			
Qara metallardan yığma tikinti konstruksiyaları, min manat	32815,5	187,0	98,2
Qara metallardan sair konstruksiyalar, ton	22172,8	196,7	5851,0
Misdən elektrik izolyasiyası olmayan çoxdamarlı məftil, tros və kəbellər, ton	4861,5	58,7	-

Kompüter, elektron və optik məhsulların, elektrik avadanlıqlarının istehsalı sahələrində 276,8 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş, əvvəlki ilin yanvar-dekabr ayları ilə müqayisədə kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı 51,8 faiz, elektrik avadanlıqlarının istehsalı isə 1,1 faiz artmışdır. Dövr ərzində əvvəlki ilin yanvar-dekabr ayları ilə müqayisədə mayelərin məsrəfi və ya səviyyəsinin ölçülməsi, yoxlanması üçün cihazlar 41,5 faiz, avtomatik tənzimləmə və idarəetmə üçün cihaz və aparatların istehsalı isə 38,8 faiz artmışdır.

**Kompüter, elektron və optik məhsulların, elektrik
avadanlıqlarının istehsalı sahələrində istehsalın dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	
	Kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı	Elektrik avadanlıqlarının istehsalı
2018-ci il		
Yanvar	76,8	77,7
Yanvar-fevral	93,9	143,4
Yanvar-mart	81,7	137,4
Yanvar-aprel	93,9	198,5
Yanvar-may	94,3	196,2
Yanvar-iyun	89,4	184,1
Yanvar-iyul	89,3	303,8
Yanvar-avqust	90,4	298,9
Yanvar-sentyabr	89,9	252,3
Yanvar-oktyabr	95,3	244,7
Yanvar-noyabr	90,3	212,2
Yanvar-dekabr	97,5	246,4
2019-cu il		
Yanvar	137,1	125,9
Yanvar-fevral	137,8	76,0
Yanvar-mart	105,0	85,0
Yanvar-aprel	85,8	102,6
Yanvar-may	91,2	92,1
Yanvar-iyun	110,0	92,0
Yanvar-iyul	155,4	92,5
Yanvar-avqust	178,0	88,9
Yanvar-sentyabr	177,2	91,5
Yanvar-oktyabr	137,1	106,8
Yanvar-noyabr	137,7	101,3
Yanvar-dekabr	151,8	101,1

**Kompüter, elektron və optik məhsulların, elektrik
avadanlıqlarının istehsalı sahələrində əsas
məhsul növlərinin buraxılışı**

Məhsul növləri	2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.01.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Mayelərin məsrəfi və ya səviyyəsinin ölçülməsi, yoxlanması üçün cihazlar, ədəd	190775	141,5	50
Avtomatik tənzimləmə və idarəetmə üçün cihaz və aparatlar, ədəd	12027	138,8	90
Qəbuledici qurğuları olmayan radio və televiziya verilişləri aparatları, ədəd	14400	132,1	585
1000 V-dək gərginlik üçün hesablanmış elektrik cərəyanı naqilləri, ton	1878,2	71,3	3439,5
1 kV-dan çox gərginlik üçün elektrik cərəyanı naqilləri, ton	998,7	95,3	4077,4
Məişət soyuducuları, ədəd	1442	102,9	726

Maşın və avadanlıqların, sair nəqliyyat vasitələrinin, avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı sahələrində 315,5 milyon manatlıq məhsul istehsal edilmiş, əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə maşın və avadanlıqların istehsalı 1,0 faiz artmış, sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı 17,4 faiz, avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı isə 17,7 faiz azalmışdır. Dövr ərzində 905 ədəd traktor, 2360 ədəd minik avtomobili istehsal olunmuş, ştanqlı quyu nasoslarının istehsalı 65,9 faiz, fəvvarə armaturunun istehsalı 48,5 faiz, mancanaq dəzgahlarının istehsalı 22,1 faiz artmışdır.

**Maşın və avadanlıqların, sair nəqliyyat vasitələrinin,
avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı sahələrində
istehsalın dinamikası**

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Maşın və avadanlıqların istehsalı	Avtomobil, qoşqu və yarımqoşquların istehsalı	Sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı
2018-ci il			
Yanvar	71,0	-	32,9
Yanvar-fevral	72,5	-	27,3
Yanvar-mart	127,2	-	33,9
Yanvar-aprel	94,4	8,8 d.	36,0
Yanvar-may	90,1	16,1 d.	37,5
Yanvar-iyun	93,3	16,6 d.	37,3
Yanvar-iyul	84,8	31,3 d.	37,6
Yanvar-avqust	84,0	32,0 d.	38,3
Yanvar-sentyabr	86,8	27,4 d.	36,0
Yanvar-oktyabr	82,3	26,5 d.	34,4
Yanvar-noyabr	75,6	29,1 d.	33,3
Yanvar-dekabr	80,9	31,0 d.	32,7
2019-cu il			
Yanvar	2,1 d.	2,9 d.	111,9
Yanvar-fevral	180,8	3,0 d.	95,5
Yanvar-mart	113,2	185,6	102,6
Yanvar-aprel	112,1	176,7	95,8
Yanvar-may	115,8	163,9	98,2
Yanvar-iyun	110,0	183,6	101,8
Yanvar-iyul	113,6	71,7	92,5
Yanvar-avqust	104,6	65,5	85,7
Yanvar-sentyabr	101,8	67,8	88,1
Yanvar-oktyabr	104,5	69,3	89,2
Yanvar-noyabr	105,2	75,7	90,0
Yanvar-dekabr	101,0	82,3	82,6

**Maşın və avadanlıqların, sair nəqliyyat vasitələrinin,
avtomobillərin istehsalı sahələrində əsas məhsul növlərinin
buraxılışı**

Məhsul növləri	2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.01.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Fəvvarə armaturu, ton	181,5	148,5	1,9
Ştanqlı quyu nasosları, ədəd	7475	165,9	38,0
Mancanaq dəzgahları, ədəd	486	122,1	31
Maye üçün nasoslar, maye qaldırıcıları, ədəd	543	135,1	-
Odsöndürənlər, ədəd	15608	131,2	-
Traktorlar, ədəd	905	69,5	289
Minik avtomobilləri, ədəd	2360	2,4 d.	175

**Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı
bölüşdürülməsi və təchizatı; su təchizatı, tullantıların
təmizlənməsi və emalı sektorları**

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda dövr ərzində 1981,5 milyon manat dəyərində məhsul istehsal olunmuş və xidmətlər göstərilmiş, əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 3,5 faizlik artım müşahidə olunmuşdur.

Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda istehsal edilmiş məhsulların həcmi 6,0 faiz artaraq 328,4 milyon manat təşkil etmişdir.

Cədvəl 23

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı bölüşdürülməsi və təchizatı; su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorlarında məhsul buraxılışı

Fəaliyyət növlərinin adı	2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında istehsal edilmişdir, milyon manat	2018-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən (sabit qiymətlərlə), faizlə
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	1981,5	103,5
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	328,4	106,0

Cədvəl 24

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı; su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorlarında istehsal olunmuş əsas məhsul növləri

Məhsul növləri	2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında istehsal edilmişdir	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	01.01.2020-ci il vəziyyətinə hazır məhsul ehtiyatı
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı			
Elektrik enerjisi, milyon kVt-saat	24246,9	104,3	-
ondan əmtəəlik	23402,0	104,6	-
su elektrik stansiyalarının istehsalı	1535,5	88,4	-
istilik elektrik stansiyalarının istehsalı	21718,0	105,8	-
küləklə işləyən stansiyaların istehsalı	106,2	184,7	-
günəş enerjisi ilə işləyən stansiyaların istehsalı	42,3	110,4	-
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı			
Suyun təmizlənməsi və bölüşdürülməsi, milyon kub metr	470,7	104,5	-

Tikinti

Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər

2019-cu ildə ölkənin iqtisadi və sosial sahələrinin inkişafı üçün bütün maliyyə mənbələrindən əsas kapitala 17184,3 milyon manat və ya əvvəlki illə müqayisədə 2,3 faiz az vəsait yönəldilmişdir. Bu azalma neft-qaz sektoruna yatırılmış investisiyaların azalması ilə bağlı olmuş, qeyri neft-qaz sektoruna yönəldilmiş vəsaitin həcmi isə 1,9 faiz artmışdır. Ümumi sərmayənin 11393,4 milyon manatı və ya 66,3 faizi məhsul istehsalı sahələrinin, 4432,6 milyon manatı (25,8 faizi) xidmət sahələrinin, 1358,3 milyon manatı (7,9 faizi) isə yaşayış evlərinin tikintisinin payına düşmüşdür.

Ümumi sərmayənin 48,3 faizi dövlət, 51,7 faizi qeyri-dövlət sektorunun sərmayədarları tərəfindən qoyulmuşdur. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin 65,4 faizi tikinti-quraşdırma işlərinə sərf edilmişdir.

Daxili mənbələrdən əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitin dəyəri ümumi sərmayənin 69,8 faizini təşkil etmişdir.

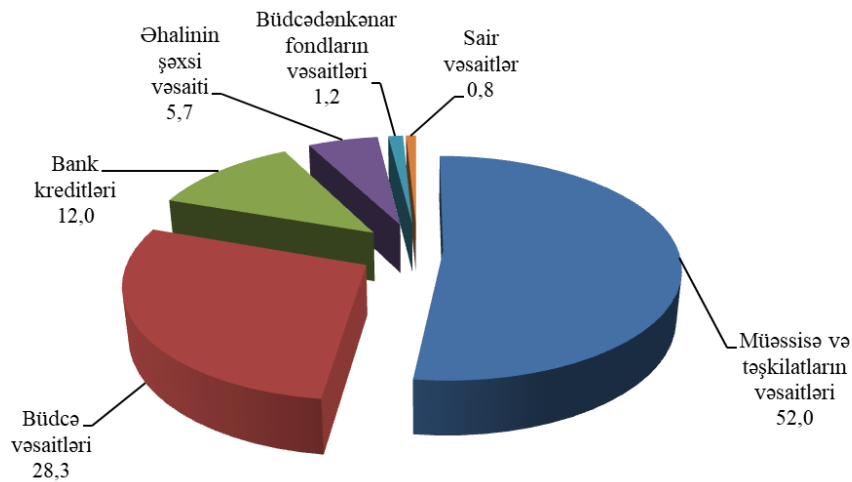
Əsas kapitala yönəldilmiş sərmayədə müəssisə və təşkilatların vəsaitləri 8942,6 milyon manat, bank kreditləri 2061,8 milyon manat, büdcə vəsaitləri 4857,2 milyon manat, büdcədən kənar dövlət fondlarının vəsaitləri 207,6 milyon manat, əhalinin şəxsi vəsaitləri 980,9 milyon manat, sair vəsaitlər 134,2 milyon manat təşkil etmişdir.

**Maliyyə mənbələri üzrə
əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər**

	2019-cu ildə, milyon manat	Əvvəlki ilə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə	Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Cəmi	17184,3	97,7	100,0
o cümlədən:			
Müəssisə və təşkilatların vəsaitləri	8942,6	101,0	52,0
Bank kreditləri	2061,8	104,0	12,0
Büdcə vəsaitləri	4857,2	106,4	28,3
Büdcədən kənar fondların vəsaitləri	207,6	72,7	1,2
Əhəlinin şəxsi vəsaiti	980,9	66,9	5,7
Sair vəsaitlər	134,2	30,9	0,8

Qrafik 7

**Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin maliyyə
mənbələri üzrə strukturu, faizlə**

2019-cu ildə əsas kapitala yönəldilmiş ümumi vəsaitin 50,2 faizi sənaye, 20,9 faizi tikinti, 12,6 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 4,6 faizi dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat, 3,1 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 2,6 faizi informasiya və rabitə, 1,9 faizi təhsil, 0,9 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, hər birində 0,8 faiz olmaqla peşə, elmi və texniki fəaliyyət, əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi, 0,5 faizi inzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi, hər birində 0,3 faiz olmaqla turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə, maliyyə və sığorta fəaliyyəti, digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi, 0,2 faizi istirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət sahələrinə sərf edilmişdir.

Cədvəl 26

**İqtisadiyyatın sahələri üzrə əsas kapitala
yönəldilmiş vəsaitlərin dəyəri**

İqtisadiyyatın sahələri	2019-cu ildə, milyon manat	Əvvəlki ilə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə	Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Cəmi	17184,3	97,7	100,0
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	539,9	69,2	3,1
Sənaye	8628,8	99,6	50,2
o cümlədən:			
Mədənçıxarma sənayesi	5288,2	90,9	30,8
Emal sənayesi	2307,5	158,0	13,4
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	425,1	69,1	2,5
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	608,0	78,4	3,5
Tikinti	3583,1	94,4	20,9
ondan mənzil tikintisi	1358,3	95,2	7,9
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	151,3	47,1	0,9

REAL SEKTOR

İqtisadiyyatın sahələri	2019-cu ildə, milyon manat	Əvvəlki ilə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə	...ardı
			Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	2159,2	109,9	12,6
o cümlədən:			
nəqliyyat	2157,7	110,0	12,6
poçt və kuryer fəaliyyəti	1,5	38,2	0,0
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	59,3	34,2	0,3
İnformasiya və rabitə	447,0	99,3	2,6
ondan rabitə	272,8	152,1	1,6
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	46,5	62,1	0,3
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	8,0	104,3	0,0
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	138,3	4,8 d.	0,8
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	86,3	108,0	0,5
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	796,9	152,8	4,6
Təhsil	323,6	90,6	1,9
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	128,7	44,7	0,8
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	33,1	51,6	0,2
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	54,3	3,4 d.	0,3

2019-cu ildə neft-qaz sektoruna 5489,5 milyon manatlıq vəsait yönəldilmişdir. Qeyri neft-qaz sektorunun inkişafına sərf edilmiş 11694,8 milyon manatlıq vəsaitin 3139,2 milyon manatı (ümumi sərmayənin 18,3 faizi) qeyri neft-qaz sənayesi sektorunda istifadə edilmişdir.

**Neft-qaz və qeyri neft-qaz sektoru üzrə
əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər**

2019-cu il	Neft-qaz sektoru		Qeyri neft-qaz sektoru	
	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Yanvar	362,0	41,7	506,7	58,3
Fevral	358,9	42,6	483,6	57,4
Mart	373,9	37,8	614,6	62,2
Aprel	422,4	34,7	793,9	65,3
May	399,5	35,6	723,2	64,4
İyun	442,2	40,5	650,7	59,5
İyul	418,5	33,1	845,4	66,9
Avqust	484,1	39,3	747,6	60,7
Sentyabr	537,9	35,4	981,1	64,6
Oktyabr	471,5	37,4	789,7	62,6
Noyabr	529,6	38,4	849,9	61,6
Dekabr	689,0	15,7	3708,4	84,3

2019-cu ildə Bakı şəhərində Bakı Nəqliyyat Agentliyinin “Koroğlu” Nəqliyyat Mübadilə Mərkəzi, şpris istehsalı zavodu, DOST Agentliyinin və DOST mərkəzlərinin inzibati binaları, Əmlak Xidmətləri Məkanı, Pirallahı Rayon İcra Hakimiyyətinin inzibati binası, Pirallahı Rayon Gənclər Mərkəzi, Mərdəkan-Qala avtomobil yolu, Pırşaqı qəsəbəsində avtomobil tuneli, Sumqayıt şəhərində “SOCAR karbamid” zavodu, Polietilen zavodu, Muğam Mərkəzi, Nizami kinoteatrının yeni binası, Ağdaş rayonunda Biyan Sənaye Parkı, Ağdaş Rayon Telekomunikasiya Qovşağında “Şəbəkə” Xidmət Mərkəzi, Qolqəti-Dəhnəxəlil-Qoşaqaq-Ərəbocağı, Nehrəxəlil-Kotanarx-Cardam-Tofiqi-Şəmsabad və Qəsil-Şordəhnə-Qarağan Şıxlar-Kükəl-Ərəb-İkinci Aral avtomobil yolları, Beyləqan rayonunda Olimpiya İdman Kompleksi, Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyi, Kəbirli-Eyvazlılar-Birinci Aşıqlı-Əlinəzərli və Mingəçevir-Stansiya Mingəçevir-Bəhrəmtəpə-Beyləqan avtomobil yolları, Qəbələ və Qobustan rayonlarında “Azərxaç” ASC-nin filialları, Qobustan-Poladlı avtomobil yolu, Şamaxı rayonunda “Asan Həyat” kompleksi, bunlardan əlavə Bakı şəhərində 1920 şagird yerlik ümumi təhsil

müəssisəsi, 280 yerlik məktəbəqədər təhsil müəssisəsi, 200 çarpayılıq xəstəxana, Naxçıvan Muxtar Respublikasında 2220 şagird yerlik 7 ümumi təhsil müəssisəsi, 200 yerlik məktəbəqədər təhsil müəssisəsi və 4 ambulatoriya-poliklinika müəssisəsi, Lənkəran şəhərində 432, Şəki şəhərində 624, Ağcabədi rayonunda 696, Lerik rayonunda 360, Cəlilabad rayonunda 180, İmişli rayonunda 756, İsmayıllı rayonunda 400, Quba rayonunda 180 şagird yerlik ümumi təhsil müəssisəsi, Goranboy, Qazax, Qobustan və Şəmkir rayonlarında 585 çarpayılıq xəstəxana, Abşeron rayonunda 140 yerlik məktəbəqədər təhsil müəssisəsi, Beyləqan rayonunda 150 şagird yerlik ümumi təhsil müəssisəsi və 50 yerlik məktəbəqədər təhsil müəssisəsi, Oğuz rayonunda 100 yerlik məktəbəqədər təhsil müəssisəsi və s. mühüm əhəmiyyətli obyektlər istifadəyə verilmişdir.

Xarici müəssisə və təşkilatlar tərəfindən əsas kapitalla 5188,9 milyon manat vəsait yönəldilmişdir.

Cədvəl 28

**Daxili və xarici mənbələrdən
əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlər**

2019-cu il	Daxili mənbələr üzrə		Xarici mənbələr üzrə	
	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə	milyon manat	ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə
Yanvar	578,2	66,6	290,5	33,4
Fevral	586,8	69,6	255,7	30,4
Mart	652,0	66,0	336,5	34,0
Aprel	902,2	74,2	314,1	25,8
May	949,2	84,5	173,5	15,5
İyun	706,0	64,6	386,9	35,4
İyul	858,7	67,9	405,2	32,1
Avqust	865,2	70,2	366,5	29,8
Sentyabr	1157,6	76,2	361,4	23,8
Oktyabr	852,7	67,6	408,5	32,4
Noyabr	911,6	66,1	467,9	33,9
Dekabr	2975,2	67,7	1422,2	32,3

Xarici ölkələr və beynəlxalq təşkilatların vəsaitləri hesabına əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitin 4344,7 milyon manatı (83,7

faizi) Birləşmiş Krallıq, Lüksemburq, Türkiyə, İsveçrə, ABŞ, Yaponiya, Malayziya, Rusiya, İran, Norveç və Fransa sərmayədarlarına məxsus olmuşdur.

2019-cu ildə tikinti müəssisələri tərəfindən yerinə yetirilmiş inşaat işlərinin 61,1 faizini tikinti, yenidənqurma və genişləndirmə, 11,2 faizini əsaslı təmir, 7,7 faizini cari təmir, 20,0 faizini isə sair tikinti işləri təşkil etmişdir. Ümumi inşaat işlərinin 82,9 faizini qeyri-dövlət tikinti müəssisələri yerinə yetirmişlər.

Qrafik 8

Tikinti müəssisələri tərəfindən yerinə yetirilmiş inşaat işlərinin strukturu (ümumi yekuna görə, faizlə)

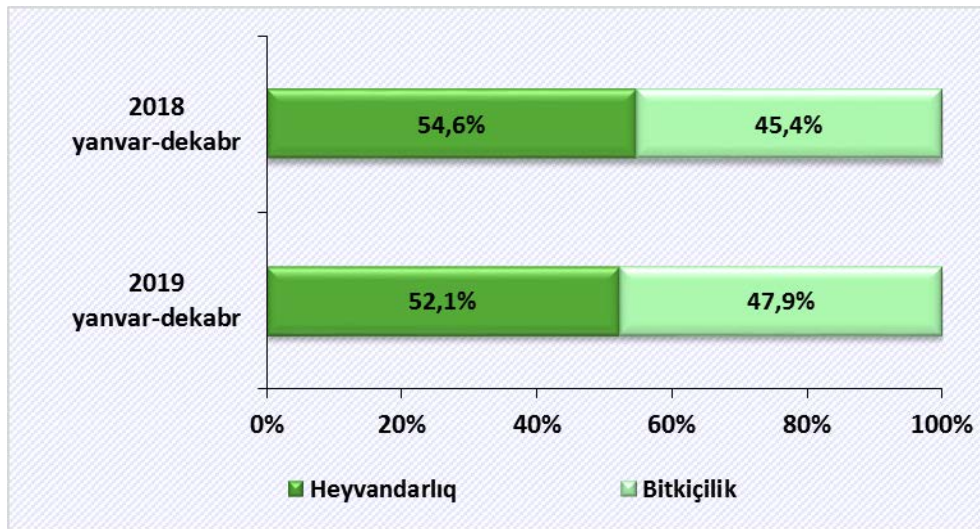

Kənd təsərrüfatı

2019-cu ilin yanvar-dekabr ayları üzrə kənd təsərrüfatının ümumi məhsulunun faktiki qiymətlərlə dəyəri 7836,7 milyon manat təşkil etmişdir ki, onun da 4085,5 milyon manatı heyvandarlıq, 3751,2 milyon manatı isə bitkiçilik məhsullarının payına düşür.

Qrafik 9

Kənd təsərrüfatının ümumi məhsulunun strukturu

2018-ci ilin yanvar-dekabr ayları ilə müqayisədə kənd təsərrüfatının istehsalı 7,2 faiz, o cümlədən heyvandarlıq məhsulları üzrə 3,5 faiz, bitkiçilik məhsulları üzrə isə 11,7 faiz artmışdır.

Cədvəl 29

Kənd təsərrüfatı üzrə istehsal indeksinin dinamikası

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə		
	Cəmi	o cümlədən:	
		heyvandarlıq məhsulları	bitkiçilik məhsulları
<u>2018-ci il</u>			
Yanvar	104,3	103,6	133,5
Yanvar-fevral	103,4	102,6	143,8
Yanvar-mart	104,2	102,8	163,2
Yanvar-aprel	103,5	102,6	120,2
Yanvar-may	108,5	102,5	152,0
Yanvar-iyun	107,6	102,5	114,6
Yanvar-iyul	106,5	102,5	111,0
Yanvar-avqust	104,2	102,6	105,8
Yanvar-sentyabr	104,3	102,7	105,8
Yanvar-oktyabr	105,0	102,6	107,4
Yanvar-noyabr	104,6	102,7	106,6
Yanvar-dekabr	104,6	102,7	106,8
<u>2019-cu il</u>			
Yanvar	102,4	101,2	143,6
Yanvar-fevral	103,6	102,5	143,7
Yanvar-mart	103,6	102,8	124,7
Yanvar-aprel	103,9	102,9	122,2
Yanvar-may	106,7	102,9	124,9
Yanvar-iyun	113,0	102,9	125,6
Yanvar-iyul	106,3	103,1	109,5
Yanvar-avqust	106,2	103,1	109,2
Yanvar-sentyabr	107,1	103,1	111,0
Yanvar-oktyabr	107,2	103,2	111,4
Yanvar-noyabr	107,1	103,2	111,3
Yanvar-dekabr	107,2	103,5	111,7

Bitkiçilik. Ölkədə kənd təsərrüfatı məhsullarının yığımı başa çatmışdır. 2019-cu ildə dənlilərin və dənli paxlalı bitkilərin (qarğıdalısız) 1039,5 min hektar əkin sahəsindən 3254,9 min ton və ya 2018-ci illə müqayisədə 6,3 faiz çox məhsul götürülmüşdür. Orta hesabla hər hektardan 31,3 sentner məhsul yığılmışdır. Bundan əlavə, 32,8 min hektar dən üçün qarğıdalı sahəsindən 283,6 min ton məhsul toplanmışdır. Qarğıdalı dənə nəzərə alınmaqla ölkə üzrə taxıl istehsalı 3538,5 min ton olmuşdur.

Dənliələrin və dənli paxlalı bitkilərin tərkibində payızlıq və yazlıq buğda əsas yer tutur. İstehsal olunmuş taxıl məhsulunun 61,4 faizini (2171,5 min ton) buğda, 28,7 faizini (1015,5 min ton) arpa, 8,0 faizini (283,6 min ton) qarğıdalı, 0,3 faizini (12,0 min ton) çəltik, 1,0 faizini (36,0 min ton) paxlalılar, 0,6 faizini (19,9 min ton) isə digər dənli bitkilər təşkil etmişdir.

2019-cu ildə sahələrdən 1714,7 min ton və ya əvvəlki ilə nisbətən 12,7 faiz çox tərəvəz, 1004,2 min ton (11,7 faiz çox) kartof, 447,6 min ton (11,4 faiz çox) bostan məhsulları toplanmışdır. Eyni zamanda, hektarın orta məhsuldarlığı tərəvəz üzrə 14 sentner, kartof üzrə 20 sentner, bostan məhsulları üzrə 18 sentner artmış və uyğun olaraq 176, 169 və 209 sentner olmuşdur.

2019-cu ildə 100,1 min hektar sahədə pambıq, 16,6 min hektar sahədə dən üçün günəbaxan, 7,4 min hektar sahədə şəkər çuğunduru və 3,1 min hektar sahədə tütün əkilmişdir. Hesabat ilində həmin sahələrdən 295,3 min ton və ya 2018-ci ilə nisbətən 26,4 faiz çox pambıq, 34,8 min ton (43,3 faiz çox) dən üçün günəbaxan, 237,0 min ton (20,9 faiz az) şəkər çuğunduru və 6,0 min ton (4,4 faiz az) tütün yığılmışdır.

2019-cu ildə 1099,7 min ton (8,8 faiz çox) meyvə və giləmeyvə, 201,8 min ton (20,4 faiz çox) üzüm, 929,4 ton (7,0 faiz çox) yaşıl çay yarpağı toplanmışdır.

**Bütün təsərrüfat kateqoriyaları üzrə
bitkiçilik məhsullarının yığımı**

	2019-cu il yanvar-dekabr				2018-ci il yanvar-dekabr		
	Əkin sahəsi, min hektar	Yığılmış sahə, min hektar	Yığılmış məhsul, min ton	Məhsul- darlıq, sent/ha	Yığılmış sahə, min hektar	Yığılmış məhsul, min ton	Məhsul- darlıq, sent/ha
Dənlilər və dənli paxlalı bitkilər- cəmi	1 072,3	1 072,0	3 538,5	32,1	1 081,2	3 309,2	30,0
ondan:							
buğda	670,0	670,0	2 171,5	32,4	677,8	2 042,9	30,1
arpa	342,2	342,1	1 015,5	29,7	337,2	942,0	27,9
qarğıdalı	32,8	32,8	283,6	59,5	31,7	247,9	57,7
çəltik	4,0	4,0	12,0	29,9	4,0	12,4	30,0
sair dənlilər	6,1	5,9	19,9	24,4	5,1	14,3	23,4
paxlalılar	17,2	17,2	36,0	20,8	25,4	49,7	19,3
Pambıq	100,1	100,1	295,3	29,5	132,5	233,6³⁾	17,6
Dən üçün günəbaxan¹⁾	16,6	15,8	34,8	21,6	11,6	24,3	20,6
Şəkər çuğunduru¹⁾	7,4	7,2	237,0	328	8,6	299,4	350
Tütün	3,1	3,1	6,0	19,3	3,3	6,3	19,0
Kartof	56,9	56,9	1 004,2	169	59,3	898,9	149
Tərəvəz	69,4	69,3	1 714,7	176	69,5	1 521,9	162
Bostan məhsulları	21,4	21,3	447,6	209	20,9	401,9	191
Meyvə və giləmeyvə	210,4	154,2²⁾	1099,7	71,0	147,5²⁾	1010,8	68,0
Üzüm	16,1	14,5²⁾	201,8	104,8	14,4²⁾	167,6	92,8
Yaşıl çay yarpağı, ton	1,1	0,6²⁾	929,4	14,7	0,7²⁾	868,6	11,1

¹⁾ ilkin çəkiddə

²⁾ əkmələr bar verən yaşda

³⁾ 2018-ci ilin yekun məlumatları əsasında dəqiqləşdirilmişdir

2019-cu ilin dekabr ayının 24-nə olan məlumatlara əsasən 2020-ci ilin məhsulu üçün təmiz herik şumu da daxil olmaqla 1156,2 min hektar və ya əvvəlki ilə nisbətən 1,7 faiz çox sahədə şum qaldırılmış, 1019,2 min hektarda dən və yaşıl yem üçün

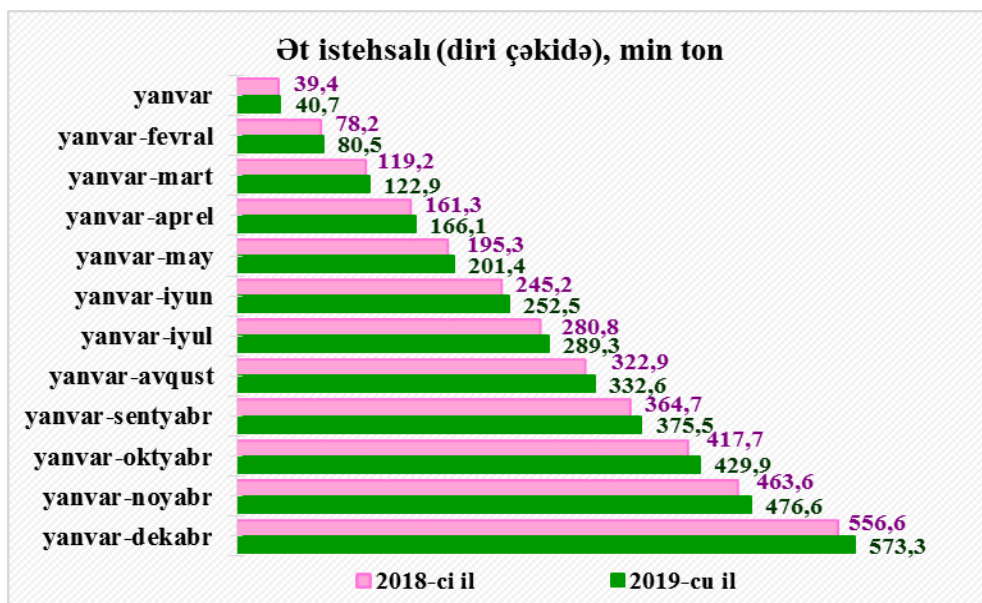

payızlıq bitkilər səpilmişdir. Bunun 1002,7 min hektarı dən üçün nəzərdə tutulmuşdur. Dənlik taxılın 63,4 faizi və ya 636,2 min hektarı buğda, 36,5 faizi və ya 366,2 min hektarı arpa əkin sahəsidir. Əvvəlki ilə nisbətən dən üçün taxılın cəmi əkin sahəsi 0,3 faiz, o cümlədən arpanın əkin sahəsi 10,6 faiz artmış, buğdanın əkin sahəsi isə 4,8 faiz azalmışdır.

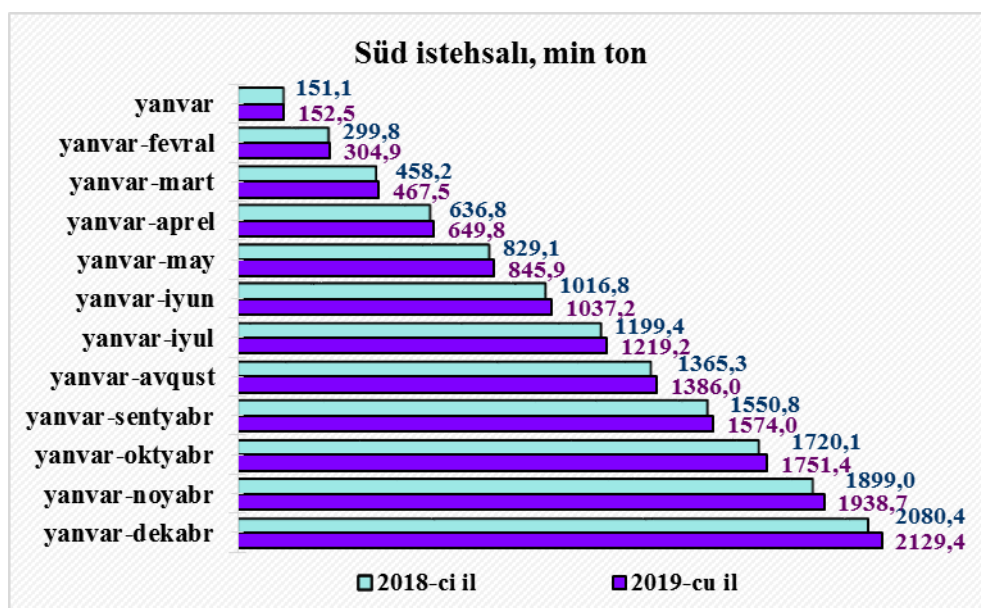
Heyvandarlıq. Hesabat ilində diri çəkiddə ət istehsalı 3,0 faiz artaraq 573,3 min ton, süd istehsalı 2,4 faiz artaraq 2129,4 min ton, yumurta istehsalı 9,0 faiz artaraq 1827,1 milyon ədəd və yun istehsalı 1,6 faiz artaraq 16,1 min ton olmuşdur. Bundan başqa, ölkədə 643,7 ton və ya əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 25,3 faiz çox barama istehsal olunmuşdur.

Qafık 10

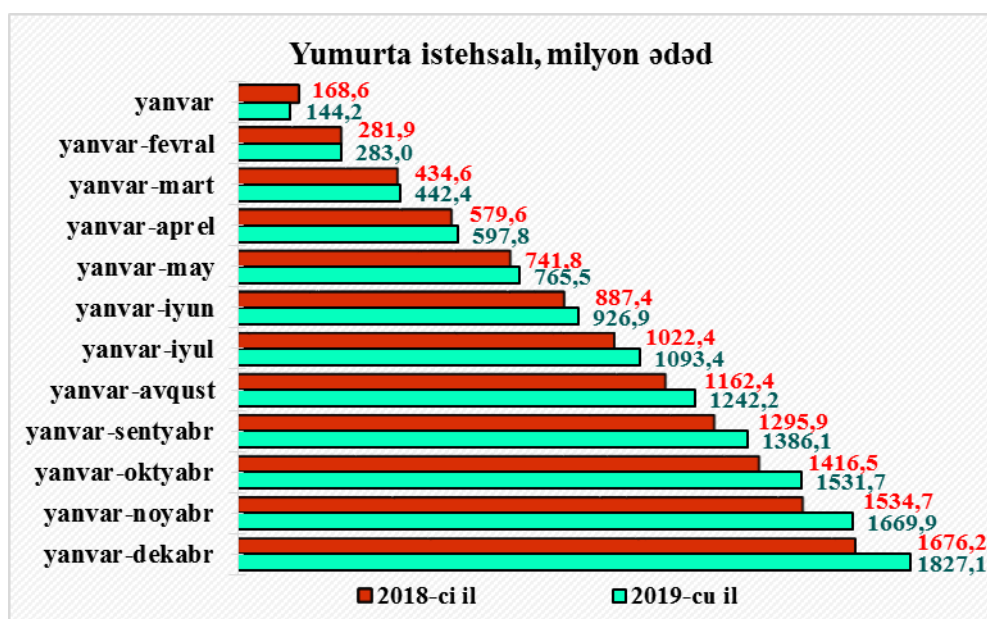
Əsas növ heyvandarlıq məhsullarının istehsalı
(artan yekunla)

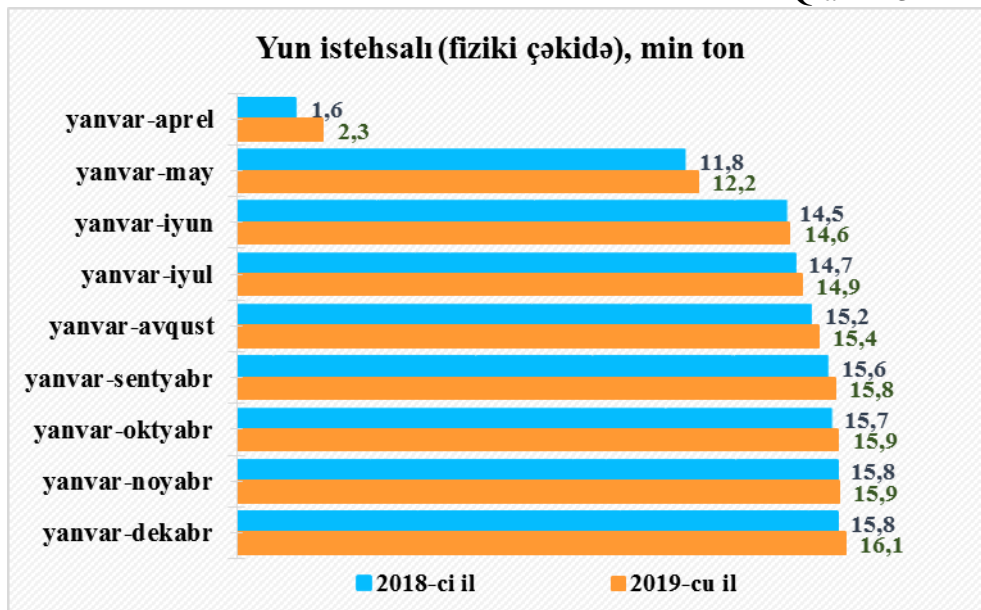
Qrafik 11

Qrafik 12

Qrafik 13

2019-cu ildə hər inək və camışdan orta hesabla 1636 kiloqram süd sağılmışdır (2018-ci ildə 1589 kq).

İlkin məlumatlara görə 2020-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə 8296,3 min baş qoyun və keçi, 2658,1 min baş iribuynuzlu mal-qara, o cümlədən 1281,2 min baş inək və camışlar mövcud olmuşdur. 2019-cu il yanvarın 1-nə nisbətən qoyun və keçilərin sayı 7,8 min baş (0,1 faiz), iribuynuzlu mal-qaranın sayı 0,7 min baş (0,03 faiz) azalmış, inək və camışların sayı isə 2,1 min baş (0,2 faiz) artmışdır. Qaramal naxırının 48,2 faizini inək və camışlar təşkil edir.

**Bütün təsərrüfat kateqoriyaları üzrə
heyvanların və quşların sayı, min baş**

	01 yanvar vəziyyətinə		Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən	
	2020-ci il	2019-cu il	%	+, -
İribuynuzlu mal-qara	2 658,1	2 658,8	99,97	-0,7
o cümlədən: inək və camışlar	1 281,2	1 279,1	100,2	2,1
Qoyun və keçilər	8 296,3	8 304,1	99,9	-7,8
Donuzlar, baş	5 822	5 485	106,1	337
Quşlar, min baş				
müəssisələr üzrə	14 143,6	12 378,5	114,3	1 765,1
quşçuluq fabrikləri üzrə	14 068,1	12 257,0	114,8	1 811,1

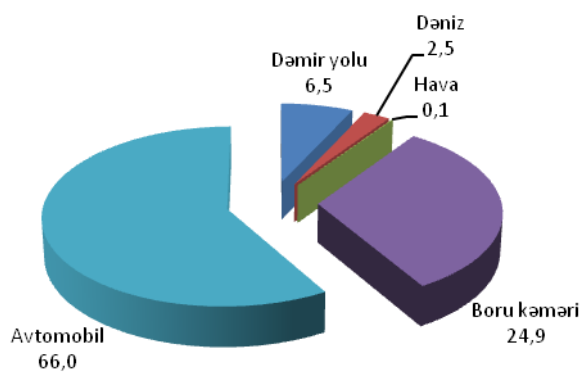
Ötən il quşçuluq müəssisələrində diri çəkiddə 67,2 min ton quş əti və 764,5 milyon ədəd yumurta istehsal olunmuşdur. Ümumilikdə bu müəssisələr üzrə cəmi quşların sayı 14068,1 min baş olmuş, hər yumurtlayan toyuqdan orta hesabla 201 ədəd yumurta alınmışdır.

Nəqliyyat

2019-cu ildə nəqliyyat sektorunda fəaliyyət göstərən təsərrüfat subyektləri tərəfindən 235,3 milyon ton yük daşınmış və 2018-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən 2,2 faiz artım müşahidə olunmuşdur. Yüklərin 2,5 faizi dəniz, 6,5 faizi dəmir yolu, 0,1 faizi hava, 66,0 faizi avtomobil nəqliyyatı, 24,9 faizi isə boru kəməri ilə daşınmışdır.

Qrafik 14

Yük daşınmasının nəqliyyat növləri üzrə strukturu, faizlə

Qeyri-dövlət sektoruna məxsus nəqliyyat vasitələri ilə daşınmış yüklərin həcmi 2,5 faiz artmış, daşınmış yüklərin ümumi həcmində bu sektorun xüsusi çəkisi 82,5 faiz təşkil etmişdir.

2019-cu ildə nəqliyyatçılar 2056,5 milyon nəfərə və ya 2018-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 2,7 faiz çox sərnəşinə xidmət göstərmişlər. Sərnəşinlərin 88,2 faizi avtomobil nəqliyyatı, 11,5 faizi metro, qalan hissəsi isə digər nəqliyyat növləri ilə daşınmışdır.

Dəmir yolu nəqliyyatı ilə 2019-cu ildə 15,2 milyon ton yük, 3,8 milyon sərnişin daşınmış, 2018-ci illə müqayisədə yük daşınmasında 9,2 faiz, sərnişin daşınmasında isə 35,5 faiz artım müşahidə olunmuşdur.

Orta hesabla sutkada 300 vaqon yüklənmiş, 427 vaqon isə boşaldılmışdır.

Sutka ərzində dəmir yolunun Şimal istiqaməti üzrə 12,3 min ton, Qərb istiqaməti üzrə 4,2 min ton, Cənub istiqaməti üzrə isə 0,9 min ton yüklənmə işi yerinə yetirilmişdir.

Dəniz nəqliyyatı ilə 2019-cu ildə daşınmış yüklərin həcmi 5968,7 min ton təşkil etmiş və əvvəlki ilə nisbətən 27,5 faiz azalmışdır. Yüklərin 36,1 faizini neft yükləri təşkil etmişdir.

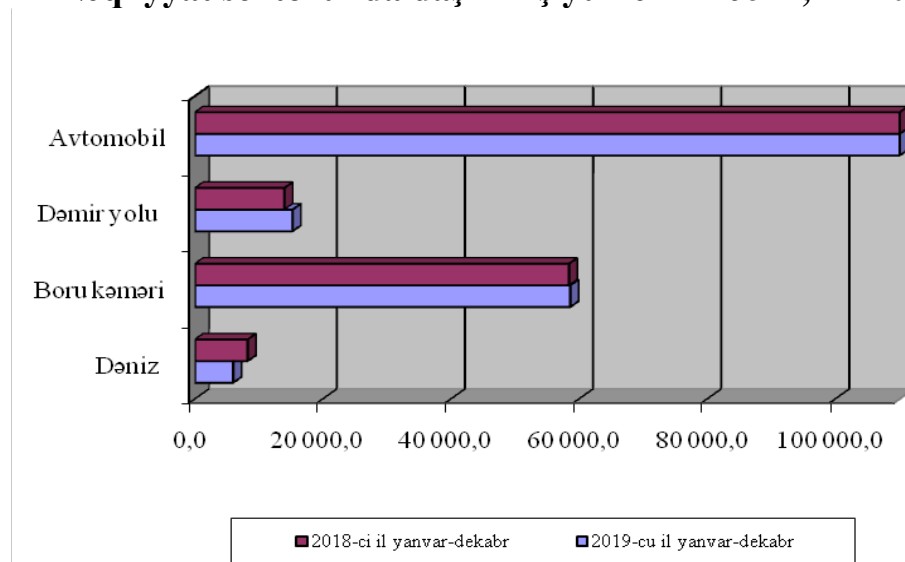
Dəniz limanları tərəfindən 8247,6 min ton həcmində yükləmə-boşaltma işləri həyata keçirilmiş və yüklərin 7547,2 min tonunu və ya 91,5 faizini tranzit yüklər təşkil etmişdir.

2020-ci il yanvar ayının 1-i vəziyyətinə limanlarda qalan yüklərin həcmi 233,3 min ton olmuşdur.

Dövr ərzində bu nəqliyyat növü ilə daşınmış sərnişinlərin sayı 2018-ci ilə nisbətən 41,4 faiz artaraq 22,2 min nəfər olmuşdur.

Qrafik 15

Nəqliyyat sektorunda daşınmış yüklərin həcmi, min ton

Nəqliyyat sektorunda daşımaların həcmində xüsusi çəkisi ən böyük olan **avtomobil nəqliyyatı** ilə 155,3 milyon ton yük, 1813,3 milyon sərnişin daşınmış və əvvəlki illə müqayisədə müvafiq olaraq 4,0 faiz və 2,6 faiz artım qeydə alınmışdır. Sərnişinlərin 96,0 faizi avtobus, 4,0 faizi isə minik taksilərinin xidmətlərindən istifadə etmişdir. Yük dövriyyəsi 4,0 faiz, sərnişin dövriyyəsi isə 2,7 faiz artmışdır.

Metro nəqliyyatının xidmətlərindən istifadə etmiş sərnişinlərin sayı 2,5 faiz artaraq 236,7 milyon nəfər olmuşdur.

Hava nəqliyyatı ilə 2703,5 min və ya 12,7 faiz çox sərnişin daşınmış, daşımaların 99,9 faizi dövlət, 0,1 faizi isə özəl müəssisələrə məxsus nəqliyyat vasitələri ilə həyata keçirilmişdir. Bu nəqliyyat növü ilə yükdaşıma 0,7 faiz azalaraq 206,4 min ton olmuşdur.

Magistral neft kəmərləri ilə 38786,7 min ton neft nəql edilmişdir. Nəqlətmənin 80,3 faizi Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft ixrac kəməri ilə həyata keçirilmiş və il ərzində bu kəmər vasitəsilə 31135,1 min ton neft ötürülmüşdür. Dövr ərzində BTC kəməri ilə 4475,0 min ton tranzit nefti də nəql edilmişdir.

Magistral qaz kəmərləri ilə 27512,7 milyon kub-metr qaz nəql edilmiş və əvvəlki ilə nisbətən 17,1 faiz artım müşahidə olunmuşdur. Qazın nəqlinin 37,9 faizi Bakı-Tbilisi-Ərzurum Cənubi Qafqaz boru kəməri vasitəsilə həyata keçirilmiş və 10417,8 milyon kub-metr qaz ötürülmüşdür.

2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında **Avropa-Qafqaz-Asiya** nəqliyyat dəhlizinin Azərbaycan hissəsində daşınmış yüklərin həcmi 47596,6 min ton, yük dövriyyəsi isə 10180,5 milyon ton-km olmuşdur. Yüklərin 31058,4 min tonu və ya 65,2 faizi avtomobil nəqliyyatı, 12123,0 min tonu və ya 25,5 faizi dəmir yolu nəqliyyatı, 4415,2 min tonu və ya 9,3 faizi dəniz nəqliyyatı ilə daşınmışdır.

Dəhliz vasitəsilə daşınmış yüklərin 15,3 faizini və ya 7281,3 min tonunu tranzit yüklər təşkil etmişdir.

İnformasiya və rabitə

2019-cu il ərzində **informasiya və rabitə müəssisələri** 2197,9 milyon manatlıq xidmət göstərmişdir ki, onun da 72,8 faizi əhali tərəfindən istehlak olunmuşdur. 2018-ci illə müqayisədə informasiya və rabitə xidmətlərinin dəyəri real ifadədə 15,9 faiz artmış, bu sahədə əldə edilmiş gəlirin 82,4 faizi qeyri-dövlət sektorunun payına düşmüşdür.

Xidmətlərdən əldə edilən gəlirin 41,5 faizi və ya 912,2 milyon manatı mobil telefon rabitəsi sahəsində formalaşmışdır.

İstehlak bazarı

2019-cu ildə istehlakçıların tələbatlarının ödənilməsi məqsədilə satılmış məhsulların və göstərilmiş xidmətlərin dəyəri 50,7 milyard manat olmaqla 2018-ci ilə nisbətən müqayisəli qiymətlərlə 3,6 faiz artmışdır.

Qeyri-dövlət sektorunun təsərrüfat subyektləri tərəfindən satılmış məhsulların və göstərilmiş xidmətlərin dəyəri 2018-ci ilin səviyyəsini real ifadədə 3,6 faiz üstələyərək 48,7 milyard manata bərabər olmuş, onun 49,5 faizi fərdi sahibkarların fəaliyyəti sayəsində formalaşmışdır.

Cədvəl 32

İstehlak bazarı üzrə əsas göstəricilər

	2019-cu ildə, milyon manatla	2019-cu il 2018-ci ilə nisbətən, faizlə
İstehlak bazarında satılmış məhsulların və göstərilmiş xidmətlərin ümumi dəyəri	50 654,2	103,6
o cümlədən:		
dövlət mülkiyyəti üzrə	1 994,0	103,0
qeyri-dövlət mülkiyyəti üzrə	48 660,2	103,6
ondan:		
fərdi sahibkarlar üzrə	24 063,2	102,2

Hesabat ilində istehlak bazarında bir istehlakçı orta hesabla ayda 426,2 manatlıq və ya 2018-ci illə müqayisədə 20,9 manat çox əmtəə almış və ödənişli xidmətlərdən istifadə etmişdir.

Məhsul bazarı

2019-cu ildə pərakəndə ticarət dövriyyəsi 2018-ci ilə nisbətən müqayisəli qiymətlərlə 3,6 faiz artaraq 39,4 milyard manat olmuşdur.

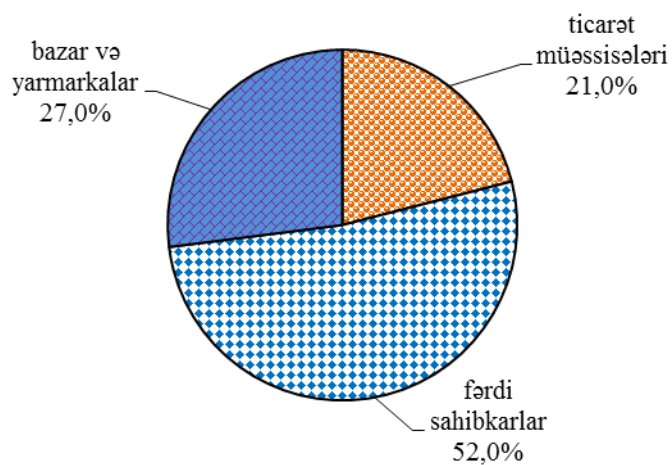
Cədvəl 33

Məhsul bazarı üzrə əsas göstəricilər

	2019-cu ildə, milyon manatla	2019-cu il 2018-ci ilə nisbətən, faizlə
Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	39 391,7	103,6
o cümlədən:		
müəssisələr üzrə	8 277,1	129,5
fərdi sahibkarlar üzrə	20 464,4	101,8
bazar və yarmarkalar üzrə	10 650,2	92,4

Qrafik 16

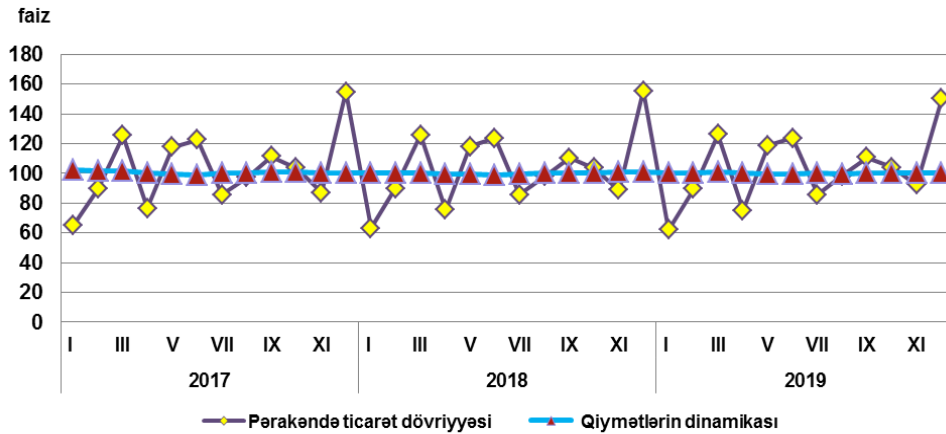
2019-cu ildə pərakəndə ticarət dövriyyəsinin strukturu

Hesabat ilində pərakəndə ticarət şəbəkəsində bir istehlakçı orta hesabla ayda 331,4 manatlıq və ya 2018-ci illə müqayisədə 16,6 manat çox əmtəə almışdır.

Qrafik 17

**Pərakəndə ticarət şəbəkəsində
istehlak məhsullarının satışı və qiymət
indeksinin dinamikası**
(əvvəlki aya nisbətən, faizlə)

Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin dinamikası

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, müqayisəli qiymətlərlə, faizlə		
	Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	o cümlədən:	
		ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları üzrə	qeyri-ərzaq məhsulları üzrə
2018-ci il			
Yanvar	102,4	101,7	103,0
Yanvar-fevral	102,5	101,8	103,2
Yanvar-mart	102,6	102,0	103,3
Yanvar-aprel	102,5	101,9	103,1
Yanvar-may	102,4	101,8	103,0
Yanvar-iyun	102,5	101,9	103,1
Yanvar-iyul	102,6	101,9	103,2
Yanvar-avqust	102,7	102,2	103,2
Yanvar-sentyabr	102,7	102,1	103,3
Yanvar-oktyabr	102,6	102,1	103,2
Yanvar-noyabr	102,7	102,2	103,3
Yanvar-dekabr	103,0	102,5	103,4
2019-cu il			
Yanvar	102,7	102,4	103,1
Yanvar-fevral	102,6	102,3	103,0
Yanvar-mart	102,7	102,4	103,1
Yanvar-aprel	102,7	102,3	103,0
Yanvar-may	102,8	102,4	103,1
Yanvar-iyun	102,8	102,5	103,1
Yanvar-iyul	102,9	102,5	103,2
Yanvar-avqust	102,9	102,6	103,2
Yanvar-sentyabr	103,0	102,6	103,3
Yanvar-oktyabr	103,1	102,7	103,4
Yanvar-noyabr	103,5	103,1	103,9
Yanvar-dekabr	103,6	103,2	104,0

2019-cu ildə pərakəndə ticarət şəbəkəsində satılmış ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatlarının dəyəri əvvəlki ilin səviyyəsini real ifadədə 3,2 faiz üstələyərək 19967,4 milyon manata çatmışdır. Ticarət dövriyyəsi 19424,3 milyon manat təşkil edən qeyri-ərzaq məhsullarının satışı isə 2018-ci illə müqayisədə 4,0 faiz çox olmuşdur.

Cədvəl 35

Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin makrostrukturı

	2019-cu ildə, milyon manatla	Ümumi yekunda xüsusi çəkisi, faizlə	2019-cu il 2018-ci ilə nisbətən, faizlə
Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	39 391,7	100,0	103,6
o cümlədən: ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları	19 967,4	50,7	103,2
qeyri-ərzaq məhsulları	19 424,3	49,3	104,0

Hesabat ilində bir istehlakçı pərakəndə ticarət şəbəkəsindən orta hesabla ayda 168,0 manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları, 163,4 manatlıq qeyri-ərzaq məhsulları almışdır.

Cədvəl 36

**Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin
məhsul qrupları üzrə strukturı**

	2019-cu ildə satışdan gəlir, milyon manatla	2019-cu il 2018-ci ilə nisbətən, faizlə
Pərakəndə ticarət dövriyyəsi	39 391,7	103,6
o cümlədən: ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları	19 967,4	103,2
toxuculuq məhsulları, geyim və ayaqqabılar	6 910,9	104,1
elektrik malları və mebellər	2 363,0	103,2
kompüterlər, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsulları	342,6	102,9
əczaçılıq və tibbi mallar	528,1	103,6
avtomobil yanacağı	2 310,5	102,7
digər qeyri-ərzaq məhsulları	6 969,2	104,6

2019-cu ildə istehlakçıların pərakəndə ticarət şəbəkəsində xərclədiyi vəsaitin 45,8 faizi ərzaq məhsullarının, 4,9 faizi içkilər və tütün məmulatlarının, 17,5 faizi toxuculuq məhsulları, geyim və ayaqqabıların, 6,0 faizi elektrik malları və mebellərin, 5,9 faizi

avtomobil yanacağıнын, 1,3 faizi əczaçılıq və tibbi malların, 0,9 faizi kompüterlər, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsullarının, 17,7 faizi isə digər qeyri-ərzaq məhsullarının alınmasına sərf olunmuşdur.

İctimai iaşə xidmətləri

2019-cu ildə ictimai iaşə dövriyyəsi 2018-ci illə müqayisədə real ifadədə 6,7 faiz artaraq 1655,2 milyon manat olmuşdur.

Cədvəl 37

İctimai iaşə dövriyyəsi

	2019-cu il, min manat	2019-cu il 2018-ci ilə nisbətən, faizlə
Cəmi	1 655 163,0	106,7
o cümlədən:		
dövlət	15 386,6	96,7
qeyri-dövlət	1 639 776,4	106,8
ondan: fiziki şəxslər	945 377,7	107,0

Özəl sektorda ictimai iaşə dövriyyəsinin 42,3 faizi hüquqi şəxslərin, 57,7 faizi isə bu sahədə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslərin payına düşür. Hüquqi şəxslər üzrə dövriyyə 2018-ci illə müqayisədə 6,4 faiz artaraq 694,4 milyon manat olmuşdur.

Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər

2019-cu ildə əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin dəyəri 2018-ci illə müqayisədə real ifadədə 3,1 faiz artaraq 9607,3 milyon manat olmuşdur. Hüquqi şəxslər tərəfindən əhaliyə 6953,9 milyon manatlıq xidmət göstərilmişdir ki, bu da xidmətlərin ümumi dəyərinin 72,4 faizini təşkil etmişdir.

Cədvəl 38

Ödənişli xidmətlərin göstərilməsi

	2019-cu il, milyon manat	2019-cu il 2018-ci ilə nisbətən, faizlə
Ödənişli xidmətlərin ümumi dəyəri - cəmi	9 607,3	103,1
dövlət	1 935,4	101,8
qeyri-dövlət	7 671,9	103,5
ondan: fiziki şəxslər	2 653,4	103,4

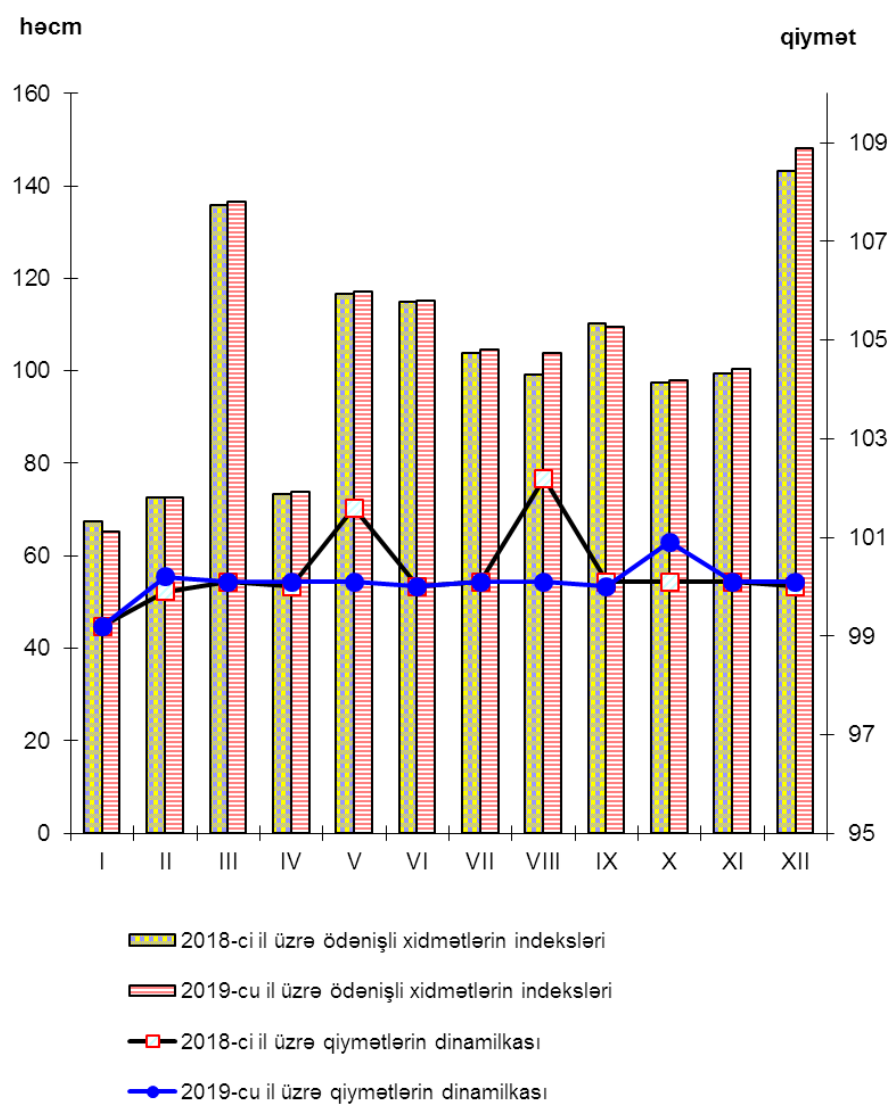
2019-cu il ərzində hər bir ölkə sakini orta hesabla 970,0 manatlıq və ya 2018-ci illə müqayisədə nominal ifadədə 40,1 manat çox müxtəlif ödənişli xidmətlərdən istifadə etmişdir.

Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin indeksləri

	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, müqayisəli qiymətlərlə, faizlə		
	Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər	o cümlədən:	
		hüquqi şəxslər üzrə	fiziki şəxslər üzrə
2018-ci il			
Yanvar	101,3	101,0	102,3
Yanvar-fevral	101,5	101,4	101,6
Yanvar-mart	101,7	101,6	101,7
Yanvar-aprel	101,9	101,9	101,7
Yanvar-may	102,4	102,4	102,3
Yanvar-iyun	102,5	102,6	102,3
Yanvar-iyul	102,6	102,6	102,5
Yanvar-avqust	102,8	102,9	102,5
Yanvar-sentyabr	102,6	102,6	102,5
Yanvar-oktyabr	102,7	102,7	102,6
Yanvar-noyabr	102,8	102,8	102,7
Yanvar-dekabr	103,0	102,9	103,1
2019-cu il			
Yanvar	100,8	100,5	101,6
Yanvar-fevral	100,7	100,5	101,0
Yanvar-mart	100,8	100,8	100,8
Yanvar-aprel	101,0	101,0	100,7
Yanvar-may	101,2	101,3	101,1
Yanvar-iyun	101,5	101,5	101,3
Yanvar-iyul	101,8	101,9	101,6
Yanvar-avqust	102,0	102,0	101,8
Yanvar-sentyabr	102,1	102,1	101,9
Yanvar-oktyabr	102,3	102,3	102,2
Yanvar-noyabr	102,5	102,5	102,5
Yanvar-dekabr	103,1	103,1	103,4

**Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər üzrə
qiymət və fiziki həcm indeksləri
(əvvəlki aya nisbətən, faizlə)**

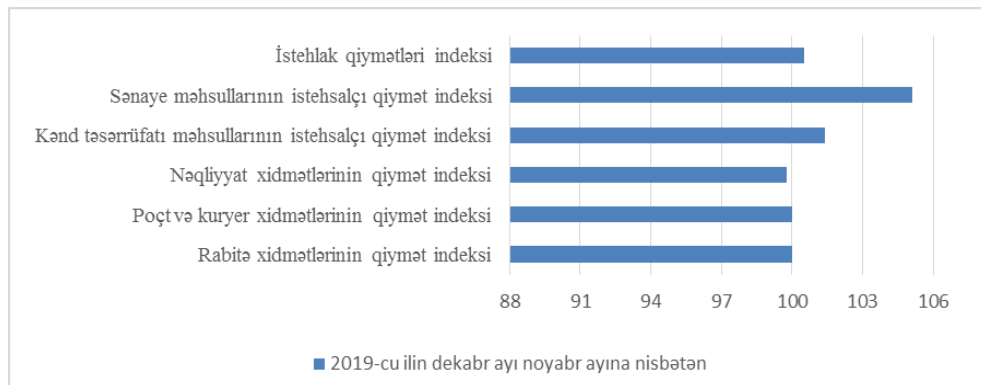
Qiymət indeksləri

Cədvəl 40

	2019-cu ilin dekabr ayı 2019-cu ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin dekabr ayı 2018-ci ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin yanvar-dekabr ayları 2018-ci ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə
İstehlak qiymətləri indeksi	100,5	102,4	102,6
Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksi	105,1	118,3	103,2
Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymət indeksi	101,4	107,8	104,4
Nəqliyyat xidmətlərinin qiymət indeksi	99,8	100,9	99,2
Poçt və kuryer xidmətlərinin qiymət indeksi	100,0	100,1	100,1
Rabitə xidmətlərinin qiymət indeksi	100,0	100,0	100,0

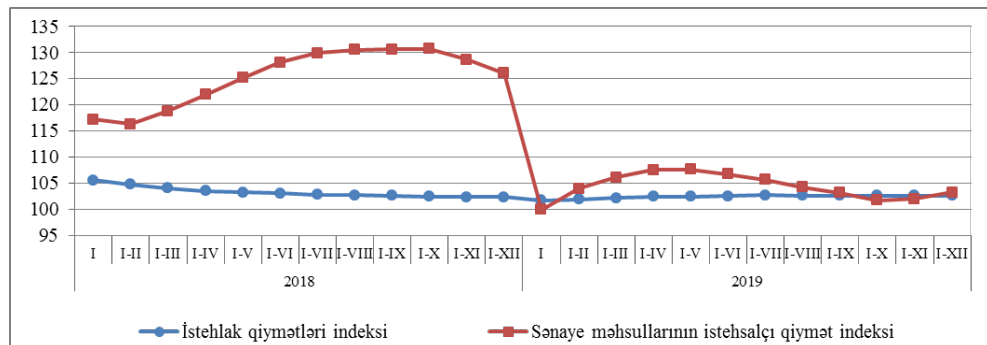
Qrafik 19

İstehlak və istehsalçı qiymət indeksləri, faizlə

Qrafik 20

İstehlak qiymətləri indeksi və sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksi
(əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

İstehlak qiymətləri indeksi

2019-cu ilin dekabr ayında istehlak qiymətləri indeksi noyabr ayı ilə müqayisədə 100,5 faiz, 2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 102,6 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 41

İstehlak qiymətləri indeksinin dəyişməsi

	Cəmi məhsullar və xidmətlər			Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları		
	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
2018-ci il						
Yanvar	100,0	105,5	105,5	100,5	106,9	106,9
Fevral	100,2	104,0	104,7	100,4	104,7	105,8
Mart	100,2	102,5	104,0	100,5	102,0	104,5
I rüb	100,6	-	104,0	101,7	-	104,5
Aprel	99,8	102,1	103,5	99,5	101,2	103,7
May	100,0	101,9	103,2	98,7	101,2	103,2
İyun	99,3	102,3	103,0	98,4	102,2	103,0
II rüb	99,7	-	102,1	98,6	-	101,5
İyul	99,4	101,6	102,8	98,5	101,7	102,8
Avqust	100,9	102,2	102,7	100,3	101,7	102,7
Sentyabr	100,2	101,7	102,6	100,4	100,7	102,5
III rüb	99,6	-	101,8	97,4	-	101,4

REAL SEKTOR

...ardı...

	Cəmi məhsullar və xidmətlər			Ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları		
	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Oktyabr	100,2	100,8	102,4	100,2	98,7	102,1
Noyabr	100,6	101,2	102,3	101,2	99,6	101,9
Dekabr	100,8	101,5	102,3	101,7	100,3	101,7
IV rüb	101,3	-	101,2	101,9	-	99,5
2019-cu il						
Yanvar	100,2	101,7	101,7	100,9	100,7	100,7
Fevral	100,6	102,1	101,9	101,1	101,4	101,0
Mart	100,6	102,5	102,1	101,3	102,3	101,5
I rüb	101,5	-	102,1	103,7	-	101,5
Aprel	100,4	103,1	102,4	100,8	103,5	102,0
May	99,6	102,7	102,4	98,9	103,8	102,3
İyun	99,5	102,9	102,5	98,9	104,3	102,7
II rüb	100,5	-	102,9	100,9	-	103,9
İyul	100,1	103,6	102,7	100,0	105,9	103,1
Avqust	99,7	102,4	102,6	99,2	104,7	103,3
Sentyabr	100,3	102,5	102,6	100,7	105,1	103,5
III rüb	99,5	-	102,8	98,6	-	105,2
Oktyabr	100,4	102,7	102,6	100,2	105,0	103,7
Noyabr	100,5	102,6	102,6	100,9	104,8	103,8
Dekabr	100,5	102,4	102,6	101,1	104,2	103,8
IV rüb	101,0	-	102,6	101,4	-	104,7

	Qeyri-ərzaq məhsulları			Xidmətlər		
	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
2018-ci il						
Yanvar	100,2	105,1	105,1	99,2	103,9	103,9
Fevral	100,1	104,3	104,7	99,9	102,7	103,3
Mart	100,0	103,6	104,3	100,1	102,3	102,9
I rüb	100,5	-	104,3	99,2	-	102,9
Aprel	100,0	103,4	104,1	100,0	102,2	102,8
May	100,0	103,1	103,9	101,6	101,8	102,6
İyun	100,0	103,1	103,8	100,0	101,7	102,4
II rüb	100,0	-	103,2	101,1	-	101,9
İyul	100,1	101,6	103,4	100,1	101,3	102,3

REAL SEKTOR

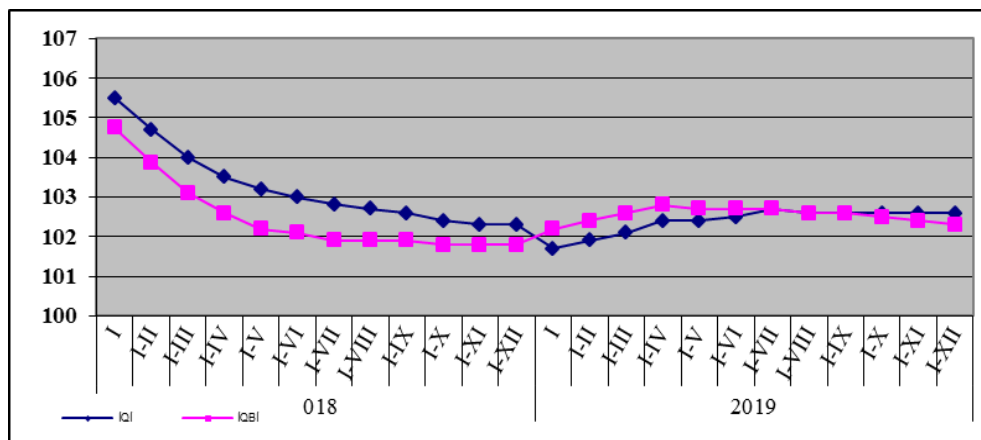
...sonu

	Qeyri-ərzaq məhsulları			Xidmətlər		
	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	əvvəlki aya nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq ayına nisbətən, faizlə	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Avqust	100,1	101,6	103,2	102,2	103,4	102,4
Sentyabr	100,2	101,4	103,0	100,1	103,3	102,5
III rüb	100,2	-	101,5	102,1	-	102,7
Oktyabr	100,2	101,3	102,8	100,1	103,2	102,6
Noyabr	100,2	101,3	102,7	100,1	103,3	102,6
Dekabr	100,2	101,2	102,6	100,1	103,4	102,7
IV rüb	100,6	-	101,3	100,9	-	103,3
2019-cu il						
Yanvar	100,2	101,2	101,2	99,2	103,4	103,4
Fevral	100,1	101,2	101,2	100,2	103,7	103,5
Mart	100,1	101,3	101,2	100,1	103,7	103,6
I rüb	100,4	-	101,2	99,5	-	103,6
Aprəl	100,1	101,4	101,2	100,1	103,8	103,7
May	100,0	101,3	101,3	100,1	102,2	103,4
İyun	100,0	101,3	101,3	100,0	102,3	103,2
II rüb	100,1	-	101,3	100,3	-	102,8
İyul	100,2	101,4	101,3	100,1	102,3	103,0
Avqust	100,0	101,2	101,3	100,1	100,1	102,7
Sentyabr	100,1	101,2	101,3	100,0	100,1	102,4
III rüb	100,2	-	101,2	100,1	-	100,8
Oktyabr	100,1	101,0	101,2	100,9	100,9	102,2
Noyabr	100,2	101,0	101,2	100,1	100,9	102,1
Dekabr	100,1	101,0	101,2	100,1	100,9	102,0
IV rüb	100,4	-	101,0	101,0	-	100,9

Qiymətləri dövlət tərəfindən tənzimlənən məhsullar və xidmətlər, həmçinin mövsümi xarakter daşıyan kənd təsərrüfatı məhsulları nəzərə alınmadan hesablanan və bazis inflyasiyası kimi qəbul edilmiş istehlak qiymətlərinin bazis indeksi 2019-cu ilin dekabr ayında noyabr ayı ilə müqayisədə 100,1 faiz, yanvar-dekabr aylarında 2018-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 102,3 faiz təşkil etmişdir.

Qrafik 21

İstehlak qiymətləri indeksi və istehlak qiymətlərinin bazis indeksinin dəyişməsi (əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə)

2019-cu ilin dekabr ayında ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları üzrə istehlak qiymətləri indeksi noyabr ayı ilə müqayisədə 101,1 faiz, 2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 103,8 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 42

Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatlarının istehlak qiymətləri indeksləri

	2019-cu ilin dekabr ayı 2019-cu ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin dekabr ayı 2018-ci ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin yanvar-dekabr ayları 2018-ci ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2018-ci ilin yanvar-dekabr ayları 2017-ci ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə
Çörək məmulatları və yarmalar	100,2	104,0	102,2	98,3
Ət və ət məhsulları	100,2	103,5	101,8	99,6
Balıq və balıq məhsulları	101,2	102,5	103,1	101,9
Süd məhsulları, pendir və yumurta	100,9	107,4	104,3	104,0
Yağ və piylər	99,9	101,3	101,9	105,5
Meyvələr	101,1	99,5	95,7	104,1
Tərəvəzlər	106,7	109,5	112,4	104,3
Qənd, cəm, bal, şokolad və konfetlər	100,0	101,5	101,1	96,0

...ardı

	2019-cu ilin dekabr ayı 2019-cu ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin dekabr ayı 2018-ci ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin yanvar-dekabr ayları 2018-ci ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2018-ci ilin yanvar-dekabr ayları 2017-ci ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə
Digər kateqoriyalara aid edilməyən ərzaq məhsulları	100,2	101,8	101,8	100,6
Qəhvə, çay, kakao	99,9	100,7	102,8	103,3
Mineral sular, sərinləşdirici içkilər və şirələr	100,0	104,2	103,2	100,6
Araq, brendi (konyak)	99,9	102,0	108,6	102,4
Tütün məmulatları	100,0	109,0	117,7	93,4

2019-cu ilin dekabr ayında qeyri-ərzaq məhsulları üzrə istehlak qiymətləri indeksi noyabr ayı ilə müqayisədə 100,1 faiz, 2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 101,2 faiz təşkil etmişdir.

Qeyri-ərzaq məhsullarının istehlak qiymətləri indeksləri

	2019-cu ilin dekabr ayı 2019-cu ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin dekabr ayı 2018-ci ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin yanvar-dekabr ayları 2018-ci ilin yanvar- dekabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2018-ci ilin yanvar-dekabr ayları 2017-ci ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə
Parçalar	100,1	101,8	103,8	104,6
Geyim	100,2	100,7	101,0	102,4
Ayaqqabı	100,6	101,6	101,4	101,1
İnşaat materialları	100,1	101,6	102,0	103,1
Məbel və ev əşyaları	100,1	102,1	102,1	102,7
Xalça və digər döşəmə örtükləri	100,2	103,0	102,6	104,9
Məişət cihazları	100,1	99,8	100,1	100,7
Kiçik elektrik cihazları	100,2	100,5	101,0	101,7
Şüşə məmulatları, yemək qabları və əşyaları	100,3	102,3	102,2	102,7
Evə qulluq etmək üçün lazım olan məhsullar (mebellərə qulluq etmək, unitaz və vannaların təmizlənməsi, qabların yuyulması üçün vasitələr və s.)	99,9	100,6	101,8	101,6
Dərmanlar	100,0	100,0	100,0	100,0
Müalicə ləvazimatları və cihazları	100,0	103,2	103,6	103,5
Minik avtomobilləri	100,1	97,5	97,2	98,9
Velosipedlər	100,1	102,9	102,2	103,9
Minik avtomobilləri üçün ehtiyat hissələri	100,1	100,7	100,9	102,2
Yanacaq məhsulları (benzin və dizel yanacağı)	100,0	100,0	100,0	107,6
Telefon aparatları	100,1	98,9	99,1	99,6
Foto-kino avadanlıqları və optik cihazlar	100,4	100,4	99,5	98,9

REAL SEKTOR

	2019-cu ilin dekabr ayı 2019-cu ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin dekabr ayı 2018-ci ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin yanvar-dekabr ayları 2018-ci ilin yanvar- dekabr aylarına nisbətən, faizlə	...ardı Məlumat üçün: 2018-ci ilin yanvar-dekabr ayları 2017-ci ilin yanvar- dekabr aylarına nisbətən, faizlə
Məlumatın işlənməsi üçün avadanlıqlar (kalkulyator, fərdi kompüter, noutbuk, planşet)	100,1	100,2	100,4	100,3
Oyuncaqlar	100,1	102,4	102,7	103,3
Açıq havada idman, turizmlə məşğul olmaq və istirahət etmək üçün əşyalar	100,3	103,1	101,7	102,7
Kitablar	99,4	96,2	97,8	101,3
Qəzetlər və dövri nəşrlər	100,0	100,1	100,3	101,5
Dəftərxana və şəkil çəkmək üçün lövazimat	100,1	102,3	105,1	102,8
Şəxsi gigiyena əşyaları və elektrik cihazları (saç qurutmaq üçün fenlər)	99,9	101,0	101,5	102,0
Zərgərlik məmulatları	100,2	101,7	101,2	102,1
Sair şəxsi istifadə əşyaları	100,1	101,1	101,4	102,8

2019-cu ilin dekabr ayında əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər üzrə istehlak qiymətləri indeksi noyabr ayı ilə müqayisədə 100,1 faiz, 2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə isə 102,0 faiz təşkil etmişdir.

**Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlərin
istehlak qiymətləri indeksləri**

	2019-cu ilin dekabr ayı 2019-cu ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin dekabr ayı 2018-ci ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin yanvar-dekabr ayları 2018-ci ilin yanvar- dekabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2018-ci ilin yanvar-dekabr ayları 2017-ci ilin yanvar- dekabr aylarına nisbətən, faizlə
Paltarların təmizlənməsi, təmiri və kirayəsi	100,3	101,9	102,0	102,8
Ayaqqabıların təmiri	100,0	100,8	100,6	102,5
İcarəçi tərəfindən ödənilmiş icarə haqqı	100,1	104,3	103,6	104,2
Soyuq su təchizatı	100,0	100,0	100,0	100,0
Zibilin daşınması	100,0	100,0	100,0	100,0
Kanalizasiya xidməti	100,0	100,0	100,0	100,0
Elektrik enerjisi təchizatı	100,0	100,0	100,0	100,0
Təbii qaz təchizatı	100,0	98,3	95,6	110,0
Mərkəzi isitmə xidməti	100,0	100,0	100,0	100,0
Mebel, ev əşyaları və döşəmə örtüklərinin təmiri	100,1	101,1	101,2	102,0
Məişət cihazlarının təmiri	100,1	102,2	101,7	101,9
Ev və məişət xidmətləri	100,0	100,5	101,2	103,2
Tibbi xidmətlər	101,8	105,1	102,8	101,4
Stomatoloji xidmətlər	100,0	102,4	102,0	101,5
Xəstəxana xidmətləri	100,0	101,4	100,4	100,2
Avtomobillərin təmiri	100,0	101,5	101,6	101,1
Nəqliyyat vasitələri ilə bağlı digər xidmətlər	100,0	100,2	100,2	100,9
Dəmir yolu ilə sərnişindəşımaya xidməti	103,2	99,3	101,7	113,7
Metro nəqliyyatı ilə sərnişindəşımaya xidməti	100,0	100,0	124,1	120,8
Avtomobil nəqliyyatı ilə sərnişindəşımaya xidməti	100,0	100,0	113,0	110,5

REAL SEKTOR

...ardı

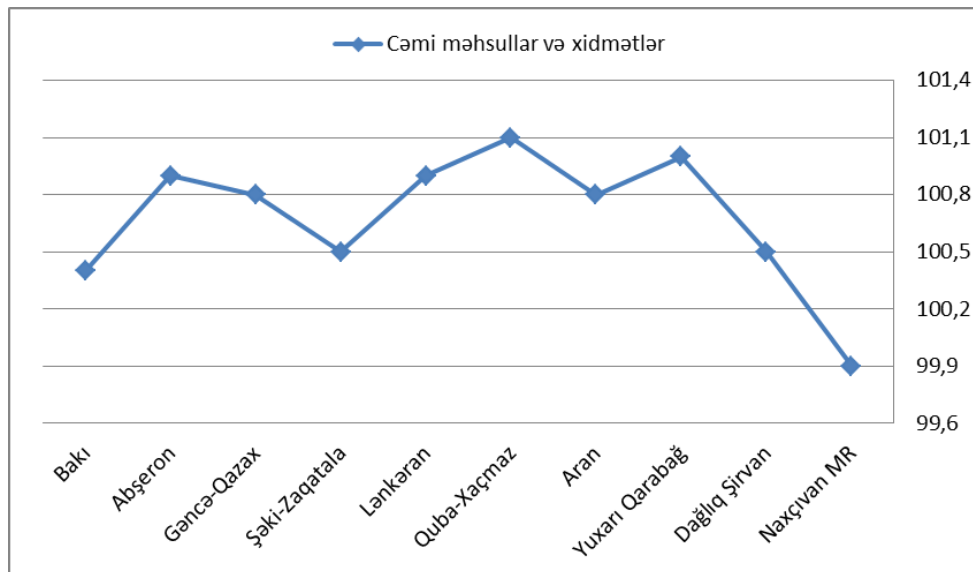
	2019-cu ilin dekabr ayı 2019-cu ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin dekabr ayı 2018-ci ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin yanvar-dekabr ayları 2018-ci ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə	Məlumat üçün: 2018-ci ilin yanvar-dekabr ayları 2017-ci ilin yanvar- dekabr aylarına nisbətən, faizlə
Hava nəqliyyatı ilə sərnəşindəşmə xidməti	100,9	105,9	100,1	95,7
Dəniz nəqliyyatı ilə sərnəşindəşmə xidməti	100,0	100,0	100,0	98,0
Poçt xidmətləri	100,0	100,0	100,0	100,0
Telefon rabitəsi xidmətləri	100,0	100,0	100,0	97,9
Kompleks istirahətin təşkili üzrə xidmətlər	100,0	102,2	102,1	100,9
Ödənişli ali təhsil haqqı	100,0	102,0	101,2	103,5
Restoran və kafelər tərəfindən yeməklə təmin edilmə xidmətləri	100,0	100,6	101,2	102,4
Məhmanxana xidməti	100,3	102,9	103,0	100,4
Bərbərxana və kosmetik xidmətlər	100,2	101,9	101,8	102,2
Nəqliyyat vasitələrinin sığortası haqqı	100,0	100,0	100,0	100,0

Ölkənin iqtisadi rayonları üzrə 2019-cu ilin dekabr ayında istehlak qiymətləri indeksləri (əvvəlki aya nisbətən, faizlə)

	Cəmi məhsullar və xidmətlər	Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları	Qeyri-ərzaq məhsulları	Xidmətlər
Bakı şəhəri	100,4	100,7	100,2	100,1
Abşeron	100,9	101,9	100,1	100,0
Gəncə-Qazax	100,8	101,6	100,1	100,1
Şəki-Zaqatala	100,5	101,1	100,1	100,0
Lənkəran	100,9	101,8	100,3	100,2
Quba-Xaçmaz	101,1	102,5	100,1	100,0
Aran	100,8	101,8	100,3	100,0
Yuxarı Qarabağ	101,0	102,3	100,0	100,0
Dağlıq Şirvan	100,5	101,2	100,0	100,0
Naxçıvan Muxtar Respublikası	99,9	99,7	100,0	100,0

Qrafik 22

İqtisadi rayonlar üzrə istehlak qiymətləri indeksləri (əvvəlki aya nisbətən, faizlə)

Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri. 2019-cu ilin dekabr ayında sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi noyabr ayı ilə müqayisədə 105,1 faiz, o cümlədən mədənçıxarma sənayesi üzrə 106,6 faiz, emal sənayesi üzrə 100,9 faiz, elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı sahələri üzrə isə 100,0 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 46

Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri

	2019-cu ilin dekabr ayı 2019-cu ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin dekabr ayı 2018-ci ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin yanvar-dekabr ayları 2018-ci ilin yanvar- dekabr aylarına nisbətən, faizlə
Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi	105,1	118,3	103,2
Mədənçıxarma sənayesi	106,6	122,4	93,2
Emal sənayesi	100,9	105,5	106,9
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	100,0	100,0	100,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	100,0	100,0	100,0

Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri. 2019-cu ilin dekabr ayında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi noyabr ayı ilə müqayisədə 101,4 faiz, o cümlədən bitkiçilik məhsulları üzrə 101,5 faiz, heyvandarlıq məhsulları üzrə 101,3 faiz təşkil etmişdir.

Ay ərzində meşə təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi 100,0 faiz, balıq və sair balıqçılıq məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi isə 100,8 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 47

Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq məhsullarının istehsalçı qiymət indeksləri

	2019-cu ilin dekabr ayı 2019-cu ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin dekabr ayı 2018-ci ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin yanvar-dekabr ayları 2018-ci ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə
Kənd təsərrüfatı məhsulları	101,4	107,8	104,4
bitkiçilik məhsulları	101,5	115,0	105,4
heyvandarlıq məhsulları	101,3	102,1	103,3
Meşə təsərrüfatı məhsulları	100,0	102,3	100,6
Balıq və sair balıqçılıq məhsulları	100,8	101,5	102,9

Nəqliyyat, poçt və rabitə xidmətlərinin qiymət indeksləri. 2019-cu ilin dekabr ayında nəqliyyat xidmətlərinin qiymət indeksi noyabr ayı ilə müqayisədə 99,8 faiz, o cümlədən nəqliyyatda yükdaşıma xidmətləri üzrə 99,7 faiz, nəqliyyatda sənişindəşıma xidmətləri üzrə isə 100,7 faiz təşkil etmişdir.

Ay ərzində rabitə, poçt və kuryer xidmətlərinin qiymət indeksi əvvəlki aya nisbətən 100,0 faiz təşkil etmişdir.

Cədvəl 48

Nəqliyyat, poçt və rabitə qiymətləri indeksi

	2019-cu ilin dekabr ayı 2019-cu ilin noyabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin dekabr ayı 2018-ci ilin dekabr ayına nisbətən, faizlə	2019-cu ilin yanvar-dekabr ayları 2018-ci ilin yanvar-dekabr aylarına nisbətən, faizlə
Nəqliyyat xidmətlərinin qiymət indeksi	99,8	100,9	99,2
Yükdaşıma nəqliyyatı xidməti	99,7	100,4	98,9
Sənişindəşıma nəqliyyatı xidməti	100,7	103,5	101,2
Poçt və kuryer xidmətlərinin qiymət indeksi	100,0	100,1	100,1
Rabitə xidmətlərinin qiymət indeksi	100,0	100,0	100,0

Kredit qoyuluşları

Mərkəzi Bankın təqdim etdiyi məlumatlara görə 2019-cu il dekabr ayının 1-nə ölkənin bank və digər kredit təşkilatlarının kredit portfeli milli valyuta ekvivalentində 15116,4 milyon manat təşkil etmişdir. Ümumi kredit portfelinin 12108,7 milyon manatı və ya 80,1 faizi uzunmüddətli kreditlərin payına düşmüşdür.

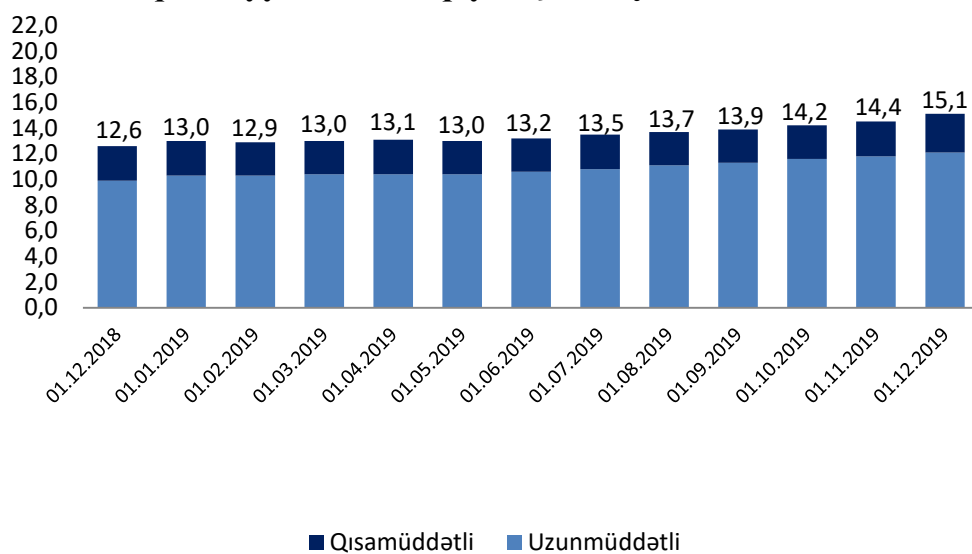
Kreditlərin 97,5 faizi banklar, 2,5 faizi isə bank olmayan kredit təşkilatları və kredit ittifaqları tərəfindən verilmişdir.

Ödəmə vaxtı keçmiş kreditlərin məbləği 1410,4 milyon manat olmuş və ümumi kredit portfelinin 9,3 faizini təşkil etmişdir.

Cədvəl 49

İqtisadiyyata kredit qoyuluşu

	2019-cu il dekabrın 1-i vəziyyətinə, milyon manat	Əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən, faizlə
Kredit qoyuluşları – cəmi	15116,43	120,3
o cümlədən:		
qısamüddətli	3007,77	111,6
uzunmüddətli	12108,66	122,7
Ödəmə vaxtı keçmiş kreditlər	1410,42	83,5
Kreditlərin ümumi həcmində vaxtı keçmiş kreditlərin xüsusi çəkisi, faizlə	9,33	x

İqtisadiyyata kredit qoyuluşu, milyard manat

Məşğulluq və işsizlik

2020-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ilkin məlumatlara əsasən iqtisadi fəal əhalinin sayı 5190,1 min nəfər olmuş, onlardan 4938,5 min nəfərini məşğul əhali təşkil etmişdir.

2019-cu il dekabrın 1-i vəziyyətinə müddə ilə işləyənlərin sayı 1644,3 min nəfər, o cümlədən iqtisadiyyatın dövlət sektorunda 914,9 min nəfər, qeyri-dövlət sektorunda isə 729,4 min nəfər təşkil etmişdir. İqtisadiyyatın neft-qaz sektorunda 35,1 min nəfər, qeyri neft-qaz sektorunda isə 1609,2 min nəfər çalışmışdır.

Müəssisə və təşkilatlarda müddə ilə çalışan işçilərin 24,2 faizi məhsul istehsalı sahələrində, o cümlədən 7,6 faizi tikintidə, 7,5 faizi emal sənayesində, 3,3 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq sahələrində, 2,1 faizi mədənçıxarma sənayesində, 1,9 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı, 1,8 faizi su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sahələrində məşğul olmuşdur.

Xidmət sahəsində işləyənlərin 20,4 faizi təhsil, 17,7 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 8,2 faizi əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi, 6,9 faizi dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat, 4,5 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 4,2 faizi inzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi, 3,4 faizi peşə, elmi və texniki fəaliyyət, 3,3 faizi istirahət, əyləncə və incəsənət, 1,7 faizi informasiya və rabitə, 1,7 faizi maliyyə və sığorta fəaliyyəti, 1,7 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə, 1,1 faizi digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi və 1,0 faizi daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar sahələrində çalışmışlar.

**2019-cu il dekabr ayının 1-i vəziyyətinə iqtisadi fəaliyyət və
mülkiyyət növləri üzrə muzzdlə işləyən işçilərin sayı
(min nəfər)**

İqtisadi fəaliyyət növləri	Cəmi	o cümlədən	
		dövlət	qeyri-dövlət
Ölkə üzrə – cəmi	1 644,3	914,9	729,4
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	53,6	26,8	26,8
Mədəncıxarma sənayesi	35,2	13,2	22,0
Emal sənayesi	123,6	19,8	103,8
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	30,4	29,7	0,7
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	30,1	27,4	2,7
Tikinti	125,3	32,2	93,1
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	291,9	2,5	289,4
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	73,2	47,3	25,9
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	27,3	0,9	26,4
İnformasiya və rabitə	27,8	15,6	12,2
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	27,7	5,1	22,6
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	16,3	7,2	9,1
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	55,6	33,1	22,5
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	68,6	51,5	17,1
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	113,1	107,0	6,1
Təhsil	335,4	324,4	11,0
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	135,2	118,3	16,9
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	55,0	51,0	4,0
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	19,0	1,9	17,1

2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında bir işçiyə düşən orta aylıq işlənmiş iş saatlarının miqdarı 151,6 saat təşkil etmişdir.

Cədvəl 51

2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə bir işçiyə düşən orta aylıq işlənmiş iş saatlarının miqdarı

İqtisadi fəaliyyət növləri	İş saatlarının miqdarı
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	150,0
Mədəncixarma sənayesi	150,7
Emal sənayesi	147,8
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	154,6
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	157,9
Tikinti	152,0
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	159,5
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	150,8
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	154,7
İnformasiya və rabitə	153,3
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	151,5
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	150,6
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	150,8
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	154,1
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	155,2
Təhsil	144,7
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	149,2
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	153,6
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	149,0

2020-ci il yanvar ayının 1-i vəziyyətinə məşğulluq xidməti orqanlarında qeydiyyatda alınmış işsiz şəxslərin sayı 81,3 min nəfər olmuş, onların 37,7 faizini qadınlar təşkil etmişdir. İşsizlikdən sığorta ödənişinin orta məbləği 276,4 manat olmuşdur.

**Məşğulluq xidməti orqanlarında qeydiyyatda alınmış
işsiz şəxslərin və işsizlikdən sığorta ödənişi
alanların sayı
(1 yanvar 2020-ci il vəziyyətinə)**

	İşsiz şəxslərin sayı, nəfər	onlardan işsizlikdən sığorta ödənişi alanlar
Ölkə üzrə – cəmi	81 272	540
Bakı şəhəri – cəmi	26 342	330
Abşeron iqtisadi rayonu – cəmi	7 787	45
o cümlədən:		
Xızı rayonu	351	2
Abşeron rayonu	1 800	12
Sumqayıt şəhəri	5 636	31
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu – cəmi	13 839	42
o cümlədən:		
Gəncə şəhəri	1 509	27
Qazax rayonu	814	3
Ağstafa rayonu	564	3
Tovuz rayonu	1 394	3
Şəmkir rayonu	4 154	5
Gədəbəy rayonu	1 899	-
Daşkəsən rayonu	854	-
Samux rayonu	410	-
Göygöl rayonu	776	-
Goranboy rayonu	706	1
Naftalan şəhəri	759	-
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu – cəmi	2 932	11
o cümlədən:		
Balakən rayonu	538	1
Zaqatala rayonu	311	-
Qax rayonu	763	1
Şəki şəhəri	618	1
Oğuz rayonu	282	3
Qəbələ rayonu	420	5
Lənkəran iqtisadi rayonu – cəmi	3 680	8
o cümlədən:		
Astara rayonu	243	-
Lənkəran şəhəri	970	5
Lerik rayonu	255	-

REAL SEKTOR

		...ardı...
	İşsiz şəxslərin sayı, nəfər	onlardan işsizlikdən sığorta ödənişi alanlar
Yardımlı rayonu	221	-
Masallı rayonu	1 290	2
Cəlilabad rayonu	701	1
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu – cəmi	4 553	13
o cümlədən:		
Qusar rayonu	766	2
Xaçmaz rayonu	541	4
Quba rayonu	1 063	5
Şabran rayonu	757	-
Siyəzən rayonu	1 426	2
Aran iqtisadi rayonu – cəmi	13 601	37
o cümlədən:		
Göyçay rayonu	1 254	1
Beyləqan rayonu	297	1
Ağcabədi rayonu	64	2
Bərdə rayonu	1 410	3
Neftçala rayonu	1 173	3
Biləsuvar rayonu	314	1
Salyan rayonu	1 450	3
Yevlax şəhəri	860	3
Mingəçevir şəhəri	1 964	5
Ağdaş rayonu	451	3
Ucar rayonu	640	-
Zərdab rayonu	407	-
Kürdəmir rayonu	642	-
İmişli rayonu	674	5
Saatlı rayonu	150	-
Sabirabad rayonu	232	2
Hacıqabul rayonu	769	-
Şirvan şəhəri	850	5
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu – cəmi	4 431	15
o cümlədən:		
Cəbrayıl rayonu	273	1
Füzuli rayonu	390	4
Ağdam rayonu	1 822	-
Tərtər rayonu	1 093	5
Xocalı rayonu	320	-
Şuşa rayonu	249	3
Xocavənd rayonu	284	2

REAL SEKTOR

	İşsiz şəxslərin sayı, nəfər	... sonu onlardan işsizlikdən sığorta ödənişi alanlar
Xankəndi şəhəri	-	-
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu – cəmi	2 094	33
o cümlədən:		
Kəlbəcər rayonu	882	6
Laçın rayonu	302	11
Qubadlı rayonu	624	11
Zəngilan rayonu	286	5
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu – cəmi	1 937	6
o cümlədən:		
Qobustan rayonu	317	1
İsmayilli rayonu	172	-
Ağsu rayonu	387	4
Şamaxı rayonu	1 061	1
Naxçıvan Muxtar Respublikası – cəmi	76	-

Dövlət büdcəsi

2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında dövlət büdcəsinin gəlirləri əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 5,3 faiz artaraq 21259,6 milyon manat təşkil etmişdir. Bu dövrdə büdcədən 20175,3 milyon manat və ya əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 2,6 faiz çox vəsait xərclənmiş, büdcənin icrasında 1084,3 milyon manatlıq (ümumi daxili məhsulun 1,5 faizi qədər) profisit yaranmışdır.

Cədvəl 53

Dövlət büdcəsinin gəlirləri

	İcra, milyon manat		2019-cu ilin yanvar-noyabrı 2018-ci ilin yanvar- noyabrına nisbətən, faizlə*
	2019-cu ilin yanvar- noyabr ayları*	2018-ci ilin yanvar- noyabr ayları	
Gəlirlər – cəmi	21259,58	20197,47	105,26
o cümlədən:			
Fiziki şəxslərin gəlir vergisi	829,83	897,97	92,41
Hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi	2396,76	2287,79	104,76
Torpaq vergisi	42,23	48,41	87,23
Əmlak vergisi	198,06	173,72	114,01
Əlavə dəyər vergisi	4656,11	3935,82	118,30
Sadələşdirilmiş vergi	332,56	413,36	80,45
Aksiz	816,05	682,65	119,54
Yol vergisi	109,57	104,45	104,90
Mədən vergisi	120,94	128,84	93,87
Xarici iqtisadi fəaliyyətlə bağlı vergilər	1189,93	992,10	119,94
Digər daxilolmalar	10567,54	10532,36	100,33

*-2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarına dair dərc edilmiş operativ məlumatlara Maliyyə Nazirliyinin dəqiqləşdirmələri əsasında müvafiq dəyişikliklər edilmişdir.

Daxilolmaların 21,90 faizi əlavə dəyər vergisi, 11,27 faizi hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi, 5,60 faizi xarici iqtisadi fəaliyyətlə bağlı vergilər, 3,90 faizi fiziki şəxslərin gəlir vergisi, 3,84 faizi aksizlər, 1,56 faizi sadələşdirilmiş vergi, 2,22 faizi vergilərin digər növləri, 49,71 faizi isə vergi olmayan gəlirlər hesabına təmin edilmişdir.

Cədvəl 54

Dövlət büdcəsinin xərcləri

	İcra, milyon manat		2019-cu ilin yanvar-noyabrı 2018-ci ilin yanvar- noyabrına nisbətən, faizlə
	2019-cu ilin yanvar- noyabr ayları	2018-ci ilin yanvar- noyabr ayları	
Xərclər – cəmi	20175,32	19670,13	102,57
o cümlədən:			
Ümumi dövlət xidmətləri	2660,53	3095,48	85,95
ondan:			
beynəlxalq təşkilatlara üzvlük haqqı	134,07	188,71	71,05
Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq - mühafizə və prokurorluq	1278,10	1131,98	112,91
Təhsil	1858,28	1646,97	112,83
Səhiyyə	784,83	622,71	126,03
Sosial müdafiə və sosial təminat	2136,18	2067,02	103,35
Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət	275,03	239,51	114,83
İqtisadiyyatın maliyyələşdirilməsi	6348,47	6652,44	95,43
o cümlədən:			
mənzil və kommunal təsərrüfatı	261,18	365,91	71,38
kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi	753,30	663,93	113,46
sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar	4896,79	4286,05	114,25

...ardı

	İcra, milyon manat		2019-cu ilin yanvar-noyabr 2018-ci ilin yanvar- noyabrına nisbətən, faizlə
	2019-cu ilin yanvar- noyabr ayları	2018-ci ilin yanvar- noyabr ayları	
nəqliyyat və rabitə	158,38	157,75	100,40
yanacaq və enerji	5,61	17,28	32,47
iqtisadi fəaliyyət	273,21	1161,52	23,52
Digər xərclər	4833,90	4214,02	114,71
Profisit/kəsir(-)	1084,26	527,34	-

Büdcə vəsaitlərinin 31,47 faizi iqtisadiyyatın inkişafı və tənzimlənməsinin, 13,10 faizi təhsil və səhiyyə, 10,59 faizi sosial müdafiə və sosial təminat sahələrinin, 44,84 faizi isə digər sahələrin maliyyələşdirilməsinə xərclənmişdir.

Cədvəl 55

Büdcə gəlirlərinin strukturu, faizlə

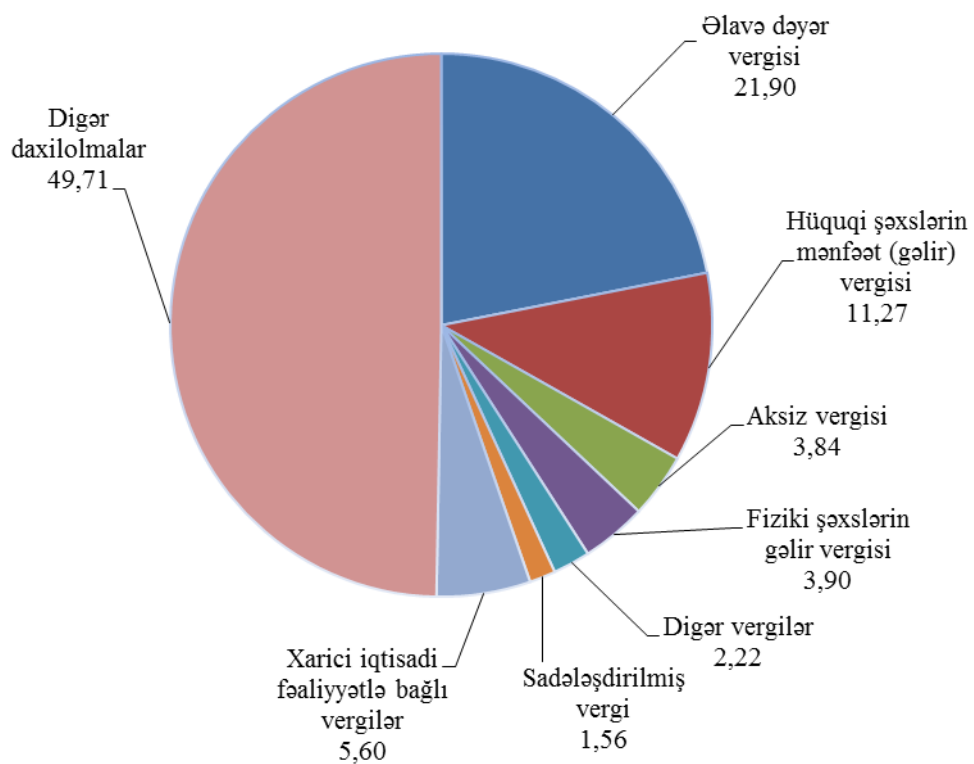
	Cəmi	ÜDM-də
Gəlirlər – cəmi	100,0	29,18
o cümlədən:		
Fiziki şəxslərin gəlir vergisi	3,90	1,14
Hüquqi şəxslərin mənfəət (gəlir) vergisi	11,27	3,29
Torpaq vergisi	0,20	0,06
Əmlak vergisi	0,93	0,27
Əlavə dəyər vergisi	21,90	6,39
Sadələşdirilmiş vergi	1,56	0,46
Aksiz	3,84	1,12
Yol vergisi	0,52	0,15
Mədən vergisi	0,57	0,17
Xarici iqtisadi fəaliyyətlə bağlı vergilər	5,60	1,63
Digər daxilolmalar	49,71	14,50

Büdcə xərclərinin strukturu, faizlə

	Cəmi	ÜDM-də
Xərclər – cəmi	100,0	27,69
o cümlədən:		
Ümumi dövlət xidmətləri	13,19	3,65
ondan:		
beynəlxalq təşkilatlara üzvlük haqqı	0,66	0,18
Məhkəmə hakimiyyəti, hüquq - mühafizə və prokurorluq	6,33	1,75
Təhsil	9,21	2,55
Səhiyyə	3,89	1,08
Sosial müdafiə və sosial təminat	10,59	2,93
Mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən sahədə fəaliyyət	1,36	0,38
İqtisadiyyatın maliyyələşdirilməsi	31,47	8,71
o cümlədən:		
mənzil və kommunal təsərrüfatı	1,30	0,36
kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, ovçuluq və ətraf mühitin mühafizəsi	3,73	1,03
sənaye, tikinti və faydalı qazıntılar	24,27	6,72
nəqliyyat və rabitə	0,79	0,22
yanacaq və enerji	0,03	0,01
iqtisadi fəaliyyət	1,35	0,37
Digər xərclər	23,96	6,64
Profisit	-	1,49

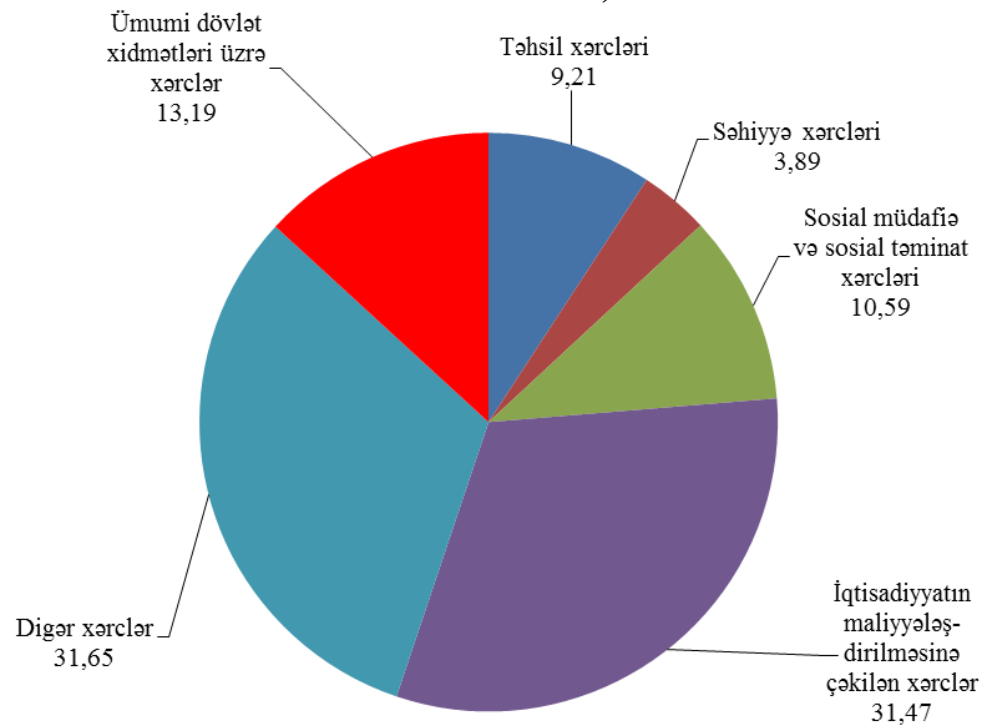
Qrafik 24

**2019-cu ilin yanvar-oktyabr aylarında büdcə
gəlirlərinin strukturu, faizlə**

Qrafik 25

**2019-cu ilin yanvar-oktyabr aylarında büdcə
xərclərinin strukturu, faizlə**

Maliyyə Nazirliyinin təqdim etdiyi operativ məlumatlara əsasən 2019-cu ilin yanvar-dekabr aylarında dövlət büdcəsinin gəlirləri 24199,6 milyon manat, xərcləri 24404,8 milyon manat təşkil etmiş, büdcənin icrasında 205,2 milyon manatlıq və ya ümumi daxili məhsulun 0,3 faizi qədər kəsir yaranmışdır.

Xarici ticarət

2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycan Respublikasının hüquqi və fiziki şəxsləri dünyanın 190 ölkəsindəki tərəfdaşları ilə ticarət əməliyyatları həyata keçirmiş, 117 ölkəyə məhsul ixrac olunmuş, 181 ölkədən idxal olunmuşdur.

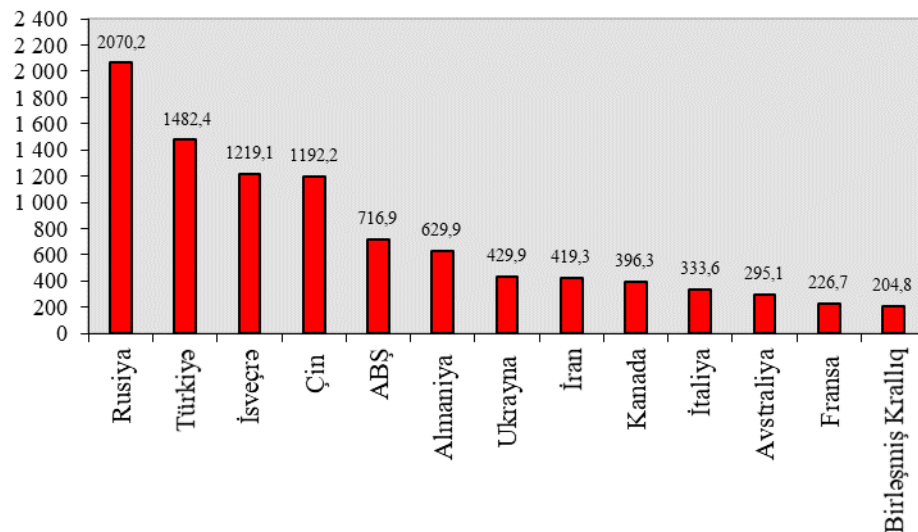
Gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilmiş dəyəri nəzərə alınmaqla 2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında xarici ticarət dövriyyəsi 30040,5 milyon ABŞ dolları, o cümlədən ixracın dəyəri 17655,8 milyon dollar, idxalın dəyəri 12384,7 milyon dollar təşkil etmiş, nəticədə 5271,1 milyon dollarlıq müsbət ticarət saldosu yaranmışdır.

2018-ci ilin yanvar-noyabr ayları ilə müqayisədə xarici ticarət dövriyyəsi faktiki qiymətlərlə 3,2 faiz artmış, real ifadədə isə 2,2 faiz, o cümlədən idxal 5,6 faiz, ixrac 0,3 faiz azalmışdır.

Dövlət Gömrük Komitəsindən daxil olmuş məlumatlara əsasən xarici ticarət dövriyyəsinin 85,8 faizi İtaliya, Türkiyə, Rusiya, Çin, Almaniya, İsveçrə, İsrail, Hindistan, Ukrayna, İspaniya, Fransa, ABŞ, Birləşmiş Krallıq, Çexiya, Gürcüstan, Kanada, İran, Xorvatiya və Portuqaliya ilə aparılmış ticarət əməliyyatlarının payına düşmüşdür.

Ölkəyə idxal olunmuş məhsulların ümumi dəyərinin 16,7 faizi Rusiyanın, 12,0 faizi Türkiyənin, 9,8 faizi İsveçrənin, 9,6 faizi Çinin, 5,8 faizi ABŞ-ın, 5,1 faizi Almaniyanın, 3,5 faizi Ukraynanın, 3,4 faizi İranın, 3,2 faizi Kanadanın, 2,7 faizi İtaliyanın, 2,4 faizi Avstraliyanın, 1,8 faizi Fransanın, 1,7 faizi Birləşmiş Krallığın, hər biri 1,6 faiz olmaqla Qazaxıstan və Yaponiyanın, 1,5 faizi Türkmənistanın, 1,3 faizi Belarusun, 1,2 faizi Koreyanın, 15,1 faizi isə digər ölkələrin payına düşmüşdür.

**2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında idxalda daha çox
paya malik olan ölkələr üzrə idxalın dəyəri**
(milyon ABŞ dolları ilə)

İdxalda maşın, mexanizm, elektrik aparatları, avadanlıqlar, ərzaq məhsulları, nəqliyyat vasitələri və onların hissələri, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar, plastik kütlə və ondan hazırlanan məmulatlar, əczaçılıq məhsulları, oduncaq və ondan hazırlanan məmulatlar, tütün məmulatları, mebel və onun hissələrinin dəyəri üstünlük təşkil etmişdir.

İdxalın 48,8 faizini avtomobil, 25,8 faizini hava, 17,8 faizini dəmir yolu, 5,7 faizini dəniz nəqliyyatı ilə gətirilmiş, 1,9 faizini isə boru kəməri və elektrik ötürücü xətləri ilə nəql edilmiş məhsulların dəyəri təşkil etmişdir.

2018-ci ilin yanvar-noyabr ayları ilə müqayisədə 2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında mühüm məhsul növlərindən buğda idxalı 49,9 faiz, xam şəkər və şəkər – 46,2 faiz, təzə meyvə – 1,1 faiz, bitki yağları – 14,5 faiz, kərə yağı, digər süd yağları və pastaları – 16,7 faiz, çay – 7,5 faiz, kartof – 31,2 faiz, quş əti və onun əlavə məhsulları – 7,8 faiz, mal əti – 6,5 faiz, təzə tərəvəz – 25,7 faiz, minik avtomobilləri – 1,8 dəfə, polad prokatı – 26,8

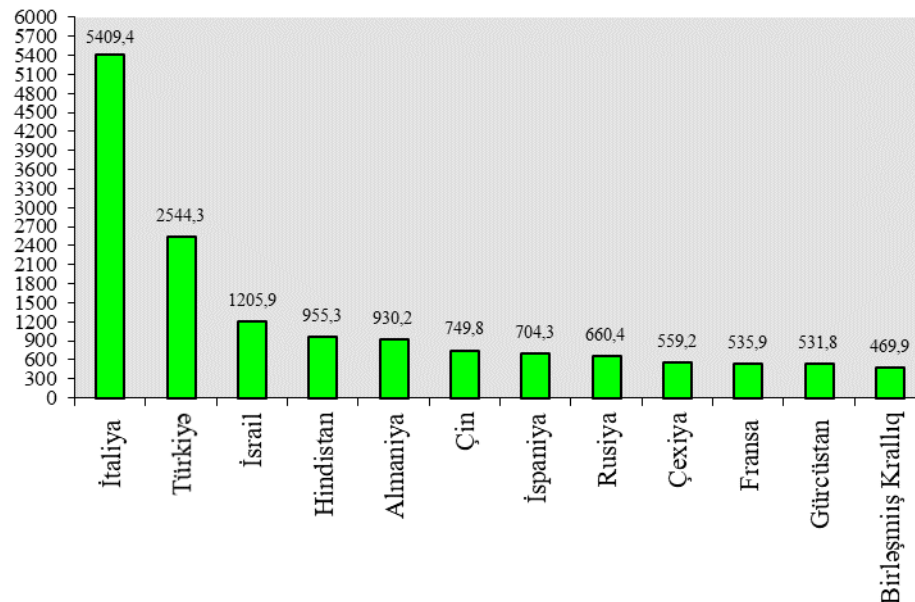

faiz, mineral gübrələr – 20,2 faiz, hesablama maşınları, blok və qurğuları – 43,3 faiz, rezin şinlər – 15,9 faiz, avtobuslar – 2,1 dəfə, mebellər – 4,5 faiz, yük avtomobilləri – 1,7 dəfə, polietilen – 19,2 faiz, məişət kondisionerləri – 54,0 faiz, paltaryuyan maşınlar – 7,2 faiz, qara metallardan küncüklər – 11,5 faiz artmış, siqaret idxalı isə 57,6 faiz, qara metallardan borular – 13,3 faiz, qara metallardan çubuqlar – 18,0 faiz, sement və sement klinkerləri – 16,4 faiz, məişət soyuducuları – 12,9 faiz azalmışdır.

2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında ölkəyə 36061 ədəd minik avtomobili, 3261 ədəd yük avtomobili, 494 ədəd avtobus idxal olunmuşdur.

İxracın 29,6 faizini İtaliyaya, 13,9 faizini Türkiyəyə, 6,6 faizini İsrailə, 5,2 faizini Hindistana, 5,1 faizini Almaniyaya, 4,1 faizini Çinə, 3,8 faizini İspaniyaya, 3,6 faizini Rusiyaya, 3,1 faizini Çexiyaya, hər biri 2,9 faiz olmaqla Fransa və Gürcüstana, 2,6 faizini Birləşmiş Krallığa, 2,0 faizini Xorvatiyaya, 1,9 faizini Portuqaliyaya, 1,8 faizini Ukraynaya, 1,3 faizini Yunanıstana, 1,2 faizini Taylanda, 1,1 faizini Tayvana (Çinin əyaləti), 1,0 faizini Avstriyaya, 6,3 faizini isə digər ölkələrə göndərilmiş məhsulların dəyəri təşkil etmişdir.

**2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında ixracda daha çox
paya malik olan ölkələr üzrə ixracın dəyəri**
(milyon ABŞ dolları ilə)

2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında ixracın 88,4 faizini boru kəməri və elektrik ötürücü xətləri ilə nəql edilmiş, 5,9 faizini avtomobil, 3,5 faizini dəmir yolu, 1,4 faizini hava, 0,8 faizini dəniz nəqliyyatı ilə göndərilmiş məhsulların dəyəri təşkil etmişdir.

İxracın strukturunda xam neft, təbii qaz, neft-qaz məhsulları, meyvə və tərəvəz, plastik kütlə və ondan hazırlanan məmulatlar, alüminium və ondan hazırlanan məmulatlar, pambıq lifi və ipliği, kimya sənayesi məhsulları, qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar, şəkər, alkoqollu və alkoqolsuz içkilər, bitki yağlarının payı üstünlük təşkil etmişdir.

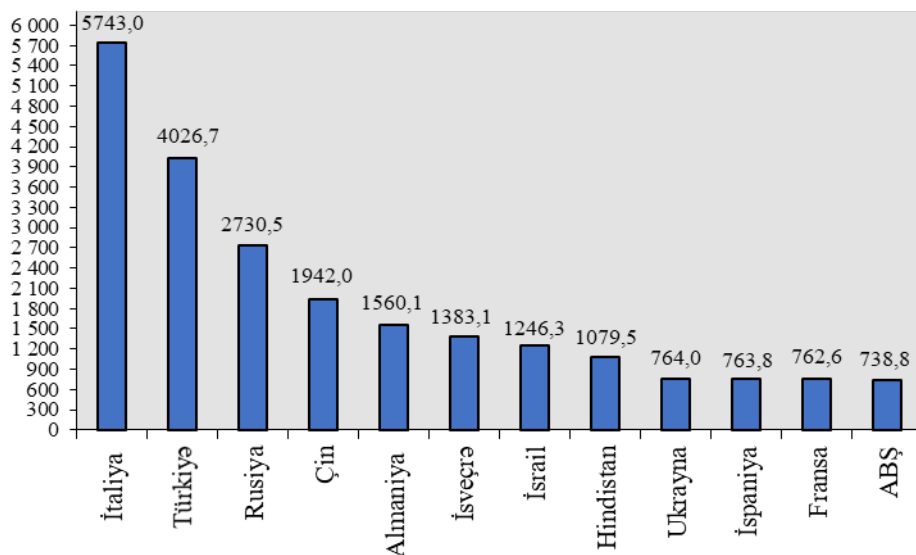
2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında 2018-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə mühüm məhsul növlərindən təzə meyvə ixracı 9,9 faiz, şəkər – 49,4 faiz, tütün – 1,6 dəfə, meyvə və tərəvəz şirələri – 31,1 faiz, çay – 6,5 faiz, meyvə və tərəvəz

konservləri – 5,0 faiz, marqarin, qida üçün yararlı digər qarışıqlar – 26,9 faiz, pambıq lifi – 1,6 dəfə, emal olunmamış alüminium – 31,5 faiz, polietilen – 10,9 faiz, pambıq ipliği – 34,8 faiz, bentonit gili – 16,0 faiz artmış, təzə tərəvəz ixracı isə 7,0 faiz, kartof – 7,2 faiz, bitki yağları – 23,3 faiz, təbii üzüm şərabları və üzüm suslosu – 20,4 faiz, qara metallardan yarımfabrikatlar – 29,4 faiz, qara metallardan borular – 81,9 faiz azalmışdır.

2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında qeyri neft-qaz məhsullarının ixracı 2018-ci ilin eyni dövrü ilə müqayisədə faktiki qiymətlərlə 16,3 faiz, real ifadədə isə 10,3 faiz artaraq 1781,1 milyon dollara bərabər olmuşdur. Qeyri neft-qaz məhsulları üzrə ixracın dəyərində Rusiyaya (34,9 faiz), Türkiyəyə (20,4 faiz), İsveçrəyə (9,2 faiz), Gürcüstana (8,5 faiz), Ukraynaya (2,6 faiz), İtaliyaya (2,2 faiz), Çinə (2,0 faiz), Yunanıstana (1,9 faiz), İrana (1,3 faiz), Niderlanda (1,3 faiz), Qazaxıstana (1,3 faiz) göndərilmiş malların payı üstünlük təşkil etmişdir.

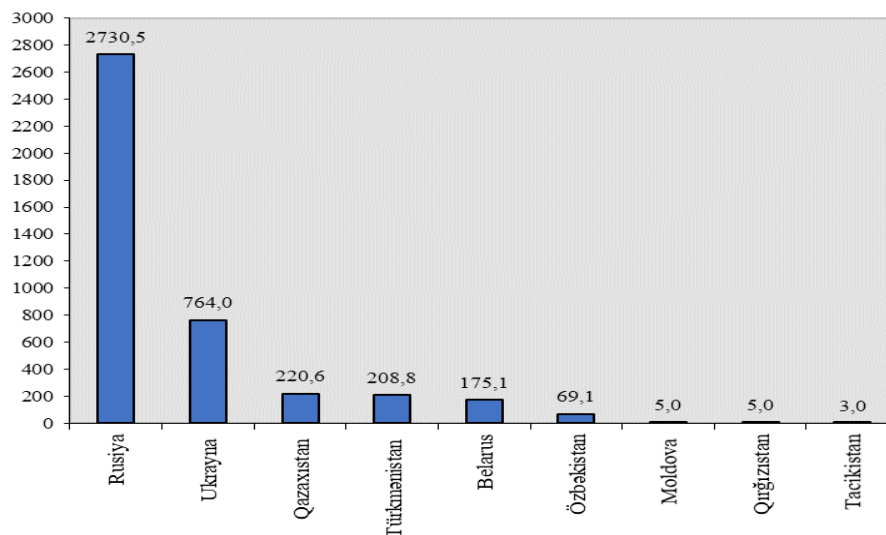
Qrafik 28

**2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında xarici ticarət
dövriyyəsində daha çox paya malik olan
ölkələr üzrə ticarət dövriyyəsi**

Qrafik 29

**2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında MDB üzvü dövlətləri
ilə ticarət dövriyyəsi
(milyon ABŞ dolları ilə)**

2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında ölkəmizə 25,2 milyon dollarlıq humanitar və texniki yardım şəklində müxtəlif məhsullar daxil olmuşdur.

Təsərrüfat subyektlərinin xarakteristikası

2019-cu il ərzində statistik vahidlərin (fərdi sahibkarlar istisna olmaqla) sayı 12,2 faiz artaraq, 2020-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə 146233 olmuşdur.

Artım iqtisadiyyatın “Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə”, “İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi”, “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, “Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı”, “İnformasiya və rabitə”, “Emal sənayesi”, “Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar” və “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət” sahələrində nəzərəcarpacaq dərəcədə olmuşdur.

Cədvəl 57

İqtisadi fəaliyyət növləri üzrə statistik vahidlərin sayı (fərdi sahibkarlar istisna olmaqla)

Fəaliyyət növünün		01.01.2020-ci il vəziyyətinə statistik vahidlərin sayı		Ümumi saya görə, faizlə	01.01.2019-cu il vəziyyətinə olan statistik vahidlərin sayına görə, faizlə
Hərflər işarəsi	Adı	Cəmi*	o cümlədən kommer- siya təşkilatları		
	CƏMİ	146233	129394	100,0	112,2
A	o cümlədən: Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	11192	10438	7,7	103,9
B	Mədənçıxarma sənayesi	917	916	0,6	105,8
C	Emal sənayesi	7820	7809	5,4	112,1
D	Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	325	323	0,2	103,2
E	Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	540	472	0,4	102,3
F	Tikinti	13726	13669	9,4	108,1
G	Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	40765	40745	27,9	118,4
H	Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	3042	3021	2,1	115,3
İ	Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	2963	2950	2,0	136,2

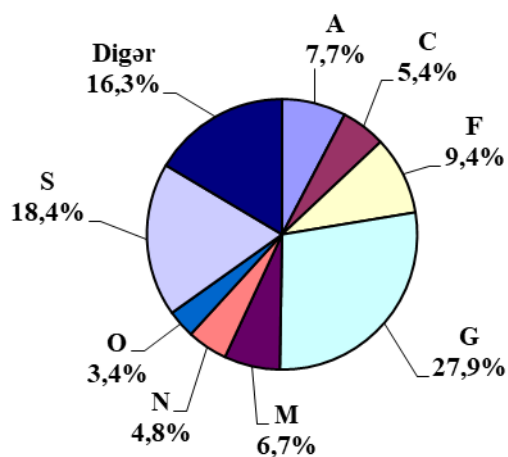
Fəaliyyət növünün		01.01.2020-ci il vəziyyətinə statistik vahidlərin sayı		Ümumi sayı görə, faizlə	01.01.2019-cu il vəziyyətinə olan statistik vahidlərin sayına görə, faizlə
Hərf işarəsi	Adı	Cəmi*	o cümlədən kommersiya təşkilatları		
J	İnformasiya və rabitə	3722	3655	2,5	112,2
K	Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1810	1756	1,2	105,4
L	Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	2014	1867	1,4	111,8
M	Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	9769	9091	6,7	111,8
N	İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	7088	6967	4,8	123,5
O	Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	4925	0	3,4	101,7
P	Təhsil	4453	2298	3,0	109,7
Q	Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	2100	1618	1,4	108,3
R	İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	2085	1619	1,4	106,9
S	Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	26879	20180	18,4	108,7
U	Toxunulmazlıq hüququ olan təşkilatların fəaliyyəti	98	0	0,1	102,1

*Bu və sonrakı cədvəllərdə statistik vahidlərin sayına dair son tarixə olan məlumatlarda əvvəlki dövrlərdə yaranmış və ya ləğv edilmiş statistik vahidlərin sayı ilə bağlı inzibati mənbələrdən əldə edilmiş məlumatlar əsasında aparılmış dəqiqləşmələr də öz əksini tapmışdır.

“Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi”, “Tikinti”, “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq” və “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət” sahələrindəki statistik vahidlərin xüsusi çəkisi daha yüksək olmuşdur.

Qrafik 30

**Fəaliyyət növləri üzrə statistik vahidlərin sayının
strukturu, yekuna nisbətən**

Cədvəl 58

**Qeydiyyatda olan statistik vahidlərin sayının iqtisadi
fəaliyyət üzrə mülkiyyət növlərinə görə bölgüsü
(2020-ci il yanvarın 1-nə)**

Fəaliyyət növləri	Mülkiyyət növlərinə görə									
	Dövlət müəssisələri		Bələdiyyə* müəssisələri		Xüsusi müəssisələr		ondan			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Xarici müəssisələr		Birgə müəssisələr	
Cəmi	10607	7,2	1724	1,2	133902	91,6	11145	7,6	2870	2,0
o cüm-lədən:										
A	552	4,9	61	0,6	10579	94,5	156	1,4	109	1,0
B	37	4,0	1	0,1	879	95,9	220	24,0	33	3,6
C	236	3,0	9	0,1	7575	96,9	576	7,4	389	5,0
D	262	80,6	0	0,0	63	19,4	11	3,4	6	1,8
E	218	40,4	3	0,5	319	59,1	23	4,3	21	3,9
F	511	3,7	18	0,1	13197	96,2	1160	8,5	330	2,4

* Bələdiyyələr də daxil olmaqla

Fəaliyyət növləri	Mülkiyyət növlərinə görə									
	Dövlət müəssisələri		Bələdiyyə* müəssisələri		Xüsusi müəssisələr		ondan			
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Xarici müəssisələr		Birgə müəssisələr	
							Sayı	%	Sayı	%
G	658	1,6	1	0,0	40106	98,4	3047	7,5	782	1,9
H	247	8,1	3	0,1	2792	91,8	294	9,7	80	2,6
İ	40	1,3	0	0,0	2923	98,7	855	28,9	117	3,9
J	223	6,0	0	0,0	3499	94,0	251	6,7	91	2,4
K	149	8,2	1	0,1	1660	91,7	95	5,2	104	5,7
L	109	5,4	0	0,0	1905	94,6	110	5,5	40	2,0
M	652	6,7	3	0,0	9114	93,3	1445	14,8	236	2,4
N	247	3,5	3	0,0	6838	96,5	1072	15,1	153	2,2
O	3317	67,4	1607	32,6	1	0,0	1	0,0	0	0,0
P	2186	49,1	0	0,0	2267	50,9	150	3,4	43	1,0
Q	422	20,1	0	0,0	1678	79,9	119	5,7	35	1,7
R	417	20,0	4	0,2	1664	79,8	62	3,0	34	1,6
S	123	0,5	10	0,0	26746	99,5	1403	5,2	267	1,0
U	1	1,0	0	0,0	97	99,0	95	96,9	0	0,0

Xüsusi mülkiyyətə aid olan statistik vahidlərin əsas hissəsi “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri” (30,0%), “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi” (20,0%), “Tikinti” (9,9%), “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq” (7,9%), “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət” (6,8%) və “Emal sənayesi” (5,7%) sahələrinin payına düşür.

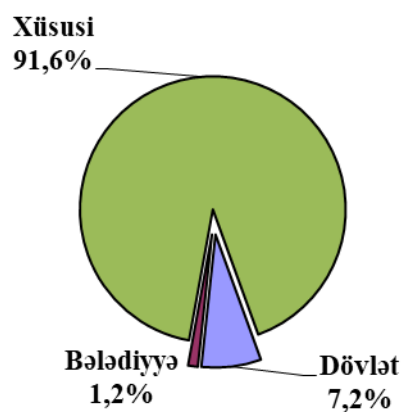
---

* Bələdiyyələr də daxil olmaqla

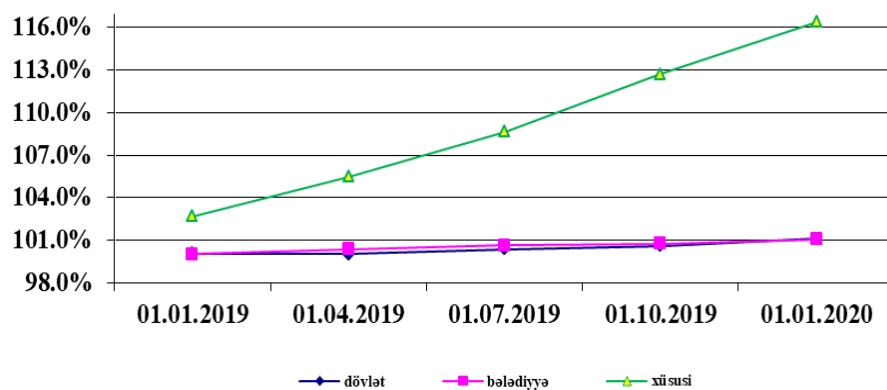
Qrafik 31

Statistik vahidlərin sayının mülkiyyət növünə görə strukturu, yekuna nisbətən

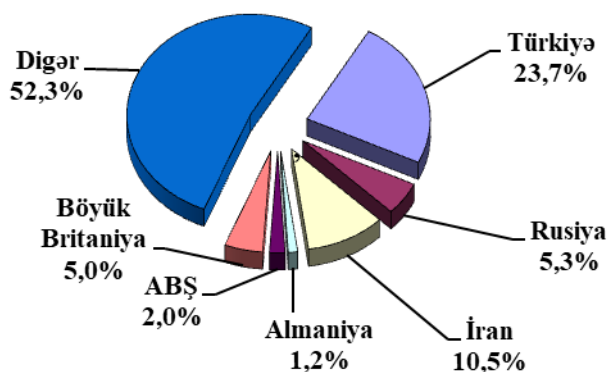

Qrafik 32

Mülkiyyət növlərinə görə statistik vahidlərin sayının dəyişməsi, əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə

Xarici investisiyalı və birgə müəssisələrin sayının ölkələr üzrə strukturu, yekuna nisbətən

Reyestrə qeydiyyatdan keçmiş statistik vahidlərdən tam xarici investisiyalı və birgə müəssisələr əsasən Türkiyə (23,7%), İran (10,5%), Rusiya (5,3%), Böyük Britaniya (5,0%), ABS (2,0%) və Almaniya (1,2%) ölkələrinin sahibkarları tərəfindən yaradılmışdır.

Cədvəl 59

Statistik vahidlərin demografiyası

Fəaliyyət növləri	01.01.2020-ci il vəziyyətinə statistik vahidlərin sayı	2019-cu il ərzində yeni yaradılmış statistik vahidlərin sayı		2019-cu il ərzində ləğv edilmiş statistik vahidlərin sayı	
		cəmi	faizlə	cəmi	faizlə
CƏMİ	146233	16448	11,2	592	0,4
o cümlədən:					
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	11192	475	4,2	36	0,3
Mədənçıxarma sənayesi	917	57	6,2	4	0,4
Emal sənayesi	7820	836	10,7	17	0,2

Fəaliyyət növləri	01.01.2020-ci il vəziyyətinə statistik vahidlərin sayı	2019-cu il ərzində yeni yaradılmış statistik vahidlərin sayı		2019-cu il ərzində ləğv edilmiş statistik vahidlərin sayı	
		cəmi	faizlə	cəmi	faizlə
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	325	10	3,1	0	0,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	540	32	5,9	4	0,7
Tikinti	13726	1040	7,6	41	0,3
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	40765	6078	14,9	124	0,3
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	3042	383	12,6	8	0,3
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	2963	748	25,2	8	0,3
İnformasiya və rabitə	3722	403	10,8	23	0,6
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1810	141	7,8	61	3,4
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	2014	111	5,5	18	0,9
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	9769	992	10,2	83	0,8
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	7088	1302	18,4	23	0,3
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	4925	40	0,8	25	0,5
Təhsil	4453	373	8,4	11	0,2
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	2100	179	8,5	3	0,1
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	2085	179	8,6	16	0,8
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	26879	3067	11,4	87	0,3
Toxunulmazlıq hüququ olan təşkilatların fəaliyyəti	98	2	2,0	0	0,0

2019-cu il ərzində ləğv edilmiş statistik vahidlərin 20,9 faizi “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, 14,7 faizi “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi”, 14,0 faizi “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət”, 10,3 faizi “Maliyyə və sığorta fəaliyyəti”, 6,9 faizi “Tikinti”, 6,1 faizi “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq”, 4,2 faizi “Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat” sahələrində, qalanları isə digər bölmələrin payına düşür.

Bu dövrdə yeni yaradılmış statistik vahidlərin 37,0 faizi “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, 18,6 faizi “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi”, 7,9 faizi “İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi”, 6,3 faizi “Tikinti”, 6,0 faizi “Peşə, elmi və texniki fəaliyyət”, 5,1 faizi “Emal sənayesi” sahələrinin, qalanları isə digər bölmələrin payına düşür.

Cədvəl 60

**Yeni yaradılmış və ləğv edilmiş statistik vahidlərin
(fərdi sahibkarlar istisna olmaqla) sayının
mülkiyyət növlərinə görə strukturu**

Mülkiyyət növləri	01.01.2020-ci il vəziyyətinə statistik vahidlərin sayı	2019-cu il ərzində yeni yaradılmış statistik vahidlərin sayı		2019-cu il ərzində ləğv edilmiş statistik vahidlərin sayı	
		cəmi	faizlə	cəmi	faizlə
CƏMİ	146233	16448	11,2	592	0,4
o cümlədən: Dövlət mülkiyyətli müəssisələr	10607	130	1,2	68	0,6
Bələdiyyə mülkiyyətli müəssisələr*	1724	19	1,1	0	0,0
Xüsusi mülkiyyətli müəssisələr	133902	16299	12,2	524	0,4
o cümlədən: xarici müəssisələr (100% xarici investisiyalı)	11145	2882	25,9	73	0,7
birgə müəssisələr	2870	359	12,5	6	0,2

* Bələdiyyələr də daxil edilməklə

2019-cu il ərzində yeni yaradılmış statistik vahidlərin 99,1 faizi xüsusi mülkiyyətli (o cümlədən 17,5 faizi tam xarici investisiyalı, 2,2 faizi birgə mülkiyyətli), 0,1 faizi bələdiyyə mülkiyyətli, 0,8 faizi isə dövlət mülkiyyətli müəssisələrin payına düşür.

Cədvəl 61

İqtisadi rayonlar üzrə statistik vahidlərin (fərdi sahibkarlar istisna olmaqla) Dövlət reyestrinin tərkibinin dəyişməsi

İqtisadi rayonlar	01.01.2020-ci il vəziyyətinə statistik vahidlərin sayı	2019-cu il ərzində yeni yaradılmış statistik vahidlərin sayı		2019-cu il ərzində ləğv edilmiş statistik vahidlərin sayı	
		cəmi	faizlə	cəmi	faizlə
CƏMİ	146233	16448	11,2	592	0,4
Bakı	85946	13910	16,2	413	0,5
Abşeron iqtisadi rayonu	9933	739	7,4	37	0,4
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	8509	369	4,3	18	0,2
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	5263	168	3,2	9	0,2
Lənkəran iqtisadi rayonu	7162	217	3,0	13	0,2
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	4555	195	4,3	31	0,7
Aran iqtisadi rayonu	17524	590	3,4	42	0,2
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	2402	81	3,4	4	0,2
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	591	16	2,7	1	0,2
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	2350	85	3,6	7	0,3
Naxçıvan Muxtar Respublikası	1998	78	3,9	17	0,9

Qeydiyyatda olan statistik vahidlərin 58,8 faizi Bakıda yerləşmişdir. Hesabat dövründə yeni yaradılmış statistik vahidlərin 84,6 faizi Bakıda, 4,5 faizi Abşeron, 3,6 faizi Aran, 2,2 faizi Gəncə-Qazax, 1,3 faizi Lənkəran, 1,2 faizi Quba-Xaçmaz və qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda qeydiyyata alınmışlar. Statistik vahidlərin yaradılması prosesi Bakı şəhərində (16,2%), Abşeron iqtisadi rayonunda (7,4%), Gəncə-Qazax və Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonlarında (hər birində 4,3%),

Naxçıvan Muxtar Respublikasında (3,9), Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonunda (3,6%), Aran və Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonlarında (hər birində 3,4%) daha fəal olmuşdur.

Bu dövrdə Bakı şəhəri üzrə 413, Aran iqtisadi rayonu üzrə 42, Abşeron iqtisadi rayonu üzrə 37, Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu üzrə 31, Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu üzrə 18, Naxçıvan Muxtar Respublikası üzrə 17, Lənkəran iqtisadi rayonu üzrə 13, Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu üzrə 9, Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu üzrə 7, Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu üzrə 4 və Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonunda 1 statistik vahid ləğv edilmişdir.

2020-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkədə mövcud olan mikro, kiçik, orta və iri sahibkarlıq subyektlərinin (fərdi sahibkarlar istisna olmaqla) sayı Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 21 dekabr tarixli 556 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Mikro, kiçik, orta və iri sahibkarlıq subyektlərinin bölgüsü meyarları”na uyğun olaraq işçilərin orta siyahı sayı və illik gəliri meyarı əsasında müəyyən edilmişdir.

Cədvəl 62

**Mikro müəssisələrin iqtisadi fəaliyyət növləri
üzrə sayı**

Fəaliyyət növləri	01.01.2020-ci il vəziyyətinə mikro müəssisələrin sayı	Mikro müəssisələrin ümumi sayına görə, faizlə	Kommersiya təşkilatlarının ümumi sayında mikro müəssisələrin xüsusi çəkisi, faizlə
CƏMİ	119679	100,0	92,5
o cümlədən:			
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	9984	8,3	95,6
Mədənçıxarma sənayesi	755	0,6	82,4
Emal sənayesi	6772	5,7	86,7
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	116	0,1	35,9

...ardı

Fəaliyyət növləri	01.01.2020-ci il vəziyyətinə mikro müəssisələrin sayı	Mikro müəssisələrin ümumi sayına görə, faizlə	Kommersiya təşkilatlarının ümumi sayında mikro müəssisələrin xüsusi çəkisi, faizlə
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	282	0,2	59,8
Tikinti	12328	10,3	90,2
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	38251	32,0	93,9
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	2528	2,1	83,7
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	2600	2,2	88,1
İnformasiya və rabitə	3304	2,8	90,4
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1295	1,1	73,8
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	1605	1,3	86,0
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	8465	7,1	93,1
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	6620	5,5	95,0
Təhsil	2081	1,7	90,6
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	1274	1,1	78,7
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	1464	1,2	90,4
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	19955	16,7	98,9

Göründüyü kimi, 2020-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə kommersiya təşkilatlarının ümumi sayının 92,5 faizini mikro müəssisələr təşkil etmiş və onların əsas hissəsi ticarət (32,0%), digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi (16,7%), tikinti (10,3%) və kənd təsərrüfatı (8,3%) sahələrində yaradılmışdır.

Kiçik müəssisələrin iqtisadi fəaliyyət növləri
üzrə sayı

Fəaliyyət növləri	01.01.2020-ci il vəziyyətinə kiçik müəssisələrin sayı	Kiçik müəssisələrin ümumi sayına görə, faizlə	Kommersiya təşkilatlarının ümumi sayında kiçik müəssisələrin xüsusi çəkisi, faizlə
CƏMİ	6524	100,0	5,0
o cümlədən:			
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	332	5,1	3,2
Mədənçıxarma sənayesi	92	1,4	10,1
Emal sənayesi	661	10,1	8,5
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizati	45	0,7	13,9
Su təchizati; tullantıların təmizlənməsi və emalı	60	0,9	12,7
Tikinti	816	12,5	6,0
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	1789	27,4	4,4
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	289	4,4	9,6
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	259	4,0	8,8
İnformasiya və rabitə	226	3,5	6,2
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	381	5,8	21,7
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	200	3,1	10,7
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	450	6,9	5,0
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	256	3,9	3,7
Təhsil	144	2,2	6,3
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	233	3,6	14,5
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	108	1,7	6,7
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	183	2,8	0,9

2020-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə kommersiya təşkilatlarının ümumi sayının 5,0 faizini kiçik müəssisələr təşkil etmiş və onların əsas hissəsi ticarət (27,4%), tikinti (12,5%),

emal sənayesi (10,1%) və peşə, elmi və texniki fəaliyyət (6,9%) sahələrində yaradılmışdır.

Cədvəl 64

**Orta müəssisələrin iqtisadi fəaliyyət növləri
üzrə sayı**

Fəaliyyət növləri	01.01.2020-ci il vəziyyətinə orta müəssisələrin sayı	Orta müəssisələrin ümumi sayına görə, faizlə	Kommersiya təşkilatlarının ümumi sayında orta müəssisələrin xüsusi çəkisi, faizlə
CƏMI	2559	100,0	2,0
o cümlədən:			
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	103	4,0	1,0
Mədəncixarma sənayesi	35	1,4	3,8
Emal sənayesi	280	10,9	3,6
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	140	5,5	43,4
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	85	3,3	18,0
Tikinti	440	17,2	3,2
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	596	23,3	1,4
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	155	6,1	5,1
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	75	2,9	2,6
İnformasiya və rabitə	109	4,3	3,0
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	60	2,3	3,4
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	49	1,9	2,6
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	139	5,4	1,5
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	71	2,8	1,0
Təhsil	61	2,4	2,6
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	83	3,2	5,1
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	43	1,7	2,7
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	35	1,4	0,2

2020-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə kommersiya təşkilatlarının ümumi sayının 2,0 faizini orta müəssisələr təşkil etmiş və onların əsas hissəsi ticarət (23,3%), tikinti (17,2%), emal sənayesi (10,9%) və nəqliyyat və anbar təsərrüfatı (6,1%) sahələrində yaradılmışdır.

Cədvəl 65

**İri müəssisələrin iqtisadi fəaliyyət növləri
üzrə sayı**

Fəaliyyət növləri	01.01.2020-ci il vəziyyətinə iri müəssisələrin sayı	İri müəssisələrin ümumi sayına görə, faizlə	Kommersiya təşkilatlarının ümumi sayında iri müəssisələrin xüsusi çəkisi, faizlə
CƏMİ	632	100,0	0,5
o cümlədən:			
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	19	3,0	0,2
Mədənçıxarma sənayesi	34	5,4	3,7
Emal sənayesi	96	15,2	1,2
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	22	3,5	6,8
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	45	7,1	9,5
Tikinti	85	13,4	0,6
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	109	17,2	0,3
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	49	7,8	1,6
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	16	2,5	0,5
İnformasiya və rabitə	16	2,5	0,4
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	20	3,2	1,1
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	13	2,1	0,7
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	37	5,9	0,4
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	20	3,2	0,3
Təhsil	12	1,9	0,5
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	28	4,4	1,7
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	4	0,6	0,2
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	7	1,1	0,0

2020-ci il yanvarın 1-i vəziyyətinə ölkə üzrə kommersiya təşkilatlarının ümumi sayının 0,5 faizini iri müəssisələr təşkil etmiş və onların əsas hissəsi ticarət (17,2%), emal sənayesi (15,2%), tikinti (13,4%) və nəqliyyat və anbar təsərrüfatı (7,8%) sahələrində yaradılmışdır.

Cədvəl 66

**Mikro müəssisələrin sayının iqtisadi rayonlar
üzrə bölgüsü**

İqtisadi rayonlar	01.01.2020-ci il vəziyyətinə mikro müəssisələrin sayı	Ümumi saya görə, faizlə
CƏMİ	119679	100,0
Bakı	74114	61,9
Abşeron iqtisadi rayonu	8690	7,3
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	5978	5,0
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	3805	3,2
Lənkəran iqtisadi rayonu	5765	4,8
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	3513	2,9
Aran iqtisadi rayonu	13336	11,2
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	1690	1,4
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	352	0,3
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	1594	1,3
Naxçıvan Muxtar Respublikası	842	0,7

Mikro müəssisələrin 61,9 faizi Bakıda, 11,2 faizi Aran, 7,3 faizi Abşeron, 5,0 faizi Gəncə-Qazax, 4,8 faizi Lənkəran, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda yaradılmışdır.

Cədvəl 67

**Kiçik müəssisələrin sayının iqtisadi rayonlar
üzrə bölgüsü**

İqtisadi rayonlar	01.01.2020-ci il vəziyyətinə kiçik müəssisələrin sayı	Ümumi saya görə, faizlə
CƏMİ	6524	100,0
Bakı	4220	64,7
Abşeron iqtisadi rayonu	384	5,9
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	427	6,5
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	216	3,3
Lənkəran iqtisadi rayonu	181	2,8

İqtisadi rayonlar	01.01.2020-ci il vəziyyətinə kiçik müəssisələrin sayı	...ardı
		Ümumi saya görə, faizlə
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	182	2,8
Aran iqtisadi rayonu	580	8,9
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	61	0,9
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	17	0,3
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	111	1,7
Naxçıvan Muxtar Respublikası	145	2,2

Kiçik müəssisələrin 64,7 faizi Bakıda, 8,9 faizi Aran, 6,5 faizi Gəncə-Qazax, 5,9 faizi Abşeron, 3,3 faizi Şəki-Zaqatala, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda yaradılmışdır.

Cədvəl 68

**Orta müəssisələrin sayının iqtisadi rayonlar
üzrə bölgüsü**

İqtisadi rayonlar	01.01.2020-ci il vəziyyətinə orta müəssisələrin sayı	Ümumi saya görə, faizlə
CƏMİ	2559	100,0
Bakı	1600	62,5
Abşeron iqtisadi rayonu	148	5,8
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	145	5,7
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	108	4,2
Lənkəran iqtisadi rayonu	68	2,7
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	70	2,7
Aran iqtisadi rayonu	261	10,2
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	33	1,3
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	2	0,1
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	42	1,6
Naxçıvan Muxtar Respublikası	82	3,2

Orta müəssisələrin 62,5 faizi Bakıda, 10,2 faizi Aran, 5,8 faizi Abşeron, 5,7 faizi Gəncə-Qazax, 4,2 faizi Şəki-Zaqatala, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda yaradılmışdır.

**İri müəssisələrin sayının iqtisadi rayonlar
üzrə bölgüsü**

İqtisadi rayonlar	01.01.2020-ci il vəziyyətinə iri müəssisələrin sayı	Ümumi saya görə, faizlə
CƏMİ	632	100,0
Bakı	467	73,9
Abşeron iqtisadi rayonu	34	5,4
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	31	4,9
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	7	1,1
Lənkəran iqtisadi rayonu	12	1,9
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	10	1,6
Aran iqtisadi rayonu	47	7,4
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	4	0,6
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	0	0,0
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	3	0,5
Naxçıvan Muxtar Respublikası	17	2,7

İri müəssisələrin 73,9 faizi Bakıda, 7,4 faizi Aran, 5,4 faizi Abşeron, 4,9 faizi Gəncə-Qazax, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda yaradılmışdır.

Fərdi sahibkarlar

2020-ci ilin yanvarın 1-i vəziyyətinə hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün qeydiyyatdan keçmiş fərdi sahibkarların sayı 914 mini keçmişdir.

**Fərdi sahibkarların sayının iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə
bölgüsü**

Fəaliyyət növləri	01.01.2020-ci il vəziyyətinə fərdi sahibkarların sayı	Ümumi saya görə, faizlə
CƏMİ	914621	100,0
o cümlədən:		
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	239252	26,1
Mədəncixarma sənayesi	901	0,1
Emal sənayesi	19842	2,2

Fəaliyyət növləri	01.01.2020-ci il vəziyyətinə fərdi sahibkarların sayı	...ardı
		Ümumi sayə görə, faizlə
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	61	0,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	422	0,0
Tikinti	14800	1,6
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	221484	24,2
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	98481	10,8
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	42083	4,6
İnformasiya və rabitə	8086	0,9
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	2517	0,3
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	14666	1,6
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	19933	2,2
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	11715	1,3
Təhsil	8058	0,9
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	3361	0,4
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	13222	1,4
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	156634	17,1
Ev təsərrüfatlarının fəaliyyəti; fərdi istehlak üçün ev təsərrüfatlarının istehsal etdiyi mal və xidmətlərə dair fəaliyyət	39103	4,3

Hesabat dövründə hər doqquz fərdi sahibkardan yeddisi “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq”, “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri”, “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi” və “Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı” sahələri üzrə qeydiyyatdan keçmişdir.

Cədvəl 71

Fərdi sahibkarların sayının iqtisadi rayonlar üzrə bölgüsü

İqtisadi rayonlar	01.01.2020-ci il vəziyyətinə sahibkarların sayı	Ümumi sayə görə, faizlə
CƏMİ	914621	100,0
Bakı	279309	30,5
Abşeron iqtisadi rayonu	50161	5,5
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	123039	13,4

İqtisadi rayonlar	01.01.2020-ci il vəziyyətinə sahibkarların sayı	...ardı
		Ümumi saya görə, faizlə
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	54714	6,0
Lənkəran iqtisadi rayonu	87282	9,5
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	52806	5,8
Aran iqtisadi rayonu	186338	20,4
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	21561	2,4
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	2635	0,3
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	27501	3,0
Naxçıvan Muxtar Respublikası	29275	3,2

Sahibkarlıqla məşğul olmaq niyyətində olan fərdi sahibkarların əsas hissəsi Bakıda (30,5%), Aran (20,4%), Gəncə-Qazax (13,4%) və Lənkəran (9,5%) iqtisadi rayonlarında qeydiyyatda alınmışdır.

Cədvəl 72

**İqtisadi fəaliyyət növləri üzrə fərdi sahibkarların
cins üzrə bölgüsü**

Fəaliyyət növləri	Kişilər		Qadınlar	
	sayı	%	sayı	%
CƏMİ	716316	100,0	198305	100,0
o cümlədən:				
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	176728	24,7	62524	31,5
Mədəncixarma sənayesi	853	0,1	48	0,0
Emal sənayesi	16393	2,3	3449	1,7
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	58	0,0	3	0,0
Su təchizatı; tullantıların təmizlənməsi və emalı	389	0,0	33	0,0
Tikinti	14176	2,0	624	0,3
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	175632	24,5	45852	23,1
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	96880	13,5	1601	0,8
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	35733	5,0	6350	3,2
İnformasiya və rabitə	6588	0,9	1498	0,8
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1943	0,3	574	0,3
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	10559	1,5	4107	2,1

...ardı

Fəaliyyət növləri	Kişilər		Qadınlar	
	sayı	%	sayı	%
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	13080	1,8	6853	3,5
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	8020	1,1	3695	1,9
Təhsil	2883	0,4	5175	2,6
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	1995	0,3	1366	0,7
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	11584	1,6	1638	0,8
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	112302	15,7	44332	22,4
Ev təsərrüfatlarının fəaliyyəti; fərdi istehlak üçün ev təsərrüfatlarının istehsal etdiyi mal və xidmətlərə dair fəaliyyət	30520	4,3	8583	4,3

Fərdi sahibkarların 78,3 faizini kişilər, 21,7 faizini isə qadınlar təşkil etmişdir.

Qadınlar “Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq” fəaliyyət növündə mövcud sahibkarların ümumi sayının 26,1 faizini, “Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi” fəaliyyət sahəsində 28,3 faizini, “Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri” fəaliyyət sahəsində isə 20,7 faizini təşkil edir.

Cədvəl 73

İqtisadi rayonlar üzrə fərdi sahibkarların cins üzrə bölgüsü

İqtisadi rayonlar	Kişilər		Qadınlar	
	sayı	%	sayı	%
CƏMİ	716316	100,0	198305	100,0
Bakı	213655	29,8	65654	33,1
Abşeron iqtisadi rayonu	39847	5,6	10314	5,2
Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu	91480	12,8	31559	15,9
Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu	43027	6,0	11687	5,9
Lənkəran iqtisadi rayonu	67814	9,5	19468	9,8
Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu	41989	5,8	10817	5,5
Aran iqtisadi rayonu	152365	21,3	33973	17,1
Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu	17822	2,5	3739	1,9
Kəlbəcər-Laçın iqtisadi rayonu	2090	0,3	545	0,3
Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu	23123	3,2	4378	2,2
Naxçıvan Muxtar Respublikası	23104	3,2	6171	3,1

Sahibkar qadınların 33,1 faizi Bakıda, 17,1 faizi Aran, 15,9 faizi Gəncə-Qazax, qalanları isə digər iqtisadi rayonlarda qeydiyyatdan keçmişdir.

Fərdi sahibkarların cins tərkibinin regionlar üzrə say bölgüsündən aydın olur ki, Bakıda (23,5%), Gəncə-Qazax (25,6%) və Lənkəran (22,3%) iqtisadi rayonlarında qadın sahibkarların payı ölkə üzrə orta göstəricidən yuxarıdır.

Əhalinin gəlirləri

İlkin məlumatlara görə, 2019-cu il ərzində ölkə əhalisinin nominal gəlirləri əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən 7,4 faiz artaraq 57035,0 milyon manat təşkil etmiş, əhalinin hər nəfərinə orta hesabla 5758,6 manatlıq gəlir düşmüşdür.

Bütün icbari və könüllü ödənişlər edildikdən sonra əhalinin sərəncamında 52500,0 milyon manatlıq və ya əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən 7,1 faiz çox vəsait qalmışdır.

Cədvəl 74

Əhalinin gəlirlərinin əsas göstəriciləri

	2019	2018 ^{*)}	Əvvəlki ilə nisbətən, faizlə
Əhalinin nominal gəlirləri, mlyn.manat	57035,0	53103,7	107,4
hər nəfərə, manat	5758,6	5407,8	106,5
Sərəncamda qalan gəlirlər, mlyn.manat	52500,0	49019,6	107,1
hər nəfərə, manat	5300,7	4991,9	106,2

*) 2018-ci ilin aylıq göstəriciləri dövr üzrə yekun məlumatlar əsasında dəqiqləşdirilmişdir.

Əməkhaqqı

2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında ölkə iqtisadiyyatında muzdla çalışan işçilərin orta aylıq nominal əməkhaqqı 2018-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən 15,4 faiz artaraq 623,1 manat təşkil etmişdir. Əməkhaqqı neft-qaz sektorunda 3059,7 manat, qeyri neft-qaz sektorunda 568,0 manat təşkil etmişdir. Dövlət müəssisələrində çalışan işçilərin əməkhaqları 516,5 manat, özəl müəssisələrdə isə 759,7 manat olmuşdur.

Cədvəl 75

**2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında iqtisadi fəaliyyət
və mülkiyyət növləri üzrə orta aylıq nominal əməkhaqqı
(manat)**

İqtisadi fəaliyyət növləri	Cəmi	o cümlədən	
		dövlət	qeyri-dövlət
Ölkə üzrə – cəmi	623,1	516,5	759,7
Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq	356,5	302,4	414,4
Mədənçıxarma sənayesi	2 999,6	1 469,8	3 941,1
Emal sənayesi	626,5	735,6	605,8
Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı	633,4	632,6	662,4
Su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı	453,4	413,5	837,3
Tikinti	729,9	611,5	778,3
Ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri	473,7	452,7	473,9
Nəqliyyat və anbar təsərrüfatı	846,3	846,2	846,4
Turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə	569,6	833,9	560,2
İnformasiya və rabitə	989,0	709,1	1 351,1
Maliyyə və sığorta fəaliyyəti	1 624,2	1 654,3	1 617,1
Daşınmaz əmlakla əlaqədar əməliyyatlar	545,5	467,9	606,5
Peşə, elmi və texniki fəaliyyət	1 162,0	548,3	2 065,7
İnzibati və yardımçı xidmətlərin göstərilməsi	384,3	327,5	539,2
Dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat	752,8	782,5	250,4
Təhsil	429,7	422,4	667,8
Əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi	343,1	335,7	396,6
İstirahət, əyləncə və incəsənət sahəsində fəaliyyət	406,8	360,6	946,1
Digər sahələrdə xidmətlərin göstərilməsi	623,4	732,4	609,9

Mədəncixarma sənayesində, maliyyə və sığorta fəaliyyəti, peşə, elmi və texniki fəaliyyət, informasiya və rabitə, nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat, eləcə də tikinti sahələrində orta aylıq nominal əməkhaqqı ölkə üzrə orta göstəricidən yüksək olmuşdur.

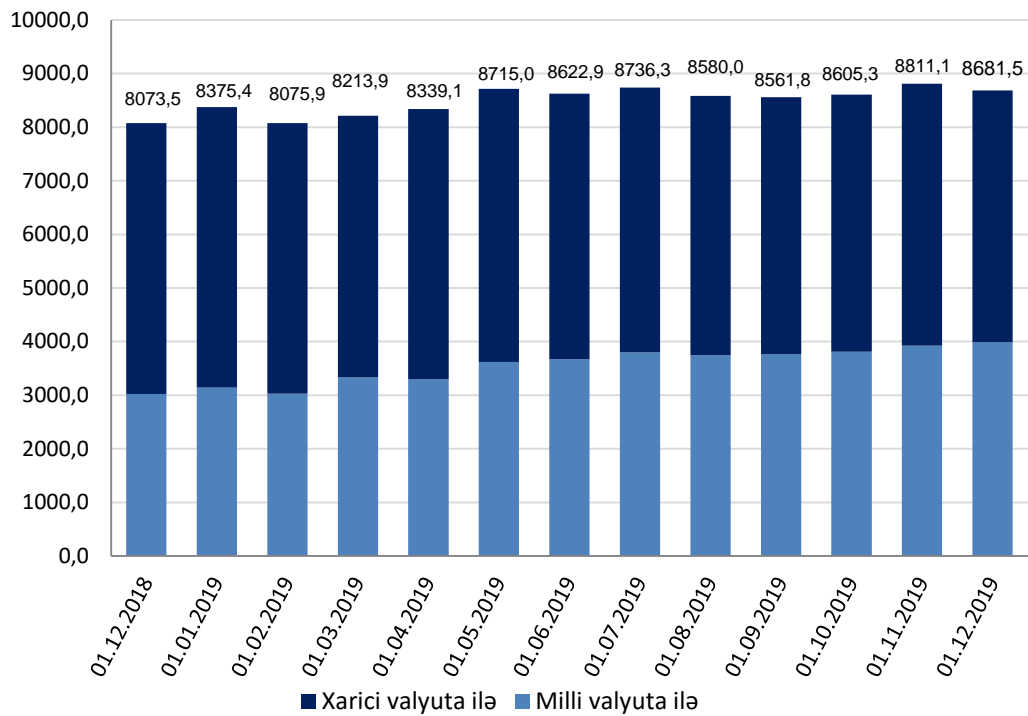
Əhalinin əmanətləri və manatın məzənnəsi

Mərkəzi Bankın məlumatına görə 2019-cu il dekabr ayının 1-nə əhalinin banklardakı əmanətlərinin milli valyuta ekvivalentində məbləği əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 7,5 faiz artaraq 8681,5 milyon manat təşkil etmişdir. Əmanətlərin 54,1 faizi xarici, 45,9 faizi isə milli valyutada qoyulmuşdur. Milli valyutada olan əmanətlər ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 32,0 faiz artmış, xarici valyutada əmanətlər isə 7,1 faiz azalmışdır.

Cədvəl 76

Əhalinin əmanətləri

	2019-cu il dekabrın 1-i vəziyyətinə, milyon manat	Əvvəlki ilin eyni dövrünə nisbətən, faizlə
Əhalinin əmanətləri – cəmi	8681,5	107,5
o cümlədən:		
milli valyutada	3988,4	132,0
xarici valyutada	4693,1	92,9

Əhalinin əmanətləri, milyon manat

Dekabr ayında milli valyutanın 1 ABŞ dollarına nisbətə orta məzənnəsi 1,70 (ilin əvvəlindən 1,70) manata, 1 Avroya 1,89 (1,90) manata, 100 Rus rubluna 2,70 (2,63) manata bərabər olmuşdur.

Demoqrafik vəziyyət

Ölkə əhalisinin sayı ilin əvvəlindən 78737 nəfər və ya 0,8 faiz artaraq 2019-cu il dekabr ayının 1-i vəziyyətinə 10060194 nəfərə çatmışdır. Əhalinin ümumi sayının 52,8 faizini şəhər, 47,2 faizini kənd sakinləri, 49,9 faizini kişilər, 50,1 faizini isə qadınlar təşkil edir. Bir kvadrat kilometrə düşən əhalinin sayı 116 nəfər olmuşdur.

Cədvəl 77

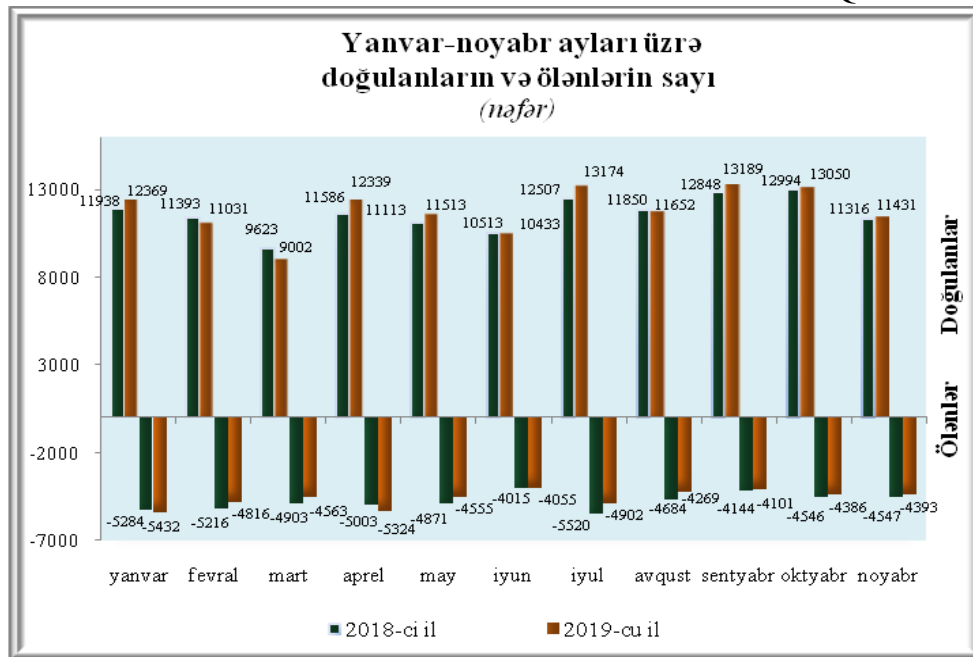
Əhalinin təbii hərəkətinin əsas göstəriciləri

	Yanvar - noyabr					
	Nəfər			Əhalinin hər 1000 nəfərinə ¹⁾		
	2019	2018	artım (+) azalma (-)	2019	2018	2019-cu il 2018-ci ilə nisbətən, faizlə
Təbii artım	78387	74948	+3439	8,6	8,4	102,4
doğulanlar	129183	127681	+1502	14,2	14,2	100,0
ölənlər	50796	52733	-1937	5,6	5,8	96,6
Nikahlar	58317	56888	+1429	6,4	6,3	101,6
Boşanmalar	15635	13655	+1980	1,7	1,5	113,3

¹⁾ Əmsallar il üçün hesablanmışdır

Ötən ilin 11 ayı ərzində Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələri tərəfindən 129183 doğulan körpə qeydə alınmış və əhalinin hər 1000 nəfərinə bu göstərici 2018-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə dəyişməyərək eyni səviyyədə (14,2) qalmışdır. Doğulanların 53,2 faizi oğlan, 46,8 faizi isə qız uşaqlarıdır. Körpələrdən 3102-si əkiz, 102-si üçəm, 8-i isə dördəm doğulanlardır.

Qrafik 35

2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında ölkədə 50796 ölüm halı qeydə alınmış və 2018-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əhalinin hər 1000 nəfərinə ölüm səviyyəsi 5,8-dən 5,6-ya düşmüşdür.

Ötən ilin yanvar-noyabr ayları ərzində qeydiyyat şöbələri tərəfindən 58317 nikah və 15635 boşanma halları qeydə alınmış və 2018-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əhalinin hər 1000 nəfərinə nikahların sayı 6,3-dən 6,4-ə, boşanmaların sayı isə 1,5-dən 1,7-yə qədər artmışdır.

2019-cu ilin 11 ayı ərzində Daxili İşlər Nazirliyi və Dövlət Miqrasiya Xidmətinin müvafiq qurumları tərəfindən daimi yaşamaq üçün Azərbaycana 1861 nəfər gələn, Azərbaycandan isə 1511 nəfər gedən qeydə alınaraq, miqrasiya saldosu müsbət 350 nəfər təşkil etmişdir.

Sosial müdafiə

Ölkə əhalisinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi daim dövlətin diqqət mərkəzində olan ən vacib məsələlərdən biridir.

İlkin məlumatlara əsasən 2020-ci ilin əvvəlinə ölkədə pensiyaçıların sayı 1277,8 min nəfər olmaqla ölkə əhalisinin 12,8 faizini təşkil etmişdir.

Ölkədə pensiyaçıların sosial müdafiəsini gücləndirmək məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 7 fevral tarixli 933 nömrəli Sərəncamına əsasən 2018-ci il üzrə orta aylıq nominal əməkhaqqının illik artım tempinə uyğun olaraq 2019-cu ilin 1 yanvar tarixinə bütün növ əmək pensiyalarının sığorta hissəsi indeksləşdirilərək artırılmışdır.

“Əmək pensiyaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda edilmiş müvafiq dəyişikliklərə əsasən əmək pensiyasının minimum məbləği 2019-cu il 1 mart tarixindən 160 manat, 2019-cu il 1 oktyabr tarixindən isə 200 manat müəyyən olunmuşdur ki, bu da müəyyən edilmiş minimum aylıq əməkhaqqının 80 faizini təşkil edir. Beynəlxalq Valyuta Fondunun məlumatları əsasında aparılmış hesablamalara görə ölkədə minimum pensiyanın alıcılıq qabiliyyəti pariteti üzrə beynəlxalq dollarla qiymətləndirilmiş məbləği MDB məkanında ən yüksək göstəricidir.

İlkin məlumatlara əsasən 2020-ci ilin əvvəlinə 400,4 min nəfər sosial müavinət, 295,7 min nəfər Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdünü almışdır. 2019-cu il ərzində birdəfəlik müavinət alanların sayı 89,3 min nəfər olmuşdur.

“Sosial müavinətlərin məbləğinin artırılması haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 29 avqust tarixli 973 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 15 aprel tarixli 640 nömrəli Fərmanına əsasən birdəfəlik müavinətlərin məbləği 2019-cu ilin aprelin 1-dən artırılaraq uşağın anadan olmasına görə 109 manatdan 200 manata, dəfn üçün isə 146 manatdan 300 manata çatdırılmışdır.

2019-cu il aprelin 1-dək kommunal, nəqliyyat və digər xidmətlərə görə sosial müavinət alan şəxslərə həmin sosial müavinətin əvəzinə, əmək pensiyası alan və döyüşən ordunun tərkibində xidmət etmiş müharibə iştirakçılarına (Böyük Vətən müharibəsi iştirakçıları istisna olmaqla), habelə döyüş əməliyyatı aparılan ölkədə hərbi xidmət borcunu yerinə yetirmiş hərbi qulluqçulara əmək pensiyasının sığorta hissəsinə əlavə əvəzinə “Müharibə veteranlarına Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdü” təsis edilmiş və 2019-cu il aprelin 1-dən onun aylıq məbləği 80 manat müəyyən edilmişdir.

2019-cu il aprelin 1-dən əlillik ümumi xəstəlik, hərbi xidmət dövründə xəstələnmə, əmək zədəsi və peşə xəstəliyi, hərbi əməliyyatlar keçirilən zonada olmaqla əlaqədar, Çernobil AES-də qəzanın ləğvi ilə əlaqədar səbəblərdən baş verdikdə I qrup əlilliyə görə sosial müavinət alanlar üçün təsis edilmiş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdü əmək pensiyası almaq hüququ olan I qrup əlilliyi olan şəxslərə də şamil edilmiş və bu təqaüdün aylıq məbləği 37 faiz artırılaraq 100 manata çatdırılmışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanına əsasən 2019-cu il aprelin 1-dən “I dərəcə əlilliyi olan şəxslərə və ya sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşaqlara qulluq edən şəxslərə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdü” təsis edilmiş və aylıq məbləği 50 manat müəyyən edilmişdir.

Səhiyyə

Ölkədə sosial yönümlü siyasətin həyata keçirilməsi səhiyyənin inkişaf etdirilməsinə və əhalinin sağlamlığının qorunması problemlərinin həll edilməsinə geniş imkan yaradır. Dövlət büdcəsindən səhiyyə sahəsinə ayrılan vəsaitin məbləği ildən-ilə artır. 2019-cu ildə əvvəlki illə müqayisədə bu vəsaitin məbləği 46,9 faiz artırılaraq 1042,5 milyon manata çatdırılmışdır.

Səhiyyəyə dövlət büdcəsindən ayrılan maliyyə vəsaiti aparıcı texnologiyalarla, müasir tibbi avadanlıqlarla təchiz olunmuş yeni tibb mərkəzlərinin yaradılmasına imkan vermişdir.

Səhiyyə sistemində islahatların mühüm istiqamətlərindən biri də Azərbaycanda icbari tibbi sığortanın tətbiq edilməsidir. Səhiyyə xidmətlərinin müasir tələblərə uyğunlaşdırılmasında, bu sahənin mövcud maliyyələşmə mexanizmlərinin yeni iqtisadi əsaslarla təkmilləşdirilməsində və əhaliyə göstərilən tibbi xidmətlərin keyfiyyətinin daha da yüksəldilməsində icbari tibbi sığorta sisteminin tətbiqi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu məqsədlə “Tibbi Sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa əsasən 2020-ci ildən ölkədə icbari tibbi sığortanın inzibati ərazi vahidləri üzrə mərhələli şəkildə tətbiqinə başlanılmış və bu prosesin cari ilin sonunadək tamalanması nəzərdə tutulmuşdur.

İlkin məlumatlara əsasən 2020-ci ilin əvvəlinə ölkədə 32,6 min həkim və 54,2 min orta tibb işçisinin çalışdığı 565 xəstəxana və 1745 ambulatoriya-poliklinika müəssisəsi fəaliyyət göstərir və əhalinin hər 10 min nəfərinə orta hesabla 33 həkim, 54 orta tibb işçisi düşür.

Ötən il qeydə alınmış xəstəliklər arasında tənəffüs, əsəb sistemi və hissiyyat orqanlarının, həzm orqanlarının, qan dövranı sisteminin, sidik-cinsiyyət sisteminin xəstəlikləri, eləcə də qan, qanyaradıcı orqanların xəstəlikləri üstünlük təşkil etmişdir.

Yoluxucu xəstəliklərin profilaktikası, bu xəstəliklər səbəbindən əlilliyin azaldılması və qarşısının alınması işində uşaqların yeni təqvim əsasında vaxtında müasir vaksinlərlə peyvənd olunması xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. 2019-cu ildə

Azərbaycanda inkişaf etmiş Avropa ölkələrində olduğu kimi yoluxucu xəstəliklərdən qorunması məqsədilə uşaqlara 11 xəstəliyə qarşı peyvənd edilmişdir.

Bütün bunların nəticəsində ayrı-ayrı yoluxucu xəstəliklərin azalmasına, bəzilərinin isə tam ləğv olunmasına nail olunmuşdur.

Səhiyyə Nazirliyinin məlumatına əsasən, ötən ilin yanvar-noyabr aylarında 2018-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ölkədə qonokokk infeksiyası ilə (45,5 faiz), hepatit B virusu ilə (29,4 faiz), hepatit C virusu ilə (19,8 faiz), sifilis ilə (13,5 faiz), su çiçəyi ilə (8,2 faiz), ağciyər vərəmi ilə (2,4 faiz) xəstələnmə halları azalmışdır.

Müqayisə olunan dövrdə əhalinin 100 min nəfərinə düşən xəstələnmə hallarının sayı qonokokk infeksiyası üzrə 45,8 faiz, hepatit B virusu üzrə 30,8 faiz, hepatit C virusu üzrə 18,2 faiz, sifilis üzrə 13,8 faiz, su çiçəyi üzrə 9,0 faiz, ağciyər vərəmi üzrə 3,2 faiz azalmışdır.

Kəskin poliomielit, epidemik parotit, məxmərək, anadangəlmə məxmərək sindromu, difteriya, yenidə doğulmuşlarda tetanus, göyöskürək və malyariya xəstəlikləri qeydə alınmamışdır.

Bununla yanaşı qarayara, qoturluq, skarlatin, insanın immün çatışmazlığı virusunun törətdiyi xəstəliklə, bruselyoz ilə xəstələnlərin sayında artım müşahidə olunur. 2007-ci ildən 2018-ci ilin dekabr ayınadək ölkədə qızılca xəstəliyi demək olar ki, qeydə alınmasa da, ötən ilin yanvar-noyabr aylarında bu xəstəliklə qeydə alınmış xəstələrin sayı 281 nəfər olmuşdur.

Ətraf mühit

Ekoloji təhlükəsizliyin təmin edilməsi, bioloji müxtəlifliyin qorunub saxlanılması, atmosfer havasının və su ehtiyatlarının çirklənməsinin, torpaqların degradasiyasının qarşısının alınması ölkədə aparılan ekoloji siyasətin əsas prioritetlərindəndir.

2020-ci ilin əvvəlinə flora və faunanın qorunub saxlanması və təkrar istehsalı üçün ölkədə ümumi sahəsi 120,7 min hektar olan 10 dövlət təbiət qoruğu, sahəsi 421,4 min hektar olan 10 milli park və sahəsi 350,8 min hektar olan 24 dövlət təbiət yasaqlığı mövcud olmuşdur. Xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri ölkə ərazisinin 10,3 faizini təşkil edir.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin monitoring xidmətləri tərəfindən 2019-cu ildə 1486 müəssisədə müvafiq müayinələr aparılmış və nəticədə su hövzələrinin çirkləndirilməsi üzrə tədqiq olunmuş müəssisələrin 35,8 faizində, atmosfer havasının çirkləndirilməsi üzrə tədqiq olunmuş müəssisələrin 45,8 faizində, torpaq ehtiyatlarının çirkləndirilməsi üzrə isə müayinəyə cəlb olunmuş müəssisələrin 37,9 faizində atılan tullantıların icazə verilən həddən artıq olması qeydə alınmışdır.

Təbiəti mühafizə qanunvericiliyinin pozulmasına görə ötən il inzibati məsuliyyətə cəlb olunmuş 868 nəfər vəzifəli şəxs və vətəndaşlardan 955 min manat məbləğində cərimə tutulmuşdur.

Təhsil

Azərbaycan Respublikasında təhsil sistemi milli, mənəvi ümumbəşəri dəyərlərə əsaslanaraq ümumdünya təhsil sisteminə inteqrasiya yolu ilə inkişaf etməkdədir.

Aparılan uğurlu islahatlar nəticəsində əhalinin təhsil səviyyəsi ilbəil artır və bu gün 15 və yuxarı yaşlı əhalinin hər 1000 nəfərindən 972-si ali, orta ixtisas və orta təhsilə malikdir.

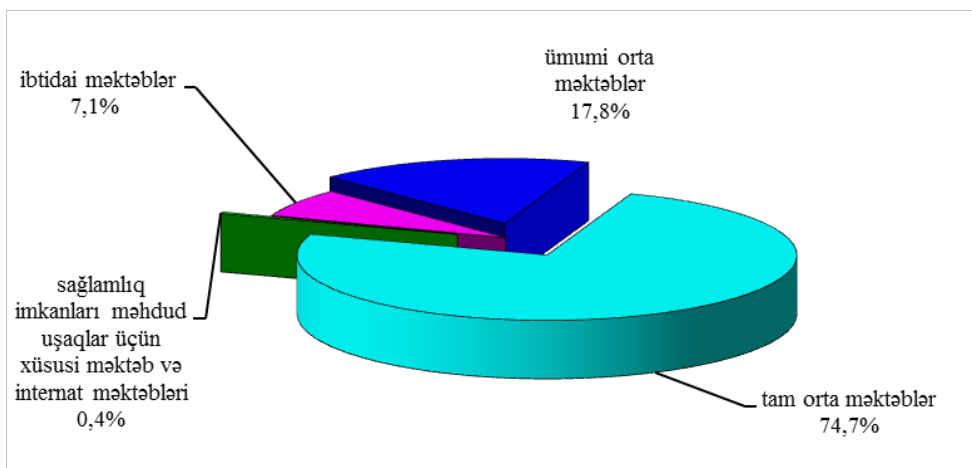
İlkin məlumatlara əsasən, 2020-ci il yanvar ayının 1-i vəziyyətinə ölkədə fəaliyyət göstərən 1679 dövlət və 124 qeyri-dövlət məktəbəqədər təhsil müəssisəsində 126 mindən çox uşaq tərbiyə alır.

2019/2020-ci tədris ilinin əvvəlinə ölkənin 4400 dövlət və 33 qeyri-dövlət ümumi təhsil müəssisələrində (hazırlıq siniflərində oxuyanlar da daxil olmaqla) 1,6 milyon şagird təhsil almışdır. Bundan əlavə, sağlamlıq imkanları məhdud olan 6,6 min uşağın təhsil aldığı 16 xüsusi məktəb və ya ümumi təhsil müəssisələrində təşkil edilmiş xüsusi siniflər fəaliyyət göstərmişdir.

Ümumi təhsil müəssisələrində ikinci və üçüncü növbələrdə təhsil alan şagirdlərin xüsusi çəkisi 17,0 faiz olmuşdur.

Qrafik 36

2019/2020-ci tədris ilinin əvvəlinə əyani ümumi təhsil müəssisələri

2019/2020-ci tədris ilinin əvvəlinə şagirdlərinin sayı 57,3 min nəfər olan 103 dövlət liseyi və gimnaziyası fəaliyyət göstərmişdir.

Dövlət müəssisələrinin ümumi sayında məcburi köçkün uşaqlar üçün 583 əyani ümumi təhsil müəssisəsi fəaliyyət göstərir və burada 102,1 min nəfər şagird təhsil alır.

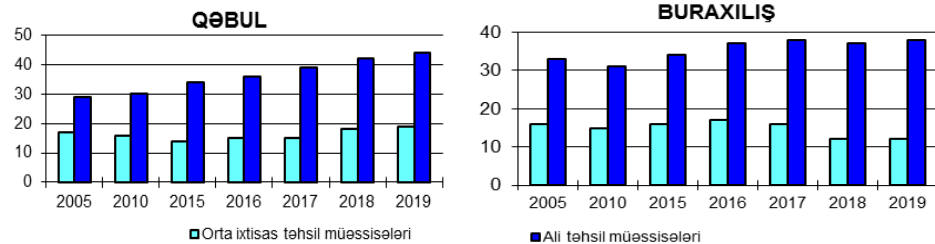
2019-cu ildə əyani ümumi təhsil müəssisələrini bitirən 79,7 min nəfər məzundan 78,9 min nəfəri və ya 99,0 faizi tam orta təhsil haqqında attestat almışdır.

2019/2020-ci tədris ilinin əvvəlinə ölkədə fəaliyyət göstərən 58 orta ixtisas təhsil müəssisəsində 56,0 min tələbə təhsil almış, onların üçdə iki hissəsini qadınlar təşkil etmişdir.

Azərbaycanda bakalavr və magistrlərin hazırlanmasını həyata keçirən 40 dövlət və 12 qeyri-dövlət ali təhsil müəssisəsində, eləcə də 27 elmi təşkilatda təhsil alanların sayı 187,7 min nəfər olmuşdur ki, onların da 48,8 faizini qadınlar təşkil etmişdir.

Qrafik 37

Dövlət və qeyri-dövlət ali və orta ixtisas təhsil müəssisələrində tələbə qəbulu və buraxılışı, min nəfər

2019-cu ildə ölkənin ali təhsil müəssisələrinə 44,3 min nəfər tələbə qəbul olunmuş və qəbul geniş profilli ixtisas siyahısına uyğun olaraq həyata keçirilmişdir.

Bakalavriata qəbul olunan tələbələrin ümumi sayında ödənişli əsaslarla təhsilə qəbul olunanların xüsusi çəkisi 55,1 faiz olmuşdur ki, onların da 77,3 faizi dövlət ali təhsil müəssisələrinin payına düşür.

Hazırda dövlət ali təhsil müəssisələrinin əyani şöbələrində oxuyan tələbələrin 44,6 faizi təqaüd alır. Ali təhsil müəssisələrində magistr səviyyəsi üzrə akademik göstəriciləri 91-100 bal olan tələbələrə 145 manat, 71-100 bal olan tələbələrə 120 manat, 51-100 bal olan tələbələrə 80 manat, bakalavr səviyyəsi üzrə isə müvafiq olaraq 130, 110 və 75 manat təqaüd müəyyən edilir.

Ölkənin ali təhsil müəssisələrində Azərbaycan vətəndaşları ilə yanaşı 84 xarici ölkədən 5,5 min tələbə də təhsil alır. Əcnəbi tələbələrin sırasında Türkiyə, İran, Rusiya, Gürcüstan, İraq və Türkmənistan Respublikasının vətəndaşları üstünlük təşkil edirlər.

2019/2020-ci tədris ilinin əvvəlinə xarici ölkələrdə dövlət xətti ilə təhsil alan tələbələrin sayı 807 nəfər təşkil etmişdir. Xaricdə təhsil alan gənclərin 44,6 faizi Bakı, 55,4 faizi isə Azərbaycanın müxtəlif regionlarında yerləşən məktəblərin məzunlarıdır. Tələbələrin əksəriyyəti Türkiyə, Rusiya, Macarıstan, Çin, Birləşmiş Krallıq və Kanadanın ali təhsil müəssisələrində təhsil alır.

Elm

İlkin məlumatlara əsasən, 2020-ci ilin əvvəlinə ölkədə müxtəlif elmi-texniki xidmətləri həyata keçirən 133 elmi təşkilat və müəssisə fəaliyyət göstərmişdir. Bu elm ocaqlarında elmi-tədqiqat və işləmələrlə 20,2 mindən artıq mütəxəssis məşğul olur, onların da 71,4 faizi tədqiqatçılardır. Bu mütəxəssislərin 37,4 faizinin elmlər doktoru və ya fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi vardır.

Bundan əlavə, elmi-tədqiqat bölmələrində ştatda olmayan və ali təhsil müəssisələrində çalışan 7 min nəfər elmi pedaqoji işçi elmi-tədqiqat bölmələrində tədqiqat və işləmələri yerinə yetirirlər. Onların da yarıdan çoxu elmlər doktoru və ya fəlsəfə doktoru alimlik dərəcəsinə malikdirlər.

Hazırda Milli Elmlər Akademiyasının 68 həqiqi və 105 müxbir üzvü vardır.

Mədəniyyət

Azərbaycan digər sahələrdə olduğu kimi, mədəniyyətin inkişafı sahəsində də uğurlu addımlar atır və milli mədəniyyətin inkişafı dövlət siyasətinin prioritet məsələlərindən biri hesab edilir.

Son illər ölkədə mədəniyyət sahəsinin inkişafı ilə əlaqədar bir sıra əhəmiyyətli layihələr həyata keçirilmiş, milli mədəniyyətimizin dünyada tanınması, ölkəmizin dünyanın mədəniyyət məkanına uğurla inteqrasiya olunması, milli mədəni irsimizin, dəyər və sərvətlərimizin qorunub saxlanması, inkişaf etdirilməsi istiqamətində mühüm nəticələrə nail olunmuşdur.

Dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri də mövcud mədəniyyət ocaqlarının maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, yeni mədəniyyət obyektlərinin tikintisi, tarixi-mədəni, ədəbi-bədii və elmi-fəlsəfi irsin qorunub saxlanmasıdır.

İlkin məlumatlara əsasən bu gün Azərbaycanda 32 milyon kitabxana fondu olan 2942 kütləvi kitabxana, 2319 klub müəssisəsi, 239 muzey, 28 peşəkar teatr və 348 mədəniyyət və istirahət parkı əhaliyə xidmət göstərir.

Ötən il muzeylərə gələn ziyarətçilərin sayı 3,2 milyon nəfər, teatrlara gələn tamaşaçıların sayı isə 0,7 milyon nəfər olmuşdur. Teatrlarda repertuar müntəzəm olaraq təzələnir və tamaşalar azərbaycan dili ilə yanaşı, rus və ləzgi dillərində də göstərilir.

İdman

Ölkənin bütün sosial sahələrində olduğu kimi, sürətli inkişaf prosesi bədən tərbiyəsi və idmanı da əhatə edir, bu sahədə qazanılan nailiyyətlər ilbəil artır.

Cari ilin əvvəlinə ölkənin bölgələrində 40-dan çox müasir Olimpiya İdman Kompleksi tikilib istifadəyə verilmişdir.

2019-cu ildə Neftçala, Tərtər, Goranboy rayonlarında və Yevlax şəhərində Olimpiya İdman Komplekslərinin, Bakı şəhərinin Qala qəsəbə-sində, Yardımlı rayonunda İdman komplekslərinin tikintisi davam etdirilmişdir.

2019-cu ildə ölkədə 62 beynəlxalq və 233 respublika idman yarışları təşkil edilmiş, dünyada keçirilmiş 243 beynəlxalq yarışda Azərbaycanın yığma komandalarının iştirakı təmin olunmuşdur.

Ötən il sərbəst və yunan-roma güləşi üzrə Müşfiq İsayevin xatirəsinə həsr olunmuş beynəlxalq turnir, batut gimnastikası, bədii və idman gimnastikası üzrə dünya kuboku, bədii gimnastika, aerobika gimnastikası üzrə Avropa çempionatı, bədii gimnastika üzrə dünya çempionatı, Mingəçevir şəhəri “Kür” Olimpiya Tədris-İdman Mərkəzində akademik, kayak və kanoe qayıqlarında avarçəkmə üzrə “Prezident Kuboku” beynəlxalq rəqətası, Formula 1 üzrə “Azərbaycan Qran-Pri”si yarışları, “Baku Open-2019” beynəlxalq şahmat festivalı, milli karate üzrə “Baku Open” beynəlxalq turniri, futbol üzrə Avropa liqasının final oyunu, cüdo üzrə “Qran-Şlem” yarışları, qrappling üzrə dünya birinciliyi, sportinq atıcılığı üzrə “Qran-pri” yarışları və s. iri miqyaslı tədbirlər keçirilmişdir.

2019-cu ildə mühüm nailiyyətlər əldə etmiş idmançılarımız beynəlxalq yarışlarda ümumilikdə 775 medal qazanmışlar ki, onların 271-i qızıl, 238-i gümüş, 266-cı isə bürüncdür.

Belarusun paytaxtı Minsk şəhərində keçirilmiş II Avropa Oyunlarında Azərbaycan komandası 5 qızıl, 10 gümüş, 13 bürünc olmaqla ümumilikdə 28 medal qazanmış və iştirakçı ölkələr arasında 10-cu yeri tutmuşdur.

İtaliyanın Neapol şəhərində keçirilmiş 18 idman növü üzrə 118 ölkədən 6000 nəfər tələbə idmançının iştirak etdiyi XXX Ümumdünya Universiadasını ölkəmizin tələbə idmançıları uğurla başa vuraraq 2 qızıl, 3 gümüş və 2 bürünc medal qazanmaqla ümumi komanda hesabında 18-ci yerə layiq görülmüşdür.

İlkin məlumatlara görə 2020-ci ilin əvvəlinə ölkədə idman qurğularının sayı təxminən 11,5 minə keçmişdir. Əhali arasında futbol, voleybol, şahmat, yüngül atletika, dama, basketbol, sərbəst güləş, stolüstü tennis və yunan-roma güləşi kimi idman növlərinə daha çox maraq göstərilir.

**Azərbaycan Respublikası
Dövlət Statistika Komitəsinin
sədri**

Tahir Budaqov

Ə L A V Ə L Ə R

Əsas iqtisadi göstəricilərin dinamikası

	Sənaye məhsulu	Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi	İstehlak qiymətləri indeksi	Pərakəndə ticarət dövriyyəsi (bütün kanallar üzrə)
--	----------------	--	-----------------------------	--

2018-ci il
2017-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə

yanvar	101,5	117,2	105,5	102,4
yanvar-fevral	101,4	116,3	104,7	102,5
yanvar-mart	102,0	118,8	104,0	102,6
yanvar-aprel	100,9	121,9	103,5	102,5
yanvar-may	100,7	125,1	103,2	102,4
yanvar-iyun	101,0	128,1	103,0	102,5
yanvar-iyul	100,7	129,9	102,8	102,6
yanvar-avqust	101,9	130,5	102,7	102,7
yanvar-sentyabr	102,0	130,6	102,6	102,7
yanvar-oktyabr	101,5	130,7	102,4	102,7
yanvar-noyabr	101,4	128,6	102,3	102,7
yanvar-dekabr	101,5	126,0	102,3	103,0

2019-cu il
2018-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə

yanvar	103,4	99,9	101,7	102,7
yanvar-fevral	104,6	103,9	101,9	102,6
yanvar-mart	104,4	106,1	102,1	102,7
yanvar-aprel	102,2	107,5	102,4	102,7
yanvar-may	102,2	107,6	102,4	102,8
yanvar-iyun	101,5	106,7	102,5	102,8
yanvar-iyul	102,2	105,6	102,7	102,9
yanvar-avqust	102,0	104,2	102,6	102,9
yanvar-sentyabr	101,7	103,1	102,6	103,0
yanvar-oktyabr	101,4	101,7	102,6	103,1
yanvar-noyabr	101,4	102,0	102,6	103,5
yanvar-dekabr	101,8	103,2	102,6	103,6

**2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında
tikintinin əsas göstəriciləri
(bütün maliyyə mənbələri hesabına)**

	2019-cu ildə	Əvvəlki ilə nisbətən (müqayisəli qiymətlərlə), faizlə
İstifadəyə verilmişdir: Yaşayış evləri, ümumi sahə, min kvadrat metr	8747,3 ^{*)}	3,9 d.
Xəstəxanalar, çarpayısı	785	97,2
Ambulatoriya-poliklinika müəssisələri, bir növbədə gəlişlərin sayı	68	151,1
Ümumi təhsil müəssisələri, şagird yeri	7918	40,3
Məktəbəqədər təhsil müəssisələri, yer	770	34,7
Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər, milyon manat	17184,3	97,7
ondan		
məhsul istehsalı sahələrinə	11393,4	96,4
xidmət sahələrinə	4432,6	102,0
yaşayış evlərinin tikintisinə	1358,3	95,2
Ümumi vəsaitdən tikinti-quraşdırma işlərində istifadə edilmişdir - cəmi	11245,4	93,9

*) İstifadəyə verilmiş yaşayış evlərinin sahəsinə dair məlumatlarda müşahidə olunan kəskin artım "Bəzi çoxmənzilli binaların istismarına icazə verilməsinin sadələşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 19 fevral tarixli 529 nömrəli Fərmanına əsasən, əvvəlki illərdə tikilmiş və müəyyən səbəblərə görə istismarına icazə verilməmiş bəzi çoxmənzilli binaların cari ilin hesabat dövründə istismarına icazə verilməsi ilə bağlı olmuşdur.

**Əsas kənd təsərrüfatı məhsullarının
istehsalı və məhsuldarlığı**

	2018-ci il	2019-cu il	2019-cu il 2018-ci ilə nisbətən	
			%	+, -
İstehsal, min ton				
Taxıl-cəmi	3309,2	3538,5	106,9	229,3
Pambıq	233,6 ²⁾	295,3	126,4	61,7
Dən üçün günəbaxan ¹⁾	24,3	34,8	143,3	10,5
Şəkər çuğunduru ¹⁾	299,4	237,0	79,1	-62,4
Tütün	6,3	6,0	95,6	-0,3
Kartof	898,9	1004,2	111,7	105,3
Tərəvəz	1521,9	1714,7	112,7	192,8
Bostan məhsulları	401,9	447,6	111,4	45,7
Meyvə və giləmeyvə	1010,8	1099,7	108,8	88,9
Üzüm	167,6	201,8	120,4	34,2
Yaşıl çay yarpağı, ton	868,6	929,4	107,0	60,8
Məhsuldarlıq, sent/ha				
Taxıl-cəmi	30,0	32,1	107,0	2,1
Pambıq	17,6	29,5	167,6	11,9
Dən üçün günəbaxan ¹⁾	20,6	21,6	104,9	1,0
Şəkər çuğunduru ¹⁾	350	328	93,7	-22
Tütün	19,0	19,3	101,6	0,3
Kartof	149	169	113,4	20
Tərəvəz	162	176	108,6	14
Bostan məhsulları	191	209	109,4	18
Meyvə və giləmeyvə	68,0	71,0	104,4	3,0
Üzüm	92,8	104,8	112,9	12,0
Yaşıl çay yarpağı	11,1	14,7	132,4	3,6
Heyvandarlıq məhsulları istehsalı, min ton				
Ət (diri çəkiddə)	556,6	573,3	103,0	16,7
Ət (kəsilmiş çəkiddə)	326,0	335,7	103,0	9,7
Süd	2080,4	2129,4	102,4	49,0
Yumurta, min ədəd	1676,2 ²⁾	1827,1	109,0	150,9
Yun	15,8	16,1	101,6	0,3
Barama, ton	513,9	643,7	125,3	129,8

¹⁾ ilkin çəkiddə

²⁾ 2018-ci ilin yekun məlumatları əsasında dəqiqləşdirilmişdir

Əsas heyvandarlıq məhsullarının dinamikası

	2019-cu il	2018-ci il	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
<u>Ət istehsalı (diri cəkiddə), ton</u>			
Yanvar	40 690	39 352	103,4
Yanvar-fevral	80 542	78 196	103,0
Yanvar-mart	122 939	119 243	103,1
Yanvar-aprel	166 144	161 305	103,0
Yanvar-may	201 358	195 304	103,1
Yanvar-iyun	252 518	245 163	103,0
Yanvar-iyul	289 268	280 842	103,0
Yanvar-avqust	332 610	322 922	103,0
Yanvar-sentyabr	375 452	364 729	102,9
Yanvar-oktyabr	429 859	417 744	102,9
Yanvar-noyabr	476 629	463 646	102,8
Yanvar-dekabr	573 344	556 644	103,0
<u>Süd istehsalı, ton</u>			
Yanvar	152 510	151 105	100,9
Yanvar-fevral	304 946	299 846	101,7
Yanvar-mart	467 536	458 175	102,0
Yanvar-aprel	649 847	636 750	102,1
Yanvar-may	845 891	829 055	102,0
Yanvar-iyun	1 037 164	1 016 841	102,0
Yanvar-iyul	1 219 165	1 199 359	101,7
Yanvar-avqust	1 386 039	1 365 319	101,5
Yanvar-sentyabr	1 574 048	1 550 779	101,5
Yanvar-oktyabr	1 751 366	1 720 068	101,8
Yanvar-noyabr	1 938 703	1 899 001	102,1
Yanvar-dekabr	2 129 399	2 080 437	102,4

	2019-cu il	2018-ci il	Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
<u>Yumurta istehsalı, min ədəd</u>			
Yanvar	144 164	168 560	85,5
Yanvar-fevral	283 001	281 855	100,4
Yanvar-mart	442 363	434 609	101,8
Yanvar-aprel	597 751	579 568	103,1
Yanvar-may	765 498	741 815	103,2
Yanvar-iyun	926 948	887 388	104,5
Yanvar-iyul	1 093 426	1 022 411	106,9
Yanvar-avqust	1 242 221	1 162 409	106,9
Yanvar-sentyabr	1 386 116	1 295 934	107,0
Yanvar-oktyabr	1 531 672	1 416 500	108,1
Yanvar-noyabr	1 669 937	1 534 714	108,8
Yanvar-dekabr	1 827 072	1 676 213	109,0
<u>Yun istehsalı, ton</u>			
Yanvar-mart	-	-	-
Yanvar-aprel	2 278	1 568	145,3
Yanvar-may	12 200	11 837	103,1
Yanvar-iyun	14 618	14 496	100,8
Yanvar-iyul	14 946	14 729	101,5
Yanvar-avqust	15 388	15 160	101,5
Yanvar-sentyabr	15 830	15 604	101,4
Yanvar-oktyabr	15 912	15 680	101,5
Yanvar-noyabr	15 928	15 686	101,5
Yanvar-dekabr	16 095	15 849	101,6

Mal-qaranın sayı
(ayın 1-i vəziyyətinə, min başla)

	İribuynuzlu mal-qara	o cümlədən inək və camışlar	Qoyun və keçilər
2015			
Yanvar	2 697,5	1 299,2	8 645,4
Aprel	2 701,9	1 298,4	8 784,4
İyul	2 708,2	1 301,3	8 807,4
Oktyabr	2 703,9	1 301,4	8 743,4
2016			
Yanvar	2 708,3	1 303,0	8 677,1
Aprel	2 719,6	1 302,6	8 828,0
İyul	2 724,9	1 303,6	8 823,2
Oktyabr	2 720,8	1 303,8	8 740,7
2017			
Yanvar	2 698,5	1 299,0	8 614,8
Aprel	2 706,8	1 300,8	8 785,5
İyul	2 707,7	1 299,9	8 767,1
Oktyabr	2 702,6	1 298,7	8 667,3
2018			
Yanvar	2 673,0	1 285,8	8 454,3
Aprel	2 684,1	1 290,0	8 659,2
İyul	2 691,3	1 290,7	8 649,0
Oktyabr	2 686,5	1 291,0	8 549,4
2019			
Yanvar	2 658,8	1 279,1	8 304,1
Aprel	2 672,7	1 284,8	8 563,7
İyul	2 674,0	1 284,9	8 542,7
Oktyabr	2 669,4	1 284,0	8 451,9
2020			
Yanvar	2 658,1	1 281,2	8 296,3

Nəqliyyat sektorunda yük daşınması, min ton

	2019-cu ilin yanvar- dekabr aylarında	2018-ci ilin müvafiq dövründə	2018-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Cəmi	235 321,6	230 144,1	102,2
o cümlədən:			
Dəmir yolu	15 232,7	13 954,1	109,2
Dəniz	5 968,7	8 236,1	72,5
Hava	206,4	207,8	99,3
Boru xəməri	58 595,9	58 402,0	100,3
neft xəməri	38 786,7	41 490,9	93,5
qaz xəməri	19 809,2	16 911,1	117,1
Avtomobil	155 317,9	149 344,1	104,0

Nəqliyyat sektorunda yük dövriyyəsi, milyon ton-km

	2019-cu ilin yanvar- dekabr aylarında	2018-ci ilin müvafiq dövründə	2018-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Cəmi	89 773,1	93 296,0	96,2
o cümlədən:			
Dəmir yolu	5 155,3	4 491,8	114,8
Dəniz	3 331,2	4 575,7	72,8
Hava	987,8	919,4	107,4
Boru xəməri	62 768,0	66 452,6	94,5
neft xəməri	55 797,5	60 658,3	92,0
qaz xəməri	6 970,5	5 794,3	120,3
Avtomobil	17 530,8	16 856,5	104,0

Nəqliyyat sektorunda sərnişin daşınması, min sərnişin

	2019-cu ilin yanvar- dekabr aylarında	2018-ci ilin müvafiq dövründə	2018-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Cəmi	2 056 514,2	2 002 836,2	102,7
o cümlədən:			
Dəmir yolu	3 848,9	2 840,5	135,5
Dəniz	22,2	15,7	141,4
Hava	2 703,5	2 398,9	112,7
Metro	236 681,6	231 016,4	102,5
Avtomobil	1 813 258,0	1 766 564,7	102,6
avtobus	1 741 364,5	1 697 236,3	102,6
taksi	71 893,5	69 328,4	103,7

**Nəqliyyat sektorunda sərnişin dövriyyəsi,
milyon sərnişin-km**

	2019-cu ilin yanvar- dekabr aylarında	2018-ci ilin müvafiq dövründə	2018-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Cəmi	33 866,6	33 497,4	101,1
o cümlədən:			
Dəmir yolu	545,5	466,0	117,1
Dəniz	9,6	6,8	141,2
Hava	4 749,9	5 199,1	91,4
Metro	2 611,5	2 549,0	102,5
Avtomobil	25 950,1	25 276,5	102,7
avtobus	24 400,5	23 782,2	102,6
taksi	1 549,6	1 494,3	103,7

Pərakəndə ticarət dövriyyəsi

	2018		2019	
	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Yanvar	2794,6	102,4	2898,5	102,7
Fevral	2520,3	102,6	2616,6	102,5
Mart	3176,8	103,0	3328,0	102,9
I rüb	8491,7	102,6	8843,1	102,7
Aprel	2397,1	101,9	2514,3	102,4
May	2808,9	102,1	2971,0	103,2
İyun	3448,2	102,9	3649,5	103,0
II rüb	8654,2	102,7	9134,8	102,5
Yanvar-iyun	17145,9	102,5	17977,9	102,8
İyul	2936,4	103,0	3130,4	102,8
Avqust	2884,1	103,7	3066,9	103,2
Sentyabr	3191,7	102,6	3402,2	103,3
III rüb	9012,2	103,1	9599,5	102,6
Yanvar-sentyabr	26158,1	102,7	27577,4	103,0
Oktyabr	3315,4	102,6	3545,5	103,8
Noyabr	2963,3	104,3	3296,3	108,1
Dekabr	4653,2	104,9	4972,5	104,1
IV rüb	10931,9	104,3	11814,3	104,5
İllik	37090,0	103,0	39391,7	103,6

**Pərakəndə ticarət dövriyyəsinin məhsul qrupları üzrə
dövriyyəsi və indeksləri**

	Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları		Qeyri-ərzaq məhsulları	
	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
2018				
Yanvar	1411,4	101,7	1383,2	103,0
Fevral	1279,9	101,8	1240,4	103,4
Mart	1612,8	102,6	1564,0	103,4
I rüb	4304,1	102,0	4187,6	103,3
Aprel	1162,0	101,5	1235,1	102,3
May	1392,6	101,3	1416,3	102,9
İyun	1640,3	102,2	1807,9	103,5
II rüb	4194,9	101,8	4459,3	103,0
Yanvar-iyun	8499,0	101,9	8646,9	103,1
İyul	1522,1	102,4	1414,3	103,7
Avqust	1511,3	104,6	1372,8	102,8
Sentyabr	1601,5	101,1	1590,2	104,2
III rüb	4634,9	102,6	4377,3	103,6
Yanvar – sentyabr	13133,9	102,1	13024,2	103,3
Oktyabr	1646,5	102,4	1668,9	102,7
Noyabr	1492,3	104,1	1471,0	104,5
Dekabr	2365,7	104,4	2287,5	105,3
IV rüb	5504,5	103,8	5427,4	104,2
Yanvar dekabr	18638,4	102,5	18451,6	103,4
2019				
Yanvar	1456,0	102,4	1442,5	103,1
Fevral	1325,3	102,1	1291,3	102,9
Mart	1690,8	102,5	1637,2	103,3
I rüb	4472,1	102,4	4371,0	103,1
Aprel	1232,8	102,5	1281,5	102,3
May	1482,8	102,6	1488,2	103,7
İyun	1757,2	102,7	1892,3	103,3
II rüb	4472,8	102,6	4662,0	103,2
Yanvar-iyun	8944,9	102,5	9033,0	103,1
İyul	1641,4	101,8	1489,0	103,8
Avqust	1631,8	103,1	1435,1	103,3
Sentyabr	1729,0	102,7	1673,2	104,0
III rüb	5002,2	102,6	4597,3	103,8

	Ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları		Qeyri-ərzaq məhsulları	
	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	milyon manatla	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Yanvar – sentyabr	13947,1	102,6	13630,3	103,3
Oktyabr	1794,7	103,8	1750,8	103,9
Noyabr	1674,0	107,0	1622,3	109,2
Dekabr	2551,6	103,5	2420,9	104,8
IV rüb	6020,3	104,5	5794,0	105,7
Yanvar dekabr	19967,4	103,2	19424,3	104,0

İctimai iaşə dövriyyəsinin dinamikası

	2018-ci il		2019-cu il	
	min manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	min manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Yanvar	97 479,7	103,5	101 995,5	103,6
Fevral	95 550,8	103,8	100 335,0	103,4
Mart	109 424,1	104,1	114 777,0	103,1
I rüb	302 454,6	103,8	317 107,5	103,4
Aprel	93 079,6	104,6	98 288,1	103,8
May	115 707,6	106,8	120 895,0	102,9
İyun	141 021,6	106,0	149 641,0	104,5
II rüb	349 808,8	105,9	368 824,1	103,7
Yanvar-iyun	652 263,4	104,8	685 931,6	103,6
İyul	126 193,7	106,9	140 160,9	109,4
Avqust	127 431,2	115,3	140 970,0	109,3
Sentyabr	123 713,8	102,9	133 019,6	106,6
III rüb	377 338,7	108,2	414 150,5	108,5
Yanvar-sentyabr	1 029 602,1	106,0	1 100 082,1	105,4
Oktyabr	139 489,4	107,7	151 462,8	107,6
Noyabr	145 140,7	109,2	160 455,9	109,9
Dekabr	219 063,2	109,4	243 162,2	110,3
IV rüb	503 693,3	108,9	555 080,9	109,4
İllik	1 533 295,4	106,8	1 655 163,0	106,7

Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər (aylar üzrə)

	2018-ci il		2019-cu il	
	milyon manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	milyon manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
Yanvar	737,5	101,3	768,7	100,8
Fevral	536,7	101,5	558,9	100,4
Mart	729,9	101,9	765,0	101,1
I rüb	2 004,1	101,7	2 092,6	100,8
Aprel	536,3	102,9	566,9	101,8
May	635,1	104,4	664,7	102,4
İyun	730,7	102,8	765,9	102,5
II rüb	1 902,1	103,3	1 997,5	102,1
Yanvar-iyun	3 906,2	102,5	4 090,1	101,5
İyul	759,3	103,7	802,4	103,3
Avqust	770,5	103,6	800,4	103,8
Sentyabr	850,5	101,0	877,9	103,1
III rüb	2 380,3	102,7	2 480,7	103,4
Yanvar-sentyabr	6 286,5	102,6	6 570,8	102,1
Oktyabr	830,5	103,4	868,3	103,6
Noyabr	827,9	103,4	873,7	104,6
Dekabr	1 186,8	104,0	1 294,5	108,1
IV rüb	2 845,2	103,8	3 036,5	105,7
İllik	9 131,7	103,0	9607,3	103,1

Dövlət büdcəsinin aylıq və rüblük icrası

	Dövlət büdcəsinin gəlirləri		Dövlət büdcəsinin xərcləri	
	icra, milyon manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə	icra, milyon manat	əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən, faizlə
2018-ci il				
Yanvar	1393,2	112,0	976,5	105,6
Fevral	1216,4	107,9	1493,1	117,9
Mart	1953,8	160,0	1938,4	112,6
I rüb	4563,4	127,1	4408,0	112,7
Aprəl	2056,5	143,8	1558,0	105,5
May	1625,5	123,8	1628,4	122,1
İyun	1615,0	116,2	1929,9	131,3
II rüb	5297,0	128,2	5116,3	119,5
İyul	2269,8	134,7	2125,0	135,2
Avqust	1951,7	141,6	1836,4	117,6
Sentyabr	2026,4	161,3	2180,4	149,7
III rüb	6247,9	144,6	6141,8	133,8
Oktyabr	2107,1	139,3	2103,9	154,0
Noyabr	1982,1	166,2	1900,2	144,7
Dekabr	2311,4	130,8	3061,4	143,6
IV rüb	6400,6	143,1	7065,5	146,9
2019-cu il				
Yanvar	2109,9	151,4	1276,7	130,7
Fevral	1439,9	118,4	1693,2	113,4
Mart	1906,9	97,6	2089,3	107,8
I rüb	5456,7	119,6	5059,2	114,8
Aprəl	2064,4	100,4	2161,3	138,7
May	1527,6	94,0	2205,5	135,4
İyun	1447,4	89,6	1525,0	79,0
II rüb	5039,4	95,1	5891,8	115,2
İyul	2030,4	89,5	2151,6	101,3
Avqust	2374,9	121,7	1609,5	87,6
Sentyabr	2061,8	101,7	1978,5	90,7
III rüb	6467,1	103,5	5739,6	93,5
Oktyabr	2403,9	114,1	1766,2	83,9
Noyabr	1892,5	95,5	1718,5	90,4

**2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycanın tərəfdaş
ölkələrlə xarici ticarət göstəriciləri***

min ABŞ dolları

Ölkələrin adı	Dövriyyə	İdxal	İxrac
Cəmi	30688155,2	12384740,2	18303415,0
o cümlədən:			
İtaliya	5743008,7	333588,0	5409420,7
Türkiyə	4026707,4	1482372,4	2544335,0
Rusiya Federasiyası	2730530,0	2070172,7	660357,3
Çin	1941978,2	1192198,9	749779,3
Almaniya	1560076,3	629872,5	930203,8
İsveçrə	1383090,4	1219073,2	164017,2
İsrail	1246337,1	40401,6	1205935,5
Hindistan	1079492,0	124238,4	955253,6
Ukrayna	764008,9	429943,0	334065,9
İspaniya	763765,0	59452,1	704312,9
Fransa	762578,3	226719,7	535858,6
Amerika Birləşmiş Ştatları	738774,3	716919,2	21855,1
Birləşmiş Krallıq	674648,0	204781,3	469866,7
Çexiya	605053,9	45836,8	559217,1
Gürcüstan	598237,2	66451,4	531785,8
Kanada	534449,0	396252,4	138196,6
İran İslam Respublikası	452624,4	419339,5	33284,9
Xorvatiya	372009,7	2364,0	369645,7
Portuqaliya	366102,0	12197,1	353904,9
Avstraliya	335161,9	295078,5	40083,4
Yaponiya	286956,6	197213,9	89742,7
Tailand	270628,5	43925,0	226703,5
Yunanıstan	253977,4	12870,3	241107,1
Avstriya	253617,9	67986,3	185631,6
Qazaxıstan	220578,0	197510,2	23067,8
Digər ölkələr	2723764,1	1897981,8	825782,3

*Gömrük məlumatı

Azərbaycanın xarici ticarət saldosu

milyon ABŞ dolları

Dövr	2019-cu il			2018-ci il		
	Xarici ticarət saldosu	o cümlədən:		Xarici ticarət saldosu	o cümlədən:	
		MDB üzvü dövlətləri	digər ölkələr		MDB üzvü dövlətləri	digər ölkələr
Yanvar	256,0	-136,0	392,0	348,9	-200,9	549,8
Fevral	739,7	-147,3	887,0	409,6	-82,3	491,9
Mart	362,7	-212,1	574,8	405,5	-165,8	571,3
I rüb	1358,4	-495,4	1853,8	1164,0	-449,0	1613,0
Aprel	1179,5	-188,7	1368,2	1462,1	-75,0	1537,1
May	247,2	-125,5	372,7	889,1	-120,7	1009,8
İyun	177,7	-100,4	278,1	486,7	-85,3	572,0
II rüb	1604,4	-414,6	2019,0	2837,9	-281,0	3118,9
I y/illik	2962,8	-910,0	3872,8	4001,9	-730,0	4731,9
İyul	870,8	-204,9	1075,7	968,9	-156,8	1125,7
Avqust	302,0	-197,9	499,9	1045,0	-141,1	1186,1
Sentyabr	353,1	-260,8	613,9	353,2	-223,1	576,3
III rüb	1525,9	-663,6	2189,5	2367,1	-521,0	2888,1
9 aylıq	4488,7	-1573,6	6062,3	6369,0	-1251,0	7620,0
Oktyabr	877,6	-226,1	1103,7	348,7	-167,5	516,2
Noyabr				905,2	-106,8	1012,0
Dekabr				370,7	-198,7	569,4
IV rüb				1624,6	-473,0	2097,6
İllik				7993,6	-1724,0	9717,6

**2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında ixrac olunan
mühüm növ məhsullar**

Malların adı	2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında		2018-ci ilin yanvar-noyabr aylarına nisbətən, faizlə	
	miqdarı	məbləği (min dollar)	miqdarı	məbləği
Təzə tərəvəz, min ton	199,6	189201,1	93,0	102,0
Təzə meyvə, min ton	293,0	322668,6	109,9	115,8
Kartof, ton	61744,8	26834,2	92,8	90,6
Çay, ton	1358,9	8491,5	106,5	97,5
Bitki yağları, ton	7506,9	6711,0	76,7	79,5
Marqarin, qida üçün yararlı digər qarışıqlar, ton	2682,4	2905,7	126,9	134,7
Şəkər, ton	60925,9	26396,7	149,4	113,9
Meyvə və tərəvəz konservləri, ton	6392,2	8311,1	105,0	117,6
Meyvə və tərəvəz şirələri, ton	8721,3	9739,7	131,1	112,9
Təbii üzüm şərabları və üzüm suslosu, min dkl	490,3	6647,3	79,6	94,4
Tütün, ton	5943,3	12334,1	1,6 d.	111,8
Bentonit gili, min ton	158,5	9040,6	116,0	115,5
Xam neft, min ton	29130,0	14006510,5	107,3	95,8
Xam neft, min ton (ARDNŞ və ABƏŞ-in məlumatlarına əsasən)	28527,2	13121420,5	95,7	86,2
Reaktiv mühərriklər üçün və digər məqsədlər üçün kerosin, min ton	165,5	101829,1	57,0	61,5
Ağır destilyatlar və ya digər məqsədlər üçün qazoyllar, min ton	651,4	292166,4	109,1	97,2
Maye qaz, ton	49568,5	11339,6	62,8	75,5
Təbii qaz, mln.kub metr	10464,9	2078693,8	1,6 d.	1,7 d.
Təbii qaz, mln.kub metr (ARDNŞ və ABƏŞ-in məlumatlarına əsasən)	10907,5	2316153,8	124,8	147,7
Neft koksu, min ton	211,1	21028,3	98,8	153,6
Polietilen, ton	80607,0	65340,9	110,9	95,2
Pambıq lifi, ton	75565,5	107428,2	1,6 d.	153,3
Pambıq ipliği, ton	11541,8	27306,2	134,8	128,3
Qara metallardan borular, ton	9560,9	6482,8	18,1	15,4
Qara metallardan yarımfabrikatlar, ton	23965,2	10112,0	70,6	67,2
Emal olunmamış alüminium, ton	42998,4	79367,5	131,5	116,7

**2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında idxal olunan
mühüm növ məhsullar**

Malların adı	2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında		2018-ci ilin yanvar-noyabr aylarına nisbətən, faizlə	
	miqdarı	məbləği (min dollar)	miqdarı	məbləği
İribuynuzlu heyvan əti, ton	8011,1	25297,6	106,5	110,9
Quş əti və onun əlavə məhsulları, ton	33740,8	39679,6	107,8	111,7
Kərə yağı, digər süd yağları və pastaları, ton	12462,7	63601,2	116,7	102,4
Kartof, min ton	173,9	46817,9	131,2	137,3
Təzə tərəvəz, ton	17426,4	9268,4	125,7	119,9
Təzə meyvə, ton	95833,0	98495,8	101,1	115,9
Çay, ton	12540,9	48963,4	107,5	108,6
Buğda, min ton	1487,7	319693,5	149,9	1,7 d.
Bitki yağları, min ton	122,3	94149,1	114,5	102,2
Xam şəkər və şəkər, min ton	335,7	122997,1	146,2	148,5
Siqaretlər, mlyn. ədəd	4053,6	67391,0	42,4	52,7
Sement və sement klinkerləri, ton	32946,9	7368,4	83,6	79,5
Mineral gübrələr, min ton	318,4	108053,2	120,2	132,3
Polietilen, ton	45365,0	52367,1	119,2	105,3
Rezin şinlər, min ədəd	1819,6	72836,0	115,9	125,9
Polad prokatı, min ton	315,5	240072,7	126,8	125,3
Qara metallardan çubuqlar, min ton	121,3	68074,1	82,0	78,7
Qara metallardan küncüklər, ton	37750,1	28518,8	111,5	97,8
Qara metallardan borular, min ton	176,8	249919,7	86,7	56,9
Məişət kondisionerləri, min ədəd	206,2	49287,6	154,0	148,0
Məişət soyuducuları, ədəd	29458	6749,1	87,1	84,7
Paltaryuyan maşınlar, min ədəd	168,2	35442,3	107,2	119,8
Hesablama maşınları, blok və qurğuları, min ədəd	525,0	75509,0	143,3	130,6
Minik avtomobilləri, ədəd	36061	474960,2	1,8 d.	144,3
Avtobuslar, ədəd	494	68670,7	2,1 d.	5,5 d.
Yük avtomobilləri, ədəd	3261	54021,4	1,7 d.	1,9 d.
Oturacaq, ofis, mətbəx, yataq və digər mebellər, min ədəd	679,6	64027,6	104,5	97,2

**2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında MDB ölkələri üzrə əsas sosial-iqtisadi göstəricilər
(ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən faizlə, daimi qiymətlərlə)**

	Azərbaycan	Ermənistan	Belarus	Qazaxıstan	Qırğızıstan	Moldova	Rusiya	Tacikistan	Özbəkistan	Ukrayna
Ümumi Daxili Məhsul	102,1	107,5 ¹⁾	101,1	104,3 ¹⁾	104,9	104,8 ¹⁾	101,1 ¹⁾		105,7 ¹⁾	104,1 ²⁾
Sənaye məhsulunun ümumi həcmi	101,4	109,3	100,7	103,6	109,6	103,4 ³⁾	102,4	113,0	106,4	98,8
Sənaye məhsulu istehsalçılarının qiymət indeksi	102,0	100,4	106,5	105,4	103,7	101,8	103,6	102,1	145,0	105,2
Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər	97,2	104,5	105,0	108,3	106,3	115,6 ¹⁾	100,7 ¹⁾	94,1	146,0 ¹⁾	112,4 ¹⁴⁾
Ümumi istifadədə olan dəmir yolu ilə yük daşınması	109,7	109,9	93,2	102,4	98,0 ⁵⁾	89,8 ³⁾	99,2	107,5	102,9 ¹⁾	97,4
Pərakəndə əmtəə dövriyyəsi	103,5	108,8	104,4	105,6	103,4		101,6	111,1	107,3	110,4
o cümlədən satış müəssisələrinin pərakəndə əmtəə dövriyyəsi	108,9	109,7	106,1	107,1	105,9	114,1 ⁶⁾	101,9	120,3		111,5
İstehlak qiymətlərinin indeksi	102,6	101,5	105,7	105,2	101,0	104,6	104,6	107,9	114,5	108,3
Əhalinin gəlirləri (faktiki qiymətlərlə)	107,4 ⁷⁾		112,9 ³⁾				105,8 ¹⁸⁾			
Əhalinin mal alınması və xidmətlərə xərcləri (faktiki qiymətlərlə)	105,8 ⁷⁾						105,9 ¹⁸⁾			
Sərəncamda qalan real gəlirlər	104,4 ⁷⁾		106,6 ³⁾				100,2 ¹⁸⁾			
İqtisadiyyatda işləyənlərin orta aylıq əməkhaqqı	111,7 ¹⁾	105,8*	113,6	114,5*	105,0 ³⁾	115,0 ¹⁾	107,3 ³⁾	109,2 ³⁾		118,9 ³⁾
İşçi qüvvəsinin müayinəsi əsasında işsizlərin ümumi sayı			89,2 ¹⁾	100,4*			96,0*			
Məşğulluq xidməti orqanlarından rəsmi qeydiyyatdan keçmiş işsizlərin sayı (dövrün sonuna)	232,4 ³⁾	95,5	72,0	112,7	116,1	85,7	100,5	98,1 ³⁾		96,0

...ardı

**2019-cu ilin yanvar-noyabr aylarında MDB ölkələri üzrə əsas sosial-iqtisadi göstəricilər
(ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən faizlə, daimi qiymətlərlə)**

	Azərbaycan	Ermənistan	Belarus	Qazaxıstan	Qırğızıstan	Moldova	Rusiya	Tacikistan	Özbəkistan	Ukrayna
İxrac (faktiki qiymətlərlə)- cəmi	103,3 ⁹⁾	109,0	96,4 ³⁾	95,0 ³⁾	114,1 ³⁾	103,4 ³⁾	94,5 ¹⁰⁾	108,2	153,1 ³⁾	107,4 ³⁾
o cümlədən										
MDB dövlətlərinə	111,9	111,5	101,4	102,5	96,5	101,8	98,1	80,5	131,4	97,1
MDB üzvü olmayan dövlətlərə	103,4	107,9	90,2	93,6	132,6	103,7	94,0	135,5	165,6	109,2
İdxal (faktiki qiymətlərlə)- cəmi	97,2 ⁹⁾	106,6	100,1 ³⁾	112,6 ³⁾	92,8 ³⁾	101,7 ³⁾	100,7 ¹⁰⁾	105,1	131,3 ³⁾	107,1 ³⁾
o cümlədən										
MDB dövlətlərindən	104,5	109,9	95,6	96,9	98,2	100,5	103,2	112,3	116,7	91,5
MDB üzvü olmayan dövlətlərdən	94,8	105,2	108,0	126,7	88,5	102,1	100,4	95,3	139,8	111,8

¹⁾ 2019-cu ilin yanvar-sentyabrı 2018-ci ilin yanvar-sentyabrına nisbətən

²⁾ 2019-cu ilin III rübü 2018-ci ilin III rübünə nisbətən

³⁾ 2019-cu ilin yanvar-oktyabrı 2018-ci ilin yanvar-oktyabrına nisbətən

⁴⁾ Qeyri-maddi aktivlərə yönəldilən investisiyalar daxil olmaqla

⁵⁾ Yüklənmiş yüklər

⁶⁾ 2019-cu ilin yanvar-oktyabrı 2018-ci ilin yanvar-oktyabrına nisbətən. Ticarət müəssisələrinin avtomobil və motosikllər nəzərə alınmadan əmtəə satışından əldə olunan gəlirləri

⁷⁾ Milli hesablar sisteminin metodologiyasına əsasən

⁸⁾ Göstərilən dövrün göstəricisinin qiymətləndirilməsi əhalinin gəliri və xərcləri göstəricilərinin hesablanması Metodoloji vəziyyətinə əsasən hesablanmışdır (Rostatın 02.07.2014-cü ildə təsdiq olunmuş və 20.11.2018-ci ildə dəyişiklik edilmiş 465 nömrəli əmri əsasında)

⁹⁾ 2019-cu ilin yanvar-oktyabrı 2018-ci ilin yanvar-oktyabrına nisbətən. Müqayisəli qiymətlərlə verilir.

¹⁰⁾ 2019-cu ilin yanvar-oktyabrı 2018-ci ilin yanvar-oktyabrına nisbətən. Rusiya Bankının tədiyə balansının məlumatlarına əsasən.

* Qiymətləndirmə

Qeyd: Ukrayna üzrə məlumatlar Ukraynanın Dövlət statistika xidmətinin rəsmi saytıdan götürülmüşdür.

METODOLOJİ İZAHLAR

Ümumi daxili məhsul (ÜDM) milli hesablar sisteminin ən mühüm göstəricilərindən biridir. ÜDM həm istehsal, həm də xidmətlər sahələrində rezident vahidlərin iqtisadi fəaliyyətinin son nəticəsini xarakterizə edir və bu vahidlərin son istehlak üçün məhsul və xidmətlər istehsalı üzrə yaratdığı əlavə dəyərle ölçülür.

ÜDM ölkədə məhsul və xidmətlər istehsalçıları arasında bölüşdürülən ilkin gəlirlərin, yəni muzzdlu işçilərə verilən əməkhaqqının, istehsala və idxala görə xalis vergilərin, ümumi mənfəətin və ümumi qarışıq gəlirlərin məbləği, başqa sözlə desək gəlirlər üsulu ilə də müəyyənləşdirilə bilər.

Ümumi daxili məhsuldan istifadə edilməsi (xərclər üsulu) məhsul və xidmətlərin son istehlakını, əsas kapitalın ümumi yığılmasını, maddi dövriyyə vəsaitləri ehtiyatlarının dəyişməsini, qiymətlilərin (sərvətlərin) xalis əldə edilməsini və məhsul və xidmətlərin ixrac və idxal saldosunu özündə birləşdirir.

Məhsula və idxala xalis vergilər - subsidiyalar çıxılmaqla məhsula və idxala vergilərdir.

Məhsula görə vergi və idxal (ixrac) vergiləri. Məhsula görə vergilər adətən məhsul və ya xidmət vahidinə görə, yəni rezidentlər tərəfindən istehsal edilən, satılan və ya idxal edilən məhsul və xidmətlərin miqdarına, yaxud dəyərinə mütənəsib olaraq alınan vergilərdir. Onlara əsasən aşağıdakı vergilər aid edilir:

- əlavə dəyər vergisi (ƏDV);
- aksizlər, satışa görə vergilər və s;
- ayrı-ayrı xidmət növlərinə görə vergilər (nəqliyyat, rabitə xidmətlərinə görə vergilər, sığorta vergiləri, reklam, əyləncələrə, oyun və lotereyalara, idman tədbirlərinə görə vergilər və s);
- dövlətin gəlirini artırmaq məqsədilə müəyyən növ məhsul və xidmətlərin istehsalına və yerləşdirilməsinə qanunla inhisar hüququ verilən dövlət müəssisələrinin mənfəəti (fiskal inhisarçıların mənfəəti);
- idxal və ixrac vergiləri, gömrük rüsumları.

Dəyər ifadəsində sənaye məhsulunun həcmində - əsas fəaliyyəti sənaye olan müəssisələr (hüquqi şəxslər) və onların ayrı-ayrı xüsusişdirilmiş bölmələri, hüquqi şəxs yaratmadan sənaye fəaliyyəti göstərən fərdi sahibkarlar tərəfindən, habelə ev təsərrüfatları tərəfindən satılmaq üçün istifadə olunmuş sənaye məhsulunun, sənaye xarakterli işlərin, xidmətlərin dəyəri daxil edilir. Bura sənaye müəssisəsinin və fərdi sahibkarın bütün bölmələri tərəfindən kənara satılmış, özünün əsaslı tikintisinə və qeyri-sənaye bölmələrinə verilmiş, özünün əsas fondlarının (vəsaitlərinin) tərkibinə daxil edilmiş, eləcə də əmək haqqı kimi öz işçilərinə verilmiş məmumat və məhsulların dəyəri, həmçinin hesabat dövründə və ya əvvəllər istehsal olunmasından asılı olmayaraq hesabat dövründə kənara, özünün əsaslı tikintisinə və qeyri-sənaye bölmələrinə satılmış özünün istehsalı olan yarımfabrikatların dəyəri daxil edilir. Dəyər hazır məhsulun istehsalçısı tərəfindən ödənilməyən xammal və materiallardan hazırlanan məmumat bu xammal və materialların dəyəri çıxılmaqla faktiki qüvvədə olan buraxılış qiymətləri ilə sənaye məhsulunun dəyərinə daxil edilir. Sənaye müəssisələrində məhsulun dəyəri zavoddaxili dövriyyənin dəyəri nəzərə alınmadan zavod metodu ilə müəyyən edilir.

Sənaye istehsalı indeksi - dəyər ifadəsində sənaye məhsulunun həcmənin dəyişməsinin dinamikasını xarakterizə edir. Sənaye statistikasında tətbiq edilən metodologiyaya görə, artım (azalma) sürətləri məhsulun natura ifadəsində istehsalına əsaslanmaqla yanaşı aqreqasiya zamanı çəkilər sistemində dəyər ifadəsində “əlavə dəyər” göstəricisi istifadə olunur.

Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər – bütün növ əsas vəsaitlərin alınmasına, yaradılmasına və təkrar istehsalına yönəldilmiş xərclərin məcmusudur. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər tikinti-quraşdırma işlərinə, quraşdırılması tələb olunan və ya tələb olunmayan, tikili və obyektlərin smetasına daxil olan və ya daxil olmayan maşın və avadanlıqların alınmasına və quraşdırılmasına, işçi və məhsuldar heyvanların alınmasına, çoxillik əkmələrin və meşə zolaqlarının salınmasına, layihə-axtarış və sair işlərin yerinə yetirilməsinə sərf edilən xərclərin cəmindən ibarətdir. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin maliyyələşdirmə mənbələri müəssisə

və təşkilatların öz vəsaitləri, büdcə vəsaitləri (dövlət büdcəsi və ya yerli büdcələr), əhəlinin şəxsi vəsaitləri, bank kreditləri, büdcədən kənar fondların vəsaitləri və digər vəsaitlər ola bilər.

Tikinti-quraşdırma işlərinə sərf edilən vəsait – yeni tikilən, yenidən qurulan, genişləndirilən bütün növ bina və qurğuların layihə-smeta sənədlərində yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulmuş tikinti işlərinə və tikintinin smetasına daxil olan və daxil olmayan avadanlıqların quraşdırılması işlərinə sərf edilmiş vəsaitlərin yekunundan ibarətdir.

Məhsul istehsalı obyektlərinin tikintisinə – sənaye, kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq və tikinti fəaliyyət sahəsi obyektlərinin inşasına yönəldilmiş vəsaitin həcmi daxildir.

Xidmət sahələri obyektlərinin tikintisinə – ticarət, nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, informasiya və rabitə, daşınmaz əmlak, təhsil, səhiyyə, istirahət, əyləncə və incəsənət və digər xidmət sahələri obyektlərinin inşasına yönəldilmiş vəsaitin həcmi daxildir.

Neft sektoru üzrə əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər – xam neftin, təbii qazın hasilatı və neft məhsullarının istehsalı ilə məşğul olan müəssisələrin əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitləridir.

Qeyri-neft sektoru üzrə əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər dedikdə, neft sektoru üzrə əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər istisna olmaqla, ölkə iqtisadiyyatının bütün fəaliyyət sahələrində əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlər başa düşülür.

Xarici mənbələrdən əsas kapitala yönəldilmiş xarici vəsaitlər – xarici sərmayədarlar tərəfindən yeni tikintiyə, yenidənqurma və genişləndirmə üzrə tikinti işlərinə, maşın və avadanlıqların əldə edilməsinə sərf edilən investisiyalar aiddir. Buraya həmçinin tikinti işlərində istifadə edilmiş xarici kreditlər, qrantlar və humanitar yardımlar hesabına istifadə edilmiş vəsaitlər də daxildir.

Daxili mənbələrdən əsas kapitala yönəldilmiş daxili vəsaitlər – mənşəyi xarici vəsaitlər olmayan, ölkədə fəaliyyət göstərən müəssisə və təşkilatların öz vəsaitləri, büdcə vəsaiti (dövlət büdcəsi və ya yerli büdcə), ölkə vətəndaşlarının şəxsi

vəsaitləri və ölkə banklarının kreditləri hesabına əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitlərin məcmusudur.

Podrat müqavilələri ilə yerinə yetirilən tikinti işlərinin dəyərinə – tikinti müəssisələri ilə tikinti işlərinin həyata keçirilməsini maliyyələşdirən sifarişçi müəssisə və təşkilatlar arasında bağlanmış müqavilələr əsasında tikinti müəssisələrinin öz gücləri ilə yerinə yetirdikləri bütün növ tikinti işlərinin və xidmətlərin dəyəri aiddir. Bu işlərə tikinti-quraşdırma (yeni tikinti, yenidənqurma, genişləndirmə), əsaslı təmir, cari təmir və digər işlərin və xidmətlərin dəyəri daxildir.

İstifadəyə verilmiş yaşayış evlərinin ümumi sahəsi – ümumi sahəyə mənzildəki bütün otaqların sahəsi, mətbəxlərin, dəhlizlərin, sanitariya qovşaqlarının, vanna və qarderobların, anbarların, eyvanların, lociyaların və digərlərin sahəsi daxildir.

Yaşayış evlərində mənzillər – daimi yaşayış üçün istifadə olunan, başqa yaşayış mənzilləri ilə daxili əlaqəsi olmayan və özünün pilləkən meydançasına, ümumi dəhlizə və ya bilavasitə küçəyə çıxış yolu olan sahədir. Mənzil bir neçə otaqdan ibarət ola bilər.

Kənd, meşə və balıqçılıq təsərrüfatının ümumi məhsulu dedikdə, bu sahədə (kənd, meşə və balıqçılıq) həm satış, həm də şəxsi istehlak məqsədilə istehsal edilmiş məhsul və xidmətlərin ümumi dəyəri nəzərdə tutulur. O, bitkiçilik və heyvandarlıqda, ovçuluq, meşəçilik və balıqçılıq təsərrüfatlarında istehsal olunmuş məhsulların (xidmətlərin) dəyəri əsasında formalaşır.

Bitkiçilik və heyvandarlığın ümumi məhsuluna istehsal olunmuş bitkiçilik və heyvandarlıq məhsullarının dəyəri, bitkiçilikdə bitməmiş istehsalın dəyərinin dəyişməsi və göstərilmiş kənd təsərrüfatı xidmətlərinin dəyəri daxil edilir.

İstehsal olunmuş bitkiçilik məhsulunun dəyərinə kənd təsərrüfatı bitkiləri məhsullarının – dənli, texniki bitkilərin (yağlı bitkilərin toxumları, şəkər çuğunduru, tütün və s.), kartof, tərəvəz və bostan bitkilərinin, meyvə və giləmeyvənin, digər bitkiçilik məhsullarının (yemlik kökümeyvələri, quru ot, külək, senaj, silos, güllər və s.) dəyəri daxildir.

Bitkiçilikdə bitməmiş istehsalın dəyərinə torpağın becərilməsinə çəkilən xərclər (payız şumlaması, herik şumlanması, məhsulu gələcək dövrlərdə əldə olunacaq payızlıq taxılın əkini üçün zəmin hazırlanması), yatırım xərcləri, bağların becərilmə və saxlanma xərcləri daxildir.

Heyvandarlıqda istehsal olunmuş məhsulların dəyəri kənd təsərrüfatı heyvanlarından alınmış məhsulların (süd, yumurta, yun, dəri və s.) dəyəri, kəsim üçün satılmış mal-qara və quşların dəyəri, arıçılıq və xəzli heyvandarlıq məhsullarının dəyərindən ibarətdir.

Göstərilmiş kənd təsərrüfatı xidmətlərinin dəyərinə tarlaçılıq, açıq torpaqda tərəvəzçilik və gülçülük sahəsində, qorunan torpaqlarda becərilmə üzrə, bağçılıq, üzümçülük sahəsində və digər çoxillik əkmələrə göstərilən xidmətlər, aqromeliorasiya xidmətləri, kənd təsərrüfatı bitkilərinin xəstəlik və ziyanvericilərdən qorunması, gübrələrin hazırlanması və gətirilməsi, heyvanların yetişdirilməsi, məhsul yığımından sonrakı kənd təsərrüfatı xidmətləri, çoxaldılma üçün toxumun emal və hazırlanması, tinglik xidmətlərinin dəyəri daxildir.

Ovçuluq təsərrüfatlarında istehsal olunmuş məhsulun dəyərinə vəhşi heyvanların və ov quşlarının ovlanmasından əldə olunmuş dəyər, ovçuluq təsərrüfatının aparılması (vəhşi heyvanların qorunması, onların sayının və yayılmasının uçotu, ovçuluq təsərrüfatlarının yaradılması və ovçuluq təsərrüfatlarında iqtisadi müşahidələrin aparılması və s.) xərcləri, vəhşi heyvanların və ov quşlarının yetişdirilməsi və ovlanması üçün göstərilən xidmətlərin dəyəri daxil edilir.

İstehsal olunmuş meşəçilik və ağac tədarükü məhsullarının dəyərinə meşəyə qulluq və əsas istifadə ilə bağlı doğranmanın gedişində alınmış oduncaq, meşə əkmələrinin rekonstruksiyası ilə əlaqədar kəsmələr və seçmə sanitariya kəsmələr, meşələrin becərilməsi, bərpası və salınması xərcləri, meşəçilik və ağac tədarükü ilə əlaqədar xidmətlərin dəyəri aid olunur.

Balıqçılıq və dəniz məhsullarının dəyərinə ovlanmış balığın, dəniz məhsullarının (xərçəngkimilər, molyusklar, tısbağalar, suitilər, dəniz kirpisi, təbii mirvarilər, mərcanlar,

yosunlar və s.) dəyəri, dəniz orqanizmlərinin və bitkilərinin yetişdirilməsinə, mühafizəsinə çəkilən xərclər, biotexniki tədbirlərin yerinə yetirilməsi (süni kürütökmə yerlərinin quraşdırılması, balıq ehtiyatlarının artırılması, vətəgə əhəmiyyətli balıqların təkrar istehsalı), balıqçılıq və balıq ovlanması ilə bağlı göstərilən xidmətlərin dəyəri daxildir.

Mal-qaranın sayı haqqında məlumatlar kənd təsərrüfatı müəssisələri üzrə rəsmi statistik hesabat formaları, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatları üzrə kənd ərazi icra dairələrinin (vahidlərinin) hesabatları və seçmə müayinə materiallarına əsasən hesablanması yolu ilə müəyyən olunur.

Nəqliyyat sektorunda yük daşınması - mülkiyyət və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq əsas fəaliyyəti nəqliyyat işi olan hüquqi şəxslər-müəssisələr və hüquqi şəxs yaratmadan avtomobil nəqliyyatı sahəsində fəaliyyət göstərən fiziki şəxslər tərəfindən kommersiya məqsədilə daşınmış yüklərin həcmidir.

Nəqliyyat sektorunda yük dövriyyəsi - nəqliyyat müəssisələri və hüquqi şəxs yaratmadan avtomobil nəqliyyatı sahəsində fəaliyyət göstərən fiziki şəxslərin-fərdi sahibkarların nəqliyyat vasitələrinin daşdığı yükün həcmi daşınmış məsafə ilə əlaqədə ton-kilometrlərlə ifadə edir. Bu göstərici hər bir reys üzrə daşınmış yükün tonla miqdarının daşınma məsafəsinə-kilometrlərə vurulması hasillərinin cəmi kimi hesablanır.

Nəqliyyat sektorunda sənişin daşınması - ölkə ərazisində və beynəlxalq marşrutlarda bütün növlərdən olan qatarlar, gəmilər, avtobus, taksi, təyyarə və metro vasitəsi ilə daşınmış sənişinlərin sayını əhatə edir. Sənişin daşınmasının həcmi, gediş haqqını almaq üçün tətbiq edilən tarif dərəcəsiindən asılı olmayaraq, ölkə daxilində və beynəlxalq xətlərdə daşınmış sənişinlərin hamısı (ödəniş etmədən getmək hüququ olan sənişinləri də daxil etmək şərti ilə) daxildir.

Nəqliyyat sektorunda sənişin dövriyyəsi – sənişindəşına nəqliyyatının işinin həcmi məsafə ilə xarakterizə edir və sənişin-kilometrlə ölçülür. Sənişin dövriyyəsi daşınmış sənişinlərin sayını onların daşınma məsafəsinə vurmaq yolu ilə hesablanır.

Rabitə xidmətlərinin dəyəri - rabitə müəssisəsinin əsas fəaliyyətindən əldə olunan gəlirlərdir və bu göstərici idarə, müəssisə və təşkilatlara, habelə əhaliyə göstərilmiş rabitə xidmətləri müqabilində rabitə müəssisəsinin əldə etdiyi pul vəsaitinin cəmini xarakterizə edir. Buraya poçt rabitəsi, feldyeger və xüsusi rabitə, sənədli elektrik rabitəsi, şəhərlərarası və beynəlxalq telefon rabitəsi, şəhər telefon rabitəsi, kənd telefon rabitəsi, radiorabitə, radio və televiziya yayımı və peyk rabitəsi, naqilli səs yayımı üzrə radiotezliklərin ayrılması, qeydiyyatı, istismarı və nəzarəti, naqilsiz radiorabitə üzrə, mobil telefon rabitəsi, internet xidmətləri, İSDN xidmətləri, ADSL və HDSL xidmətləri, DATA xidmətləri, simsiz yerli telefon rabitəsi xidmətləri və digər rabitə xidmətləri üzrə əldə olunmuş gəlirlər daxildir.

Pərakəndə əmtəə dövriyyəsi - əmtəələrin tədavül sferasından şəxsi istehlak sferasına hərəkətinin son mərhələsini, əmtəələrin əhaliyə satışını əks etdirir.

İaşə əmtəə dövriyyəsi - iaşə şəbəkələri vasitəsi ilə kulinariya məhsulları, xörəklər, yarımfabrikatlar, həmçinin aşpazlıq emalından keçməmiş digər əmtəələrin əhaliyə satışını əks etdirir.

Əhaliyə göstərilən ödənişli xidmətlər - əhalinin sifarişi ilə, onun şəxsi tələbatını ödəmək üçün göstərilən və haqqı əhali tərəfindən ödənilən xidmətlərin dəyərini əks etdirir.

İxrac - ölkədə istehsal olunmuş və ya başqa ölkələrdən gətirilmiş malların (təkrar ixrac) ölkə sərhədlərindən kənara göndərilməsidir. Ölkənin öz istehsalı sayılan mallara, həmçinin ölkəyə gətirilən və təkrar emal olunaraq əsas kəmiyyət və keyfiyyət göstəricilərini dəyişən xarici mənşəli mallar da daxil edilir.

İdxal - ölkədə istehlak etmək və ya təkrar ixrac edilmək üçün ölkə sərhədlərindən kənardan mal gətirilməsidir.

Xarici ticarət dövriyyəsi - idxal və ixracın dəyərinin cəmidir.

Xarici ticarət saldosu - ixrac və idxalın fərqidir. Əgər ixrac idxaldan çoxdursa müsbət saldo, idxal ixracdan çoxdursa mənfi saldo alınır.

Orta aylıq nominal əməkhaqqı – hesablanmış əməkhaqqı fondunun (vergilər və digər sosial ödəmələr daxil olmaqla) faktiki işləmiş işçilərin sayına (sosial, habelə ödənişsiz məzuniyyət verilmiş işçilər istisna olmaqla) bölünməsi ilə müəyyən edilir.

Büdcə - Azərbaycan Respublikasının müvafiq dövlət hakimiyyəti və özünüidarəetmə orqanları vasitəsilə dövlətə və bələdiyyələrə məxsus vəzifə və funksiyaları yerinə yetirmək üçün lazım olan pul vəsaitinin yığılması və istifadə olunması üçün əsas maliyyə sənədidir.

Büdcə gəlirləri - Azərbaycan Respublikasının, Naxçıvan Muxtar Respublikasının və yerli özünüidarəetmə orqanlarının müvafiq qanunvericilik aktları ilə müəyyən olunmuş qaydada dövlət büdcəsinə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə və yerli büdcələrə daxil olan vergilər, rüsumlar, digər ödənişlər və daxilolmalardır.

Büdcə xərcləri - büdcə təsnifatına uyğun olaraq dövlət büdcəsindən, Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsindən və yerli büdcələrdən qanunvericiliklə nəzərdə tutulan tələbatı ödəmək üçün ayrılan vəsaitdir.

Büdcə kəsiri (defisit) - büdcə xərclərinin gəlirlərlə təmin olunmayan məbləğidir.

Büdcə artıqlığı (profisit) - büdcə gəlirlərinin büdcə xərclərindən artıq olan məbləğidir.

Maliyyə nəticələrinin (mənfəət (+) zərər (-) saldosu) – təşkilatın bütün təsərrüfat əməliyyatlarında, mühasibat uçotu əsasında aydınlaşdırılmış son maliyyə nəticələridir ki, məhsul (mal və xidmətlər) satışından əldə edilən mənfəəti (zərər), əks etdirərək, təşkilatın digər əmlakından, əsas vəsaitlərdən və satışdankənar əməliyyatlardan alınan gəlirlərin bu əməliyyatlara çəkilən xərci qədər azaldılan hissəsidir.

Pul aqreqatı M2 Milli valyuta hesabatlarında, cari hesabatlarda və qeyri-maliyyə təşkilatları və fiziki şəxs depozitlərinin tədavüldə (bankdan kənar) olan nağd pulların həcmi və qalıq vəsaitini özündə əks etdirir.

İqtisadi fəal əhali – məşğul və işsiz əhəlinin ümumi sayıdır.

İqtisadi qeyri-fəal əhali – məşğul olmayan, müəyyən dövr ərzində iş axtarmayan və işə başlamağa hazır olmayan 15 və yuxarı yaşda olan şəxslərdir.

Məşğul əhali - Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə zidd olmayan və bir qayda olaraq qazanc (gəlir) gətirən hər hansı fəaliyyətlə məşğul olan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları, Azərbaycan Respublikasında daimi yaşayan vətəndaşlığı olmayan şəxslər və əcnəbilərdir.

İşsiz əhali – işi və qazancı olmayan, işə başlamağa hazır olub, müvafiq icra hakimiyyəti orqanında işaxtaran kimi qeydiyyatı alınan əmək qabiliyyətli yaşda olan əmək qabiliyyətli şəxslərdir. Bu şəxslər, milli qanunvericiliyə uyğun olaraq işsiz statusu almaq hüququna malikdir.

İşsizliyin səviyyəsi – işsizlərin sayının iqtisadi fəal əhalinin sayında faizlə ölçülən xüsusi çəkisidir.

İstehlak qiymətləri indeksi (İQİ) – orta alıcılıq qabiliyyətli alıcının aldığı malların və istifadə etdiyi xidmətlərin qeydə alınmış məcmusunun dəyərinin ümumi dəyişməsinə səciyyələndirən nisbi göstəricidir. Bu göstərici müəyyən dövr ərzində istehlak edilən malların və xidmətlərin dəyişməz qaldığı şəraitdə əhalinin istehlak xərclərinin ümumi məbləğinin dəyişməsinə əks etdirir. İQİ-nin başlıca təyinatlı istehlak mallarının və xidmətlərin qiymət dinamikasının müəyyənləşdirilməsidir.

Sənaye məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi (SQİ) – baza sənaye müəssisələri və təşkilatlarının təmsilçi mallarının qiymət qeydiyyatı əsasında hesablanır. Qeydiyyat üçün cari ayda istehsal olunan və yüklənən məhsulların faktiki qiymətləri (əlavə dəyər vergisi, aksizlər, məhsulun maya dəyərinə aid olmayan daşınma xərcləri və s. vergi ödəmələri nəzərə alınmadan) götürülür. Sənaye məhsulları istehsalçıların qiymət indeksi həm məhsullar, həm də iqtisadi fəaliyyət növlərinə görə hesablanır.

Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçı qiymətləri indeksi (KTQİ) – kənd təsərrüfatı müəssisələri, fermer təsərrüfatları və ev təsərrüfatları tərəfindən müxtəlif kanallar üzrə realizə edilən kənd təsərrüfatı məhsullarının qiymətlərinin səviyyəsi və dinamikasını xarakterizə edir. Kənd təsərrüfatı

məhsullarının qiymətləri üzərində müşahidə kənd təsərrüfatı müəssisələrinin seçmə şəbəkəsi üzrə həyata keçirilir.

Alınmış məlumatlar kənd təsərrüfatı məhsullarının realizə şərtlərinin dəyişməsinin təhlilində və kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalçıların gəlirlərinin dəyişməsində qiymətin rolunun aydınlaşdırılmasında istifadə edilir.

Tikinti-quraşdırma işlərində istehsalçı qiymətləri indeksi - “Tikinti” iqtisadi fəaliyyət növünü xarakterizə edən qiymət statistikasının sisteminin göstəricilərindən biri hesab olunur və “tərkib elementləri” metodu ilə hesablanır. Tikintidə qiymətlərin dinamikası üçün ən vacib, tipik tikinti məhsullarının - yerüstü tikililər və yol qovşaqlarında istifadə olunan məhsulların müayinəsi aparılır.

İndeksin hesablanması üçün informasiya mənbəyi kimi tikinti təşkilatlarının seçmə şəbəkəsinin statistik müayinə məlumatları çıxış edir. Tikinti-quraşdırma işlərinin hər bir növü üzrə hesabat və əvvəlki dövrün faktiki qiymətlərinin müqayisəsi yolu ilə fərdi indeksləri hesablanır. Daha yüksək səviyyələrdə qiymət indekslərinin aqreqasiyası zamanı seçilmiş tipik tikili növlərinin inşasında ilkin iş və elementlərin dəyər qiymətləndirilməsi ilə əsaslandırılmış çəki strukturundan istifadə olunur.

Tikintidə mövcud olan smeta-normativ bazasına əsaslanan tikinti elementləri bundan sonra respublika ərazisini təmsil edən tikililərin standart tipləri üzrə aqreqasiya olunur.

Nəqliyyat sektorunda yükdaşıma qiymətləri indeksi - ayrı-ayrı nəqliyyat növlərinin yükdaşıma qiymətlərinin dəyişmə templərinin qiymətləndirilməsi üçün həmçinin, ümumi daxili məhsulun (ÜDM) artma (azalma) tempinin hesablanması üçün istifadə olunan deflyator indekslərin və digər makroiqtisadi göstəricilərin müəyyən edilməsi üçün nəzərdə tutulub. Onlar nəqliyyat təşkilatlarının müxtəlif nəqliyyat növləri vasitəsilə yükdaşımalardan əldə etdikləri gəlirlərdəki qiymət amilinin xarakterizə edilməsi üçün istifadə edilir. Yükdaşıma qiymətləri indeksləri makro səviyyədə proqnozların verilməsi və müxtəlif iqtisadi hesablamaların yerinə yetirilməsi zamanı tətbiq edilir. Yükdaşıma qiymətləri indeksləri müxtəlif əlamətlərə: yükün növünə, göndərmənin

ölçüsünə, çatdırma vaxtına, daşınma məsafəsinə, daşınma ərazisinə, hərəkət edən tərkibin növünə, yükqaldırma səviyyəsinə və s. görə daşınan yüklərin strukturundakı dəyişmələri nəzərə almadan hesabat dövrü üzrə onların dəyişmələrini müəyyən etməyə imkan verir.

Bütün nəqliyyat növlərinin yükdaşıma qiymətlərinin məcmu indeksi dəmir yolu, boru kəməri, dəniz, daxili sular, avtomobil və hava nəqliyyatı növlərinin yükdaşıma qiymətlərinin indeksləri əsasında müəyyən edilir.

Əhali sayının cari hesablanması əhalinin son siyahıyaalmasının yekunları əsasında aparılır və hər il bu ərazidə doğulanların və daimi yaşamaq üçün bu əraziyə gələnlərin sayı əhalinin sayına əlavə edilir, ölənlərin və bu ərazidən köçənlərin sayı isə əhalinin sayından çıxılır. Növbəti siyahıyaalmanın yekunlarına əsasən əvvəlki siyahıyaalınmadan sonrakı dövrdə əhalinin sayı və tərkibi üzrə müvafiq dəqiqləşdirmələr aparılır.

Əhali yaşayış yerlərinə görə şəhər və kənd əhalisinə bölünür. Şəhər yerlərinə şəhərlər və qəsəbələr aid edilir, qalan bütün yaşayış məntəqələri isə kənd yerləri sayılır.

Doğulanlar və ölənlər haqqında məlumatlar Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələri tərəfindən tərtib edilən doğum və ölüm haqqında müvafiq akt qeydlərində olan məlumatların hər ay statistik cəhətdən işlənməsi nəticəsində əldə edilir. Doğulanların sayına yalnız diri doğulanların sayı daxil edilir.

Əhalinin təbii artımı – təqvim ilində diri doğulanların sayı ilə ölənlərin sayının fərqinə bərabərdir.

Doğumun ümumi əmsalı – uşaq doğumunun intensivliyini müəyyən edən göstəricidir. Təqvim ilində diri doğulanların sayının əhalinin orta illik sayına nisbəti ilə ölçülür, əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.

Ölümün ümumi əmsalı – əhali arasında ölümün intensivliyini müəyyən edən göstəricidir. Təqvim ilində, müvafiq olaraq ölənlərin sayının əhalinin orta illik sayına nisbətidir, əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.

Təbii artımın əmsalı – əhalinin təbii artımı nisbi göstəricilərlə də səciyyələndirilə bilər. Təbii artım əhalinin

orta illik sayına bölünərək orta illik əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır və ya doğumun və ölümün ümumi əmsallarının fərqi ilə müəyyən edilir.

Ölümün səbəbləri haqqında informasiya mənbəyi ölümə səbəb olmuş xəstəlik, bədbəxt hadisə, qətl, özünəqəsd, və digər xarici təsirlərlə əlaqədar olaraq səhiyyə müəssisələrində tərtib olunan ölüm haqqında tibbi şəhadətnamələrdəki qeydlərdən ibarətdir.

Ölüm haqqında məlumatların səbəblər üzrə kodlaşdırılması və işlənməsi xəstəliklərin, zədələr və ölümün səbəblərinin X baxılış Beynəlxalq Təsnifatına uyğun aparılır.

Ölümün səbəblərinə görə ölüm əmsalları – göstərilən ölüm səbəblərindən il ərzində ölənlərin sayının bu yaşda əhalinin orta illik sayına nisbəti ilə təyin edilir. Ölümün ümumi və yaş əmsallarından fərqli olaraq, əhalinin 100 min nəfərinə görə hesablanır.

Doğulanda gözlənilən ömür uzunluğu (0 yaş üçün) – doğulanların hər birinin orta hesabla yaşaya biləcəyi illərin sayını göstərir. Burada doğulanların bütün ömrü boyu ölümün səviyyəsinin hər yaş qrupu üzrə göstəricinin hesablandığı ildəki səviyyədə dəyişməz qalacağı şərti qəbul edilir. Doğulanda gözlənilən ömür uzunluğu həyat cədvəllərinin hesablanması nəticəsində alınır.

Nikah kişi və qadının bir-birinə və uşaqlara qarşı hüquq və vəzifələrini müəyyənləşdirən münasibət formasıdır. Ər və arvad arasında hüquqi münasibət, onların nikahlarının Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələrində qeyd etdirilməsidir.

Əhalinin təbii hərəkətinin cari statistikasına yalnız hüquqi cəhətdən qeyd olunmuş nikahları nəzərə alır. Əhalinin siyahıyaalınmasında isə rəsmi qeydə alınıb-alınmamasından asılı olmayaraq, faktiki nikahda olanlar da hesaba alınır.

Nikahın ümumi əmsalı – təqvim ilində qeydə alınmış nikahların sayının əhalinin orta illik sayına olan nisbətidir, əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.

Boşanma (nikahın pozulması) – birlikdə yaşayan ər-arvadın nikahlarının son hüquqi ləğvi tərəflərə təkrar nikaha daxil olmaq hüququ verir. Nikahın pozulma faktı Ədliyyə

Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələrində qeydiyyatata alındıqdan sonra pozulmuş hesab olunur.

Boşanmanın ümumi əmsalı – təqvim ilində qeydə alınmış boşanmaların sayının əhalinin orta illik sayına nisbətidir, əhalinin hər 1000 nəfərinə hesablanır.

DÖVLƏT STATİSTİKA KOMİTƏSİ
2019

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən 2019-cu ildə görülmüş işlərlə bağlı hesabat

Əvvəlki illərdə olduğu kimi, 2019-cu ildə də Dövlət Statistika Komitəsi rəsmi statistika məlumatlarının müasir tələblərə uyğun hazırlanmasını, ölkədə statistika sisteminin təkmilləşdirilməsi və inkişafı məsələlərini diqqət mərkəzində saxlamış və öz fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti ilə razılaşdırılaraq təsdiq edilmiş 2019-cu il üçün statistik işlər proqramı, metodoloji və məlumat istifadəçiləri ilə iş planı, iqtisadi təhlil üzrə rüblük iş planları əsasında qurmuş, Azərbaycanın Milli Statistika Sisteminin Qlobal Qiymətləndirilməsinin yekunlarından, “2019-cu ildə Azərbaycan Respublikasında əhalinin siyahıyaalınmasının keçirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 7 sentyabr tarixli, 1040 nömrəli Fərmanından, “2018-2025-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafına dair Dövlət Proqramı”nın təsdiq edilməsi haqqında” 2018-ci il 14 fevral tarixli, 3672 nömrəli Sərəncamından, “2019-cu ildə Azərbaycan Respublikasında əhalinin siyahıyaalınmasına hazırlıq və onun keçirilməsi ilə bağlı tədbirlər planı haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 16 dekabr tarixli 517 nömrəli Qərarından irəli gələn vəzifələrin yerinə yetirilməsinə yönəltmişdir.

“2018-2025-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafına dair Dövlət Proqramı” üzrə 2019-cu ildə 7 tədbirin icrası tam başa çatdırılaraq ümumilikdə 37 iş yerinə yetirilmiş, Komitənin digər dövlət proqramları üzrə icraçı kimi çıxış etdiyi tədbirlərin icrası təmin edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixli, 1138 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələrində qarşıya qoyulmuş məqsəd və hədəflərə nailolma vəziyyətinin monitorinqi, müəyyən edilmiş sosial-iqtisadi siyasət kursuna uyğun çevik idarəetmənin təmin edilməsi üçün dəqiq və dolğun statistik məlumatlara, davamlı informasiya dəstəyinə olan tələbat rəsmi

statistikanın yeni çağırışlar əsasında təkmilləşdirilməsini şərtləndirir. Bu məqsədlə, strateji yol xəritələrində Dövlət Statistika Komitəsinin əsas icraçısı olduğu tədbirlərin, o cümlədən “Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyat perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritəsi”nin 4.2.2-ci “Statistika infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi”, “Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi”nin 1.1.4-cü “Əhalinin müxtəlif təbəqələrinin ərzağa əlyetərliyi səviyyəsi və buna təsir edən amillərin qiymətləndirilməsi məqsədilə monitoring sisteminin qurulması”, 8.2.4-cü “İstehsalçıların müqaviləyə əsaslanan kənd təsərrüfatı istehsalında və fermer birliklərində iştirakı ilə bağlı statistik hesabatların hazırlanması” və 8.2.6-cı “Meyvə bağları üzrə məlumatların ənənəvi, intensiv və superintensiv bağlar olmaqla qruplaşdırılması” yarımbəndləri üzrə işlərin yerinə yetirilməsini təmin etmək məqsədilə Komitənin 2017-ci il 30 iyun tarixli, 96/t nömrəli əmri ilə aidiyyəti dövlət qurumlarının nümayəndələrinin də cəlb edildiyi işçi qrupları hesabat ilində öz fəaliyyətlərini davam etdirmiş, nəzərdə tutulmuş işlərin icra vəziyyəti haqqında məlumat müvafiq əlaqələndirici qurumlara təqdim olunmuşdur.

2019-cu ildə Dövlət Statistika Komitəsinin əsas fəaliyyət istiqamətlərindən biri də metodoloji bazanın möhkəmləndirilməsi olmuş, BMT, Avrostat, BVF, İƏİT, BƏT və digər beynəlxalq təşkilatların metodologiyalarına uyğunlaşdırılmaqla 53 metodoloji material hazırlanmışdır. Statistika məlumatlarının keyfiyyətinin beynəlxalq tələblərə uyğunlaşdırılması məqsədilə statistik hesabat formalarının təkmilləşdirilməsi işi davam etdirilmişdir. Dövlət Statistika Komitəsinin elmi-metodoloji şurasının 2019-cu ildə keçirilmiş 10 iclasında 47 məsələ müzakirə olunmuşdur. Aidiyyəti dövlət qurumlarının rəyi nəzərə alınmaqla, il ərzində 2 yeni rəsmi statistika hesabatı forması təsdiq edilmiş, 3 rəsmi statistika hesabatı forması ləğv edilmiş və 35 hesabat formasına yenidən baxılaraq aktuallığını itirmiş göstəricilər hesabat formalarından çıxarılmış, tələbata uyğun yeniləri əlavə edilmişdir. Rəsmi statistika hesabatı formalarının sayı 2020-ci il 1 yanvar vəziyyətinə 266 olmaqla, onlardakı göstəricilərin sayı 131034, o cümlədən statistika orqanları

tərəfindən icmallaşdırılan formaların sayı 155 və onlardakı göstəricilərin sayı 43851 olmuşdur. Beləliklə, hazırlanmış 53 metodoloji materialdan 35-i rəsmi statistika hesabatı formalarının tərtib olunmasına, 18-i isə statistik müayinələrin keçirilməsinə, müəllim-şagird nisbətinə dair ölkə üzrə göstəricilərin müəyyən edilməsinə dair metodologiyaya, əhəlinin müxtəlif təbəqələrinin ərzağa əlyətərlik səviyyəsini xarakterizə edən və mikro, kiçik və orta sahibkarlıq statistikasına üzrə göstəricilər sistemlərinə aid olmuşdur.

Dövlət Statistika Komitəsi “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Qanununun icrasını təmin etmək məqsədilə təsdiq edilmiş texniki normativ hüquqi aktların Azərbaycan Respublikasının Hüquqi Aktlarının Dövlət Reyestrində qeydiyyatı alınması üzrə işləri davam etdirmiş və hesabat ilində 4 statistika hesabatı və müşahidə forması reyestrə daxil edilmişdir. 01.01.2020-ci il vəziyyətinə 266 hesabat formasından 220-si (82,7%-i) reyestrə daxil edilmişdir.

Kənd inzibati ərazi dairələri, habelə tərkibində kənd yaşayış məntəqəsi olan şəhər və qəsəbə inzibati ərazi dairələri üzrə nümayəndəliklər tərəfindən təsərrüfatbaşına uçot sənədləri üzrə 2019-cu il yanvarın 1-i vəziyyətinə elektron bazaya daxil edilmiş məlumatların aktuallaşdırılması prosesi yekunlaşmışdır. Bununla yanaşı, şəhər və qəsəbə inzibati ərazi dairələri və sahə inzibati ərazi dairələrində tətbiq edilən təsərrüfatbaşına uçot sənədləri də təkmilləşdirilmiş, uçot sənədlərində olan məlumatların elektron informasiya sistemlərinə daxil edilməsi üçün proqram təminatı hazırlanmış və 2019-cu il yanvar ayının 1-i vəziyyətinə olan məlumatların Komitənin elektron məlumat bazasına daxil edilməsi həyata keçirilməkdədir.

Milli statistik təsnifatlar sisteminin inkişafı sahəsində işlər davam etdirilmiş, “Nəqliyyat statistikasına üçün yük təsnifatı, 2007”, “İnzibati Ərazi Bölgüsü Təsnifatı, 2019”, “Məhsul növləri təsnifatı”nın 2018-ci ilədək qüvvədə olan (2009-cu il nəşri) versiyası ilə son versiyası (2018-ci il nəşri) arasında keçid “açarları”, “Əmtəələrin təsviri və kodlaşdırılmasının həmahəng sistemi” (HS 2012) ilə “Beynəlxalq standart ticarət təsnifatı” (SITC

rev.4) arasında keçid “açarları”, həmçinin “İqtisadi fəaliyyət növləri təsnifatı”, “Məşğulluq təsnifatı”, “Məhsul növləri təsnifatı”, “Dünya ölkələri təsnifatı”, “Milli təhsil təsnifatı”, “Mülkiyyət növlərinin statistik təsnifatı”, “Statistik fəaliyyət təsnifatı”, “Hüquqi vahidlərin təşkilati-hüquqi formalarının statistik təsnifatı”, “Valyutalar təsnifatı”, “İqtisadiyyatın institusional sektorlarının təsnifatı”, “Ölçü vahidləri təsnifatı” və “Bələdiyyələrin statistik ərazi təsnifatı”na dair metaməlumatlar, inzibati məlumatların istehsalı proseslərinin GSBPM-ə uyğunluq səviyyəsinin müəyyən edilməsi üçün müvafiq metodologiya və qiymətləndirmə (sorgu) vərəqi hazırlanmışdır.

Sahibkarların statistika orqanları ilə münasibətlərində qarşılaşdıqları problemlərin öyrənilməsi və həlli məqsədilə Komitənin internet sahifəsində “Sahibkarlar üçün 7 sual” rəy sorğusu keçirilmiş, cavablar ümumiləşdirilmiş və sahibkarların rəy və təklifləri təhlil edilmişdir. Bununla yanaşı, sahibkarlarla işlərin müasir informasiya texnologiyaları vasitəsilə tənzimlənməsi təmin edilmiş, onlar tərəfindən təqdim edilməli olan rəsmi statistika hesabatı formalarının siyahısı və onların doldurulmasına dair göstərişlər Komitənin internet sahifəsində yerləşdirilmişdir.

2019-cu ildə Komitənin fəaliyyəti hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən müxtəlif dövlət qurumlarına təqdim edilən məlumatlar üzrə təkrarçılığın aradan qaldırılmasına, inzibati vəzifələrin yerinə yetirilməsi ilə əlaqədar dövlət qurumları tərəfindən toplanan məlumatların rəsmi statistikada istifadəsinin genişləndirilməsinə, həmin məlumatların Dövlət Statistika Komitəsinin statistik məlumat bazalarına inteqrasiyası ilə bağlı zəruri tədbirlərin görülməsinə də yönəldilmişdir. Bu məqsədlə yaradılmış və tərkibinə 27 dövlət qurumunun nümayəndələri daxil edilmiş işçi qrupları tərəfindən “2018-2025-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafına dair Dövlət Proqramı”nın 5.3.2-ci yarımbəndinin icrası olaraq dövlət qurumlarının məlumat bazalarının Dövlət Statistika Komitəsinin statistik məlumat bazasına “Elektron hökumət” şlüzü vasitəsilə inteqrasiyasını təmin etmək üçün Ədliyyə Nazirliyi yanında yaradılmış Azərbaycan Respublikası Əhəlisinin Dövlət Reyestrinin

məlumat bazasının Dövlət Statistika Komitəsinin statistik məlumat bazasına “Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi” vasitəsilə integrasiyasına dair Razılaşma 2019-cu il may ayının 08-də, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi, Təhsil nazirliklərinin, eləcə də Dövlət Miqrasiya Xidməti və Dövlət İmtahan Mərkəzinin məlumat bazalarının Dövlət Statistika Komitəsinin statistik məlumat bazasına “Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi” vasitəsilə integrasiyasına dair müvafiq Razılaşmalar isə 2019-cu il may ayının 17-də aidiyyəti dövlət qurumu, Dövlət Statistika Komitəsi və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən imzalanmışdır. Məlumatların integrasiyasının təşkili məqsədilə 2019-cu ilin 21 və 27 avqust tarixlərində Dövlət Statistika Komitəsində Ədliyyə, Təhsil, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi nazirlikləri, Dövlət Miqrasiya Xidməti və Dövlət İmtahan Mərkəzinin nümayəndələri ilə birlikdə aparılmış müzakirələr nəticəsində müəyyənləşdirilmiş tədbirlərə və ASAN xidmətin tələblərinə uyğun olaraq Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən müvafiq məlumatlar hazırlanaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinə təqdim olunmuşdur.

Statistika məlumatlarının toplanmasında, emalında və yayılmasında istifadə olunan informasiya texnologiyalarının tətbiqi imkanlarının genişləndirilməsi, statistik informasiya sisteminin inkişaf etdirilməsi üçün də bir sıra işlər görülmüş, respondentlərin yerli statistika orqanlarına gəlmədən hesabat məlumatlarını elektron formada təqdim etmələri üçün zəruri tədbirlər həyata keçirilmiş və nəticədə rəsmi statistika hesabatlarının onlayn rejimdə elektron formada qəbulu 95,0 faizi ötmüş, statistik hesabatları elektron formada internet vasitəsilə təqdim etmək üçün il ərzində 2,9 milyon müraciət daxil olmuş, bununla da vətəndaş-məmur təmaslarının səviyyəsi minimuma endirilmiş, eyni zamanda statistik məlumatların işlənməsi və təhlili imkanları yüksəlmişdir.

Vergilər Nazirliyindən daxil olmuş məlumatlar əsasında statistik vahidlərin Dövlət reyestrinin aktuallaşdırılması və onun aktual vəziyyətdə saxlanması təmin edilmişdir. “Mikro, kiçik, orta

və iri sahibkarlıq subyektlərinin bölgüsü meyarları”nın təsdiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 21 dekabr tarixli, 556 nömrəli Qərarına uyğun olaraq, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi və Vergilər nazirliklərindən müvafiq qaydada alınan məlumatların meyarlar üzrə qruplaşdırılaraq “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların vahid məlumat reyestri”nə ötürülməsi təmin edilmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən il ərzində “Əhalinin iqtisadi fəallığı”, “Əhalinin qeyri-formal məşğulluq səviyyəsinin qiymətləndirilməsi”, “Meşə fondu və sair torpaqlarda meşə məhsullarının tədarükü”, “Arıçılıq məhsullarının istehsalı”, “İstehsalçıların müqaviləyə əsaslanan kənd təsərrüfatı istehsalında və fermer birliklərində iştirakı”, “Daxili turizm”, “Xarici (getmə) turizm”, “Gəlmə turizm”, “Avtomobil nəqliyyatı ilə yükləşmələr”, “Ev təsərrüfatlarında informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə”, “Ev təsərrüfatları büdcələrinin tədqiqatı”, “Əhalinin ərzağa əlverişliliyi səviyyəsinin öyrənilməsi”, “15 və yuxarı yaşlı şəxslərin məşğulluğunun və maddi təcrid olunmasının müəyyənəndirilməsi”, “Ev təsərrüfatlarının bəzi mal və xidmətləri əldə etmə və digər imkanları”, “Ev təsərrüfatlarının gəlirləri və mənzil-kommunal xərcləri”nə dair və əsas fəaliyyəti pərakəndə ticarət olan sahibkarlıq subyektləri arasında müayinələr keçirilmiş, zəruri məlumatlar əldə edilmişdir.

Yerli statistika orqanları statistik müayinələrin keçirilməsini təşkil etmiş, onlar seçməyə düşmüş respondentlərin siyahısı, müayinə formaları, təlimat və göstərişlərlə təmin edilmiş, keçirilmiş müayinələr nəticəsində əldə edilmiş məlumatlar icmallaşdırılaraq nəşr edilmişdir.

Avrostat tərəfindən beynəlxalq ekspertlər cəlb edilməklə, ölkədə əmək bazarı statistikasının sektoral qiymətləndirilməsi çərçivəsində əməkhaqqı, əmək xərcləri və vakansiyalar statistikasının qiymətləndirilməsi sahəsində müvafiq tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Beynəlxalq Əmək Təşkilatının metodologiyasına uyğun olaraq formal və qeyri-formal sektorlar əhatə olunmaqla əhalinin qeyri-formal məşğulluq səviyyəsinin qiymətləndirilməsinə dair

metodologiya və müayinə forması hazırlanmış, müvafiq dövlət orqanları ilə razılaşdırılmış və Dövlət Statistika Komitəsinin 27.02.2019-cu il tarixli, 02/06s nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir.

“2019-cu ildə Azərbaycan Respublikasında əhalinin siyahıyaalınmasının keçirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 7 sentyabr tarixli, 1040 nömrəli Fərmanının icrasını təmin etmək məqsədilə “2019-cu ildə Azərbaycan Respublikasında əhalinin siyahıyaalınmasına hazırlıq və onun keçirilməsi ilə bağlı tədbirlər planı haqqında” Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 16 dekabr tarixli, 517 nömrəli qərarına uyğun olaraq Dövlət Statistika Komitəsinin üzərinə düşən vəzifələrin icrası vaxtında təmin edilmişdir.

Yerli statistika orqanları tərəfindən 1-şəhər və 2-kənd nömrəli formaların məlumatları, inzibati ərazi vahidlərinin sxematik xəritələri və şəhər, rayon və şəhər rayonlarının yaşayış məntəqələrinin sxematik planları əsasında Azərbaycan Respublikasının inzibati ərazi vahidləri üzrə təşkilati planlar tərtib olunmuş, yerli icra hakimiyyətləri və Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən təsdiq edilmişdir. Təşkilati planların tərtib edilməsi nəticəsində əhalinin siyahıyaalınmasının rayonlaşdırılması başa çatdırılmış, ölkə ərazisi 720 siyahıyaalma, 6777 təlimatçı və 33907 sayıcı məntəqəsinə bölünmüş, bu prosesə cəlb olunacaq işçilərə olan tələbat müəyyən edilmişdir.

Əhalinin siyahıyaalınması ilə bağlı hazırlanmış metodoloji və digər sənədlərin, əyani vəsaitlərin, dəftərxana ləvazimatlarının yerli statistika orqanlarına və aidiyyəti dövlət orqanlarına çatdırılması təmin edilmişdir.

Siyahıyaalma ilə bağlı əhalinin məlumatlandırılması məqsədilə hazırlanmış təşviqat materiallarından plakat və banerlər yerli icra hakimiyyətləri tərəfindən müəyyən edilmiş dislokasiya üzrə yerləşdirilmiş, hazırlanmış 3 videoçarx isə aprel ayından başlayaraq televiziya kanalları və aparıcı elektron media vasitələrində, Bakı Metropolitenində, Dənizkənarı Milli Parkda və Dövlət Reklam Agentliyinin paytaxtın mərkəzi küçə və prospektlərində quraşdırılmış elektron lövhələrində yayımlanmışdır.

Siyahıyaalmaya dair çoxsaylı mətbu məqalələr müxtəlif KİV orqanlarında müntəzəm olaraq dərc etdirilmiş, mətbuatda fərdi jurnalist yazılarının da stimullaşdırılması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu ilə birgə müsabiqə elan edilmiş və həmin müsabiqənin qalibləri 6 noyabr tarixində Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində keçirilən tədbirdə mükafatlandırılmışdır.

Siyahıyaalma məntəqələrinin işçilərlə komplektləşdirilməsi rayon (şəhər) məşğulluq orqanlarında işaxtaran və işsiz kimi qeydiyyatda alınmış şəxsləri, iş yerlərində əməkhaqları saxlanılmaqla yerli icra hakimiyyəti orqanlarının, bələdiyyələrin, idarə, müəssisə və təşkilatların işçilərini, müəllim və tələbələrini, uçot sahəsində səriştəsi olan digər şəxsləri mülki-hüquqi müqavilələr üzrə cəlb etməklə həyata keçirilmişdir. Müəyyən edilmiş tələbata uyğun olaraq, siyahıyaalmaya cəlb ediləcək işçilərin siyahıları tərtib edilərək yerli icra hakimiyyətləri tərəfindən təsdiq edilmişdir. Müvafiq təlim proqramı əsasında inzibati ərazi vahidi üzrə təşkilati planın “Siyahıyaalma məntəqələri üzrə işçilərin təlimatlandırılması planı”na uyğun olaraq müəyyən edilmiş tarixlərdə yerli statistika orqanlarının rəisləri və Siyahıyaalma qrupu rəhbərinin şəhər, rayon və şəhər rayonları üzrə nümayəndələri tərəfindən siyahıyaalma məntəqələrinin müdirlərinin və onların müavinlərinin, təlimatçı-nəzarətçilərin və sayıcıların təlimatlandırılması təmin edilmişdir.

2019-cu ilin 1-10 oktyabr tarixlərində Azərbaycan Respublikasında əhalinin növbəti siyahıyaalınması keçirilmişdir. Dövlət Statistika Komitəsində əhalinin siyahıyaalınması ilə bağlı “Qaynar xətt mərkəzi”, siyahıyaalmanın keyfiyyətinin yoxlanması zamanı aşkar olunmuş nöqsanların aradan qaldırılması, siyahıyaalma dövründə müxtəlif səbəblərdən siyahıyaalmadan kənarda qalmış şəxslərin siyahıyaalmaya cəlb edilməsi məqsədilə yerli statistika orqanlarında operativ qruplar yaradılmışdır ki, həmin qruplar tərəfindən ilin sonunadək hər bir müraciət üzrə müvafiq tədbirlərin görülməsi təmin edilmişdir.

“Kapital Bank” ASC ilə bağlanmış müqaviləyə əsasən, siyahıyaalma məntəqələrinin işçilərinin xidmət haqlarının

ödənilməsi bankın yerli filialları tərəfindən plastik kartlar vasitəsilə həyata keçirilmişdir.

Siyahıyaalma məlumatlarının elektron məlumat sisteminə daxil edilməsi üçün 251 vahid kompüter operatoru vəzifəsinə işə qəbulla bağlı keçirilmiş müsabiqə nəticəsində uğur əldə etmiş şəxslərlə əmək müqavilələrinin bağlanılmasına başlanmışdır.

FAO tərəfindən həyata keçirilən “Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin monitorinqi məqsədilə keyfiyyətli məlumatların hazırlanması istiqamətində hökumətin imkanlarının gücləndirilməsi” layihəsi çərçivəsində FAO-nun cavabdeh olduğu dörd DİM göstəricisi üzrə aidiyyəti dövlət qurumlarının nümayəndələrinin və Komitənin əməkdaşlarının iştirakı ilə tematik seminarlar keçirilmişdir.

Aparatın 20 şöbəsində və 22 yerli statistika orqanında daxili auditlər, yoxlama və nəzarət auditləri aparılmış, aşkar edilmiş uyğunsuzluğun aradan qaldırılması üçün müvafiq tədbirlər görülmüş, “2019-cu il üçün Keyfiyyət sahəsində məqsədlər”, “2019-cu il üçün Keyfiyyət sahəsində məqsədlərin icra qrafiki” və “Risklərin təhlili və qiymətləndirilməsi” sənədlərinin Keyfiyyəti İdarəetmə Sisteminin (KİS) tətbiq edildiyi 30 yerli statistika orqanı üçün aktuallaşdırılması, işlərin nomenklatur-siyahılarının, “İnformasiyanın sənədləşdirilməsi”, “Daxili auditlər”, “Uyğunsuzluqların və təshihedici tədbirlərin idarə edilməsi”, “Risklərin və imkanların idarə edilməsi”, “Rəhbərlik tərəfindən təhlil”, “İstifadəçilərlə əks-əlaqələrin idarə edilməsi” sənədləşdirilmiş prosedurların, proseslərin idarə olunması standartı və xəritələrinin KİS-in yeni tətbiq edildiyi 5 yerli statistika orqanı üzrə hazırlanaraq təsdiq olunması təmin edilmişdir.

“Daxili auditlər” sənədləşdirilmiş proseduru və “İSO 9001:2015 beynəlxalq standartının tələblərinə uyğun olaraq Keyfiyyəti İdarəetmə Sisteminin tətbiqi” mövzularında Komitənin və KİS-in tətbiq edildiyi yerli statistika orqanlarının əməkdaşları (keyfiyyət üzrə nümayəndələr və auditorlar) üçün seminarlar təşkil edilmişdir.

“Nəşr olunmuş və yayımlanmış rəsmi statistika məlumatlarında yol verilmiş uyğunsuzluqların aradan qaldırılması qaydaları” və “Hesabat məlumatlarında baş vermiş xətlərin təsnifləşdirilməsi və onların aradan qaldırılması qaydaları” hazırlanaraq Dövlət Statistika Komitəsi kollegiyasının qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

Müasir dövrdə statistik istehsal prosesinin təkmilləşdirilməsi, məlumatların keyfiyyətinin yüksəldilməsi və beynəlxalq müqayisəliliyinin təmin edilməsi informasiya texnologiyalarının verdiyi imkanlardan daha geniş istifadəni şərtləndirir. İnnovativ texnologiyalar əsasında statistik potensialın gücləndirilməsi üçün həyata keçirilməsi tələb olunan belə fəaliyyətlərdən biri də rəsmi statistika sistemində vahid platforma üzərində metaməlumatlarla müşayiət olunan məlumat bazalarının yaradılması, onların müasir yayım standartlarına uyğun istifadəçilərə təqdim olunmasıdır ki, bu məqsədlə də Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən zəruri addımlar atılır, bir çox beynəlxalq təşkilatlar və inkişaf etmiş ölkələrin aidiyyəti qurumları ilə fəal əməkdaşlıq edilir, qabaqcıl ölkələrdə tətbiq edilən innovativ yanaşmalar və ən yeni standartlar öyrənilərək onların milli statistika sistemində inteqrasiyası həyata keçirilir. Belə ki, Koreya Statistika Komitəsi ilə birgə həyata keçirilən “Azərbaycan Respublikasında Statistik Potensialın Gücləndirilməsi” layihəsi çərçivəsində hazırlanmış və istismara qəbul edilmiş “Azərbaycanın Statistik İnformasiya Xidməti – ASİS”-in məlumat bazası aktuallaşdırılmışdır.

Statistik məlumatların toplanmasında, emalında və yayılmasında istifadə olunan informasiya texnologiyalarının tətbiqi imkanlarının genişləndirilməsi məqsədi ilə mövcud proqram təminatlarına ediləcək dəyişikliklərlə bağlı yeni məsələ qoyuluşları hazırlanmış, proqram təminatlarının hazırlanması işlərinin satın alınması məqsədilə zəruri tender prosedurları keçirilmiş, bağlanmış müqavilələrə uyğun olaraq bir sıra rəsmi statistika hesabatı formaları və digər statistik məsələlər üzrə proqram təminatları satın alınaraq tətbiqinə başlanmışdır.

İstifadəçilərin statistik məlumatlardan daha səmərəli şəkildə yararlanmağını təmin etmək məqsədilə Komitənin internet

səhifəsində “Şəxsi kabinet” bölməsi yaradılmışdır. Statistik məlumat istifadəçisi Komitənin saytına daxil olaraq adı, soyadı və elektron poçt ünvanı barədə məlumatları sistemə daxil edərək qeydiyyatdan keçməklə özü üçün avtomatik rejimdə “Şəxsi kabinet” yarada bilər. Yeni bölmə istifadəçilərə Dövlət Statistika Komitəsinin statistik məlumat bazasında yerləşdirilmiş məlumatlardan öz istəyinə uyğun məlumatları seçərək “Şəxsi kabinet”də elektron cədvəl şəklində yadda saxlamaq, dinamika sıralarını tərtib etmək, çap etmək, məlumatları excel, pdf, json (machine readable) formatlarında əldə etmək və məlumatlar əsasında qrafiklər və diaqramlar qurmaq imkanı vermişdir.

Statistika sahəsində İKT-nin inkişafı və ticarət şəbəkələri ilə partnyor münasibətlərinin yeni müstəvidə qurulması istehlak qiymətlərinin qeydiyyatı prosesini daha da təkmilləşdirməyə imkan vermişdir. Belə ki, Bakı və ölkənin digər iri şəhərlərində fəaliyyət göstərən iri ticarət şəbəkələri ilə əldə olunmuş razılığa əsasən Dövlət Statistika Komitəsinə elektron formada təqdim olunan pərakəndə satış qiymətlərinə dair məlumatların istehlak qiymətləri indeksinin hesablanması üçün nəzərdə tutulan məlumat bazasına 2019-cu ilin yanvar ayından etibarən inteqrasiyasına başlanmışdır. Ticarət şəbəkələrindən qiymət məlumatlarının elektron formada əldə olunması istehlak qiymətləri indeksinin hesablanması keyfiyyətinin artırılmasına imkan yaratmaqla yanaşı, MDB məkanında ilk təcrübə olmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin kollegiyasının 17.10.2016-cı il tarixli, 1/1-06 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Dövlət xidmətlərinin “ASAN xidmət indeksi” üzrə qiymətləndirilməsi Qaydaları”na uyğun olaraq, Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən göstərilən xidmətlərlə bağlı “ASAN xidmət indeksi” üzrə Agentliyin 2019-cu ildə apardığı qiymətləndirmənin nəticələrinə əsasən tərtib edilmiş reyting cədvəlində Dövlət Statistika Komitəsi 38 qurum (o cümlədən 21-i mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı) arasında 2-ci mövqedə qərarlaşmışdır.

Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri barədə həm global, həm də milli səviyyədə ətraflı məlumatların geniş kütləyə çatdırılması, habelə

DİM-ə milli səviyyədə nailolma vəziyyətinin monitorinqi və qiymətləndirilməsi, DİM sahəsində maarifləndirmə, qabaqcıl təcrübələr, həyata keçirilən tədbirlər və baş verən yeniliklər barədə ictimaiyyətin, o cümlədən dövlət qurumlarının, özəl sektorun, elm və təhsil müəssisələrinin, vətəndaş cəmiyyəti institutlarının, kütləvi informasiya vasitələrinin, regional və beynəlxalq təşkilatların məlumatlandırılması üçün əlverişli informasiya mühiti yaradan vahid milli onlayn məlumat mənbəyi yaradılmışdır. DİM üzrə məlumatların mətn, ayrı-ayrı qrafik təsvir, cədvəl və video vasitəsilə yayımını həyata keçirmək, statistik məlumatların daha yaxşı mənimsənilməsi və qavranılması üçün onları xeyli dərəcədə asan, əyani və anamlı edən qrafik və diaqramlar vasitəsilə vizuallaşdırmaq, müxtəlif illər üzrə bir neçə göstəricini müqayisə etmək, habelə dəyişmə dinamikasını təsvir etmək, qlobal məqsəd, hədəf və göstəricilər, DİM üzrə milli prioritetlər, mövcud hüquqi çərçivə, icra mexanizmləri, sosial, iqtisadi və ekoloji sahələrdə həyata keçirilən dövlət proqramları, strategiyalar, mühüm tədbirlər, hesabatlar, nəşrlər və elmi tədqiqat işləri ilə mütəmadi tanış olmaq imkanını verən Azərbaycan və ingilis dillərində olan Azərbaycan Respublikasının Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri üzrə Milli Məlumatlandırma Portalı Dövlət Statistika Komitəsinin serverində sdg.azstat.org ünvanında yerləşdirilmiş və 02.07.2019-cu il tarixində dövlət qurumları, beynəlxalq təşkilatlar, qeyri-hökumət təşkilatları və kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələrinin iştirakı ilə təqdimatı keçirilərək istifadəyə verilmişdir. Eyni zamanda, sözügedən portalda yerləşdirilmiş DİM göstəricilərinə dair məlumat bazası mütəmadi olaraq yenilənir. Bundan başqa, “Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri: statistik icmal” adlı növbəti rəsmi nəşr hazırlanmışdır. Nəşrdə qlobal məqsəd və hədəflərin mahiyyəti izah edilmiş, müasir çağırışlar oxucuların diqqətinə çatdırılmış, 2010-2018-ci ildə milli kontekstdə dayanıqlı inkişafı bağlı tendensiyalar təhlil edilərək müxtəlif qrafik və cədvəllərlə təsvir edilmişdir.

Digər sahələrlə yanaşı, statistika orqanlarının əsas fəaliyyət istiqamətlərindən biri də hakimiyyət orqanlarının və digər statistik məlumat istifadəçilərinin cari tələbatlarının ödənilməsi olmuşdur.

Bu məqsədlə 2019-cu ildə 33 statistik məcmuə (“Azərbaycanın statistik göstəriciləri”, “Azərbaycan rəqəmlərdə”, “Azərbaycanın regionları”, “Azərbaycanın əhalisi”, “Azərbaycanın demografik göstəriciləri”, “Azərbaycanda uşaqlar”, “Azərbaycanda qadınlar və kişilər”, “Azərbaycan gəncləri”, “Azərbaycanın milli hesabları”, “Dövlət qulluqçuları”, “Əmək bazarı”, “Yeni iş yerləri”, “Azərbaycanda cinayətkarlıq və hüquqpozmalar”, “Azərbaycanda təhsil, elm və mədəniyyət”, “Azərbaycanda səhiyyə, sosial təminat və mənzil şəraiti”, “Azərbaycanda qiymətlər”, “Azərbaycanda ətraf mühit”, “Azərbaycanın energetikası”, “Azərbaycanda turizm”, “Azərbaycanda nəqliyyat”, “Azərbaycanda telekommunikasiya və poçt”, “Azərbaycanda ödənişli xidmətlər”, “Azərbaycanda informasiya cəmiyyəti”, “Azərbaycanın sənayesi”, “Azərbaycanda tikinti”, “Azərbaycanda kiçik və orta sahibkarlıq”, “Azərbaycanın kənd təsərrüfatı”, “Kənd təsərrüfatı müəssisələrinin və fərdi sahibkar təsərrüfatlarının əsas iqtisadi göstəriciləri”, “Azərbaycanın ərzaq balansları”, “Azərbaycanda ticarət”, “Azərbaycanın xarici ticarəti”, “Azərbaycanın regionları”, “Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri: statistik icmal”), “Azərbaycan - faktlar və rəqəmlər” bukleti, “İnfoqrafika” nəşri, ölkənin sosial-iqtisadi inkişafı haqqında aylıq məruzələr, “Statistik nəşrlərin kataloqu”, “İqtisadi rayonların sosial, iqtisadi göstəriciləri” bülletenləri çap edilərək istifadəçilərə çatdırılmışdır. Bunlarla yanaşı, yerli statistika orqanları tərəfindən rayon və şəhərlər üzrə statistik məcmuələr nəşr edilmişdir. Məcmuə və bülletenlərin elektron versiyaları Komitənin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilmişdir.

Məktəblilər üçün “Azərbaycanı öyrənirik” məcmuəsi hazırlanaraq Təhsil Nazirliyi ilə razılaşdırılmış və sonradan çoxaldılaraq, ölkə üzrə hər orta məktəbə 2 nüsxə olmaqla (8840 nüsxə), Təhsil Nazirliyinə təqdim edilmişdir.

Ölkə və onun regionları üzrə sosial-iqtisadi vəziyyəti əks etdirən icmal statistik və təhlili məlumatlarla idarəetmə orqanlarının və digər istifadəçilərin təmin edilməsi məqsədilə aparatın şöbələri və yerli statistika orqanları tərəfindən il ərzində ümumilikdə 2080 təhlili məruzə hazırlanmışdır.

Statistik məlumat əldə etmək istəyənlərin müraciətlərinə operativ baxılması məqsədilə Komitədə “qaynar telefon xətti” fəaliyyətini davam etdirmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsinə daxil olmuş müxtəlif strategiyaların, dövlət proqramlarının, qanunvericilik aktlarının və digər normativ hüquqi aktların layihələri ilə bağlı rəy və təkliflər hazırlanaraq aidiyyəti üzrə göndərilmiş, statistik məlumat əldə etmək məqsədilə mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarından, yerli və xarici təşkilatlardan, ölkənin kütləvi informasiya vasitələrindən, elmi müəssisə və təşkilatlarından, ali məktəb tələbələrindən və digər istifadəçilərdən, o cümlədən statistik informasiya dəstəyi ilə bağlı qeyri-hökumət təşkilatlarından daxil olmuş sorğular cavablandırılmışdır.

Komitənin internet sahifəsi (www.stat.gov.az) istifadəçilərin maraqlarının təmin edilməsi baxımından müntəzəm olaraq təkmilləşdirilmiş və yenilənmiş, məlumat bazaları əsas sosial-iqtisadi göstəricilər üzrə 15 minə yaxın cədvəli, təhlil və metodoloji materialları əhatə etmişdir. 01.01.2020-ci il vəziyyətinə məlumatlar bazası da daxil olmaqla, sahifənin məlumat həcmi 70 Gb təşkil etmişdir. 2019-cu ildə internet sahifəsindən 91,2 faizi ölkə ərazisindən, 8,8 faizi isə xarici ölkələrdən olmaqla hər gün orta hesabla 8055 istifadəçi bəhrələnmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən hazırlanmış mətbu məlumatların kütləvi informasiya vasitələrində dərc etdirilməsi davam etdirilmiş, bu məlumatlar, habelə sosial, iqtisadi inkişafa dair aylıq məruzələr, statistik məcmuələr, Komitədə keçirilən görüşlər haqqında məlumatlar, beynəlxalq tədbirlərdə iştirak etmiş əməkdaşların hesabatları, mətbu məlumatların yayılması və məcmuələrin buraxılış təqvimləri Komitənin veb sahifəsində yerləşdirilmiş, veb sahifənin və kütləvi informasiya vasitələrində Dövlət Statistika Komitəsinə istinadən yayılan məlumatların monitorinqi mütəmadi olaraq aparılmışdır.

Məlumat istifadəçiləri ilə işin daha keyfiyyətli və mütəşəkkil şəkildə qurulması məqsədilə statistik məlumatların elektron kütləvi informasiya vasitələri ilə yayımlanmasına, radio və televiziya kanallarında çıxışlara da diqqət yetirilmişdir. Komitənin rəhbərliyi

və əməkdaşları müxtəlif televiziya kanallarında və mətbu orqanlarda ölkə iqtisadiyyatının inkişafı, statistika sistemində aparılan islahatlarla bağlı vaxtaşırı müsahibələr vermiş və iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinə dair çıxışlar etmişlər. 2019-cu ildə statistika orqanları tərəfindən qəzet və jurnallarda ümumilikdə 749 məqalə və mətbu-məlumat dərc etdirilmişdir.

“2019-cu il üçün metodoloji və məlumat istifadəçiləri ilə iş planı”na uyğun olaraq, metodoloji, təhlil və digər məsələlərlə bağlı statistik məlumat istifadəçilərinin (müxtəlif nazirlik, komitə, digər təşkilat, informasiya agentlikləri və KİV nümayəndələrinin) iştirakı ilə Komitədə əhali, əmək, energetika və ətraf mühit, əhalinin həyat səviyyəsi, milli hesablar, sənaye, tikinti, kənd təsərrüfatı, ticarət, nəqliyyat, informasiya, rabitə, turizm statistikasına, məlumatların müxtəlif yayım vasitələri, istehlak qiymətləri indeksinin hesablanması və s. mövzulara həsr olunmuş seminar-görüşlər keçirilmişdir. Ümumilikdə, il ərzində Komitədə 146 əsas istifadəçinin iştirakı ilə 12 görüş keçirilmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsinin rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilmiş məlumat bazası, metodoloji sənədlər, keyfiyyət məruzələri, hesabat formalarına və göstəricilərinə dair məlumatlar aktuallaşdırılmış, həmçinin ingilis dilində müvafiq məlumatlar da daxil edilmiş, sahələr üzrə dinamika sıraları tərtib edilmişdir.

“Statistika xəbərləri” elmi-praktik jurnalının rüblük dövrliliklə, 1100 nüsxə tirajla nəşri davam etdirilmiş, abunəçilərə və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyası tərəfindən müəyyənləşdirilmiş ünvanlara çatdırılmışdır. Jurnalda kənar tədqiqatçılarla yanaşı, Dövlət Statistika Komitəsi aparatının, Elmi-Tədqiqat və Statistik İnnovasiyalar Mərkəzinin və yerli statistika orqanlarının əməkdaşlarının, o cümlədən gənc mütəxəssislərin ümumilikdə 42 məqaləsi dərc olunmuşdur.

Ayrı-ayrı vətəndaşların Komitəyə ünvanladığı sorğular cavablandırılmış, həmin cavablardan onların razı qalıb-qalmadığını öyrənmək üçün xüsusi sorğu keçirilmiş və məmnunluq indeksi hesablanmışdır. İstifadəçilər tərəfindən

“Statistik məlumatın hansı xüsusiyyətləri Sizin üçün daha vacibdir” sualı 5 ballıq qiymətləndirilmə şkalası üzrə dəqiqlik/etibarlılıq xüsusiyyəti üzrə - 4.9, aydınlıq üzrə - 4.8, vaxtlı-vaxtında olma üzrə - 4.8, aktuallıq üzrə - 4.7 və müqayisəlilik/uyğunluq xüsusiyyəti üzrə - 4.4 orta balla qiymətləndirilmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən göstərilən elektron xidmətlərin “Elektron hökumət” portalı vasitəsilə təqdimatına dair vətəndaşlar arasında ictimai maarifləndirmə tədbirlərinin həyata keçirilməsi məqsədi ilə Komitənin internet sahifəsinin “E-xidmətlər” bölməsində bu xidmətlər haqqında ətraflı məlumatlar yerləşdirilmiş, “Facebook” sosial şəbəkəsində Dövlət Statistika Komitəsinin sahifəsinin aktiv fəaliyyəti, eyni zamanda “Twitter” sosial şəbəkəsində və “Youtube”da müvafiq sahifələr yaradılaraq onların Dövlət Statistika Komitəsinin rəsmi internet saytına inteqrasiyası təmin edilmişdir. Həmçinin Komitənin internet sahifəsinin mobil versiyasının mütəmadi olaraq təkmilləşdirilməsi və statistik məlumatların vaxtlı-vaxtında yenilənməsi davam etdirilmiş, məlumatların yerləşdirilmə vaxtının göstərilməsi təmin edilmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən göstərilən elektron xidmətlərin təşkili sahəsində də müvafiq işlər aparılaraq elektron xidmətlərdən istifadə qaydaları barədə təlimatların, elektron xidmətlər üzrə bildirişlərin avtomatik rejimdə sorğu edən şəxslərə göndərilməsi tam təmin edilmişdir.

Regionlar üzrə statistik məlumat bazasına 2018-ci ilin məlumatları əlavə edilmiş və 2015-2018-ci illər üzrə iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrini əhatə edən 136 göstərici üzrə məlumatlar elektron xəritə vasitəsilə yayımlanmışdır.

İl ərzində istifadəçilərdən Komitəyə daxil olan sorğular mütəmadi olaraq təhlil edilmiş, onların daha çox müraciət etdikləri statistika sahələrinin göstəriciləri müəyyənləşdirilmiş və hazırlanmış mətbu-məlumatların istifadəçilərin sorğularına uyğunluğu təmin edilmişdir.

Maddi-texniki bazanın möhkəmləndirilməsi, statistika orqanları işçilərinin iş şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində də müəyyən işlər görülmüş, Zərdab, Göygöl və Şamaxı rayon statistika

idarələri üçün tikilmiş inzibati binalar istifadəyə verilmiş, Ağcabədi, Ağsu rayon və Yevlax şəhər statistika idarələrinin inzibati binalarının yenidən qurulması və əsaslı təmiri işləri həyata keçirilmişdir. Dövlət Statistika Komitəsinin inzibati binasının yenidən qurulması və əsaslı təmirinə başlanılmış, kompüter texnikası, serverlərin təhlükəsiz və davamlı işini təmin edən avadanlıqlar alınaraq quraşdırılmışdır.

2019-cu ildə Dövlət Statistika Komitəsinin fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən birini də beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq təşkil etmişdir. BMT və onun regional təşkilatları, Avropa İttifaqı, BVF, BƏT, YUNİSEF, YUNESKO, Dünya Bankı, Asiya İnkişaf Bankı, İƏİT, İƏT, Avrostat, MDB Dövlətlərarası Statistika Komitəsi və bir sıra digər beynəlxalq təşkilatlarla, həmçinin dünya ölkələrinin milli statistika xidmətləri ilə qarşılıqlı məlumat mübadiləsi davam etdirilmiş, onlardan daxil olan sorğular cavablandırılmışdır. Milli metodologiyaların beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması, təcrübə mübadiləsinin aparılması, inkişaf etmiş ölkələrin qabaqcıl təcrübəsinin öyrənilməsi və tətbiqi, beynəlxalq məlumat portallarında Azərbaycan Respublikasına aid statistik məlumatların yoxlanılması, aşkar edilmiş uyğunsuzluqların aradan qaldırılması istiqamətində beynəlxalq təşkilatlarla və onların Azərbaycandakı nümayəndəlikləri ilə işlərin təşkili əsas vəzifələrdən biri olmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi ilə Koreya Statistika Komitəsi (KOSTAT) arasında “Azərbaycan Respublikasında Statistik Kadr Potensialının Gücləndirilməsi” qrant layihəsi yekunlaşmışdır. Layihə çərçivəsində KOSTAT-ın iş təcrübəsi ilə tanış olmaq üçün Komitənin 32 əməkdaşı Koreya Respublikasına ezam olunmuş, Koreyadan göndərilmiş yüksək səviyyəli ekspertlər 50-dən çox yerli mütəxəssisə sosial, iqtisadi statistika və Azərbaycanın Statistik İnformasiya Xidməti (ASİS) sistemi ilə əlaqədar Dövlət Statistika Komitəsinin inzibati binasında təlim məqsədləri üçün hazırlanmış və müasir avadanlıqlarla təchiz olunmuş təlim otağında təlim keçmişlər. Təlimlərdə milli hesablar, əmək, kənd təsərrüfatı, sənaye, tikinti, ticarət, qiymət və xidmət statistikas, statistik vahidlərin reyestri, statistik istehsal prosesinin

təşkili, keyfiyyətin idarə edilməsi sistemi, statistik informasiya sistemi, mövsümi düzəlişlər, iqtisadi statistika üzrə sorğu nümunələrinin tərtib edilməsi prinsipləri, SPSS proqram paketindən istifadə ilə bağlı məsələlər əhatə olunmuşdur. Sosial sahələr üzrə isə Koreyanın əhali, əmək, təhsil, həyat keyfiyyətinin statistikasına və inzibati məlumatlardan istifadəyə dair təcrübəsi öyrənilmişdir.

Bununla yanaşı, statistik kadr potensialının gücləndirilməsi məqsədilə KOSTAT tərəfindən ölkəmiz üçün modul tipli statistik təlim proqramları hazırlanmışdır ki, bu da milli kadrların bilik və bacarıqlarının artırılması üçün mühüm əhəmiyyət daşıyır. 11 dekabr tarixində Bakı şəhərində KOSTAT ilə birgə “Rəsmi statistik məlumatların istehsalında İKT və kadr potensialının gücləndirilməsi” mövzusunda konfrans təşkil olunmuşdur. Tədbirdə KOSTAT-ın sədri cənab Shin-Wook Kangın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti, aidiyyəti dövlət qurumlarının nümayəndələri, beynəlxalq təşkilatların Azərbaycandakı nümayəndəliklərini təmsil edən şəxslər, habelə Dövlət Statistika Komitəsi yanında Statistika Şurasının üzvləri iştirak etmişlər. Konfransda eyni zamanda “Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi ilə Koreya Statistika Komitəsi arasında statistika sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu”nun imzalanması mərasimi baş tutmuşdur.

“Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi ilə Niderland Mərkəzi Statistika Bürosu arasında statistika sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu” imzalanmaq üçün bütün zəruri prosedurlardan keçirilmiş, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 1 oktyabr tarixli, 1455 nömrəli Sərəncamı ilə sənədi imzalamaq səlahiyyəti Dövlət Statistika Komitəsinin sədrinə verilmişdir.

“Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi ilə İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının İslam ölkələri üçün Statistik, İqtisadi, Sosial Tədqiqat və Təlim Mərkəzi (SESRIC) arasında statistika sahəsində əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumu”nun layihəsi bütün zəruri prosedurlardan keçdikdən sonra imzalanması üçün səlahiyyətin verilməsi məqsədilə

04.11.2019-cu il tarixli, 20/1-158 nömrəli məktubla Nazirlər Kabinetinə təqdim edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi ilə Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankı arasında 2017-ci il 21 iyul tarixdə imzalanmış “Azərbaycan Respublikası: 2018-2022-ci illər üzrə müfəssəl institusional, kadr və informasiya-kommunikasiya texnologiyaları potensialının artırılması planları daxil olmaqla 2018-2030-cu illər üzrə Statistikanın İnkişafı üzrə Milli Strategiya Layihəsi”nin icrası ilə bağlı ötən müddət ərzində Dünya Bankı qrupunun dəstəyi ilə Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən zəruri tədbirlərin həyata keçirilməsi təşkil edilmişdir. Sözügedən layihə çərçivəsində Dünya Bankı ilə əməkdaşlıq davam etdirilmiş, 2019-cu ilin 11-13 fevral tarixlərində layihənin icrasını müzakirə etmək məqsədilə Dünya Bankının nümayəndə heyəti ilə görüş təşkil edilmişdir. Dünya Bankının tövsiyəsi nəzərə alınmaqla üstün təcrübənin öyrənilməsi üçün Dövlət Statistika Komitəsinin bir qrup əməkdaşının Portuqaliya Milli Statistika İnstitutuna təlim səfəri təşkil olunmuş, zəruri materiallar tərcümə edilərək beynəlxalq ekspertlərə təqdim edilmişdir. Layihə çərçivəsində beynəlxalq ekspertlərin Azərbaycana səfərləri və bu zaman rəsmi statistikanın mövcud vəziyyətinin qiymətləndirilməsi, təhlil edilməsi, aidiyyəti şəxslərlə müzakirələrin aparılması təşkil olunmuşdur.

Komitənin əməkdaşları “Avropa standartlarına çatmaq üçün Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinə Aİ-nin dəstəyi” layihəsi çərçivəsində Litvada, Portuqaliyada təlim səfərlərində, eyni zamanda Lüksemburq şəhərində STEP layihəsi çərçivəsində Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrinin əsas milli əlaqələndirici şəxsləri üçün birinci iclasında, eləcə də Moldovada Şərqi Avropa, Qafqaz və Mərkəzi Asiya ölkələrinin milli statistika idarələrinin rəhbərləri üçün “Statistik əməkdaşlıqda növbəti addım” mövzusunda təşkil olunmuş yüksək səviyyəli seminarda iştirak etmişlər.

“Avropa standartlarına çatmaq üçün Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinə Avropa İttifaqının dəstəyi” layihəsi çərçivəsində Avropa mütəxəssislərinin Dövlət

Statistika Komitəsinə ekspert missiyaları təşkil edilmiş, Bolqarıstan, Niderland Krallığı, Litva, Polşa, Ukrayna, Xorvatiya mütəxəssisləri tərəfindən Dövlət Statistika Komitəsində təlimlər təşkil olunmuşdur. Layihə çərçivəsində Komitənin nümayəndələrinin də bir sıra ölkələrə səfəri baş tutmuşdur. Belə ki, Rumıniyada statistik məlumatların yayılması və Coğrafi İnformasiya Sistemində (CİS), Bolqarıstanda statistik təsnifatlara, istehsalçı qiymət indekslərinə, tələb və təklifin ölçülmələrinə həsr olunmuş təlim səfərlərində Komitənin əməkdaşlarının iştirakı təmin olunmuşdur.

Eyni zamanda, bir sıra beynəlxalq ekspertin Dövlət Statistika Komitəsinə təlim səfəri baş tutmuşdur. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının İslam ölkələri üçün Statistik, İqtisadi, Sosial Tədqiqat və Təlim Mərkəzi (SESRIC) tərəfindən İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına (OIC) üzv ölkələri üçün təşkil edilmiş Statistik Potensialın Artırılması (StatCaB) proqramı çərçivəsində Türkiyə Statistika İnstitutunun mütəxəssisi İrfan Uzunpınar “Balıqçılıq statistikasi”na dair Dövlət Statistika Komitəsinin əməkdaşlarına təlim kursu keçmişdir.

Dövlət Statistika Komitəsinin sədri Tahir Budaqov 26-28 iyun tarixlərində Fransanın Paris şəhərində Avropa Statistikləri Konfransının 67-ci plenar sessiyasında iştirak etmişdir. Tədbirdə rəsmi statistikanın modernizasiyası istiqamətində yeni çağırışlar və qarşıya çıxan problemlərin həlli yolları, statistik məlumatların beynəlxalq müqayisəliliyinin təmin olunması, rəsmi statistika məqsədləri üçün yeni məlumat mənbələrinin və imkanların müəyyənləşdirilməsi, dayanıqlı inkişaf məqsədləri ilə müəyyən edilmiş hədəflər üzrə statistik məlumatların əldə edilməsi üçün yol xəritələrinin hazırlanması kimi mühüm məsələlər müzakirə olunmuşdur. Bundan əlavə, T.Budaqov 24-26 sentyabr tarixlərində Moldovada Şərqi Avropa, Qafqaz və Mərkəzi Asiya ölkələrinin milli statistika idarələrinin rəhbərləri üçün keçirilmiş “Statistik əməkdaşlıqda növbəti addım” mövzusunda yüksək səviyyəli seminarda iştirak etmişdir. Tədbirdə Şərqi Avropa, Qafqaz və Mərkəzi Asiya ölkələrində rəsmi statistikanın cari inkişafı, əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilmişdir.

Qabaqcıl təcrübələrdən faydalanmaqla milli statistika potensialının gücləndirilməsi, işçi heyətinin bilik və bacarıqlarının artırılması məqsədilə aparatın gənc əməkdaşları Bolqarıstan Respublikası Milli Statistika İnstitutunun “Slivek” Təlim və İxtisasartırma Mərkəzində, həmçinin Milli və Dünya İqtisadiyyatı Universitetinin Təlim Mərkəzində təlimdə, Ukrayna Dövlət Statistika Xidmətinin Statistika, Uçot və Audit Milli Akademiyasında ixtisasartırma kursunda iştirak etmişlər.

Hesabat ilində Dövlət Statistika Komitəsinin 128 əməkdaşı müxtəlif beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən təşkil edilmiş 104 tədbirdə iştirak etmiş, həmçinin Komitənin mütəxəssisləri beynəlxalq ekspert və işçi qruplarının tərkibində fəaliyyətlərini davam etdirmişlər.

Yekun olaraq qeyd edilməlidir ki, Dövlət Statistika Komitəsi ölkə rəhbərliyi tərəfindən statistika orqanları qarşısında qoyulmuş vəzifələrin vaxtında və keyfiyyətlə yerinə yetirilməsinə əsasən nail olmuş və 2020-ci ildə də bu istiqamətdə öz səylərini əsirgəməyəcəkdir.